

Bijlagen

De 10-jaars termijn in de WSNP: doorbreken of alle kansen verkeken?

**Praktijkgericht juridisch onderzoek over het afwijken van de bepaling uit art. 288 lid 2
sub d Fw**

Door dhr. M. (Mark) Brouwers

Mei 2016, 's-Hertogenbosch

Onderwijsinstelling: juridische hogeschool avans-fontys

Studentnummer: 2062060

Stageperiode: *februari 2016 t/m mei 2016*

Stageorganisatie: *gerechtshof 's-Hertogenbosch*

Stagementor/begeleider: *mr. T. van Geffen*

Stagedocent: *mr. N. Sommers*

Inhoudsopgave Bijlagen

<u>Beroepsprofessional</u>	<u>Pagina</u>
Schuldhelpverleners.....	4
Raadsheren.....	57
Rechters.....	74
Bewindvoerders.....	101
Politiek.....	165

Bijlage 1

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: R.P. Jansen, kredietbank West-Brabant.

- 1. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw? Deze zijn wat mij betreft te beperkt. Een rechter zou makkelijk meer bevoegd moeten hebben om uitzonderingen te maken**

Ook is er een verkeerde imperatieve nadruk komen te liggen op het minnelijk traject, er znu rechtbanken die daar te zwaar en verkeerd aan tillen. Er zijn situaties nodig waarbij gelijk naar wettelijk traject gegaan dient te worden

10 jaar is te lang.

Tevens kan je je ook afvragen of het verminderen van werkdruk een juist is in het kader van de spelende problematiek

Daarnaast is looptijd van 3 tot 5 jaar misschien te kort.

Mogelijk dat je beter beschermd kan worden in een langer lopende wsnp met een al dan niet aangepaste vtib, dan uit de Wsnp worden gezet en steeds maar weer geconfronteerd wordt door de oude schuldeisers die onder het Wsnp regime hadden moeten vallen.

Daarnaast ook kijken naar de begeleiding die nodig is voor mensen die in de Wsnp zitten.

2. Wat kunt u zeggen over de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden, die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen ter vermindering van de werklast van de rechterlijke macht, tegenover het originele doel van de Wsnp dat ziet op het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen?

Doet het ene doel afbreuk aan het andere doel?

Niet zozeer, maar juist het instituut Wsnp haar oorspronkelijk doel ontnemt, mensen helpen die zich bevinden in een uitzichtloze situatie

3. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264

Dat zal mogelijk moeten zijn, wat zijn de redenen, heeft er passende begeleiding plaats gevonden. Het feit dat je in de Wsnp komt wil niet zeggen dat je de vaardigheden, kennis en kunde hebt, dan wel gedrag is veranderd, zodat je geen schulden meer maakt.

4. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldsanering in de voorgaande 10 jaar tussentijds is beëindigd op grond van art. 350 lid 3 Fw. De 10-jaars termijn kan doorbroken worden indien er beëindigd is o.g.v. art. 350 lid 3 sub a, b en d. Zou de 10-jaars termijn ook doorbroken moeten kunnen worden in schrijnende gevallen o.g.v. één van de overige beëindigingsgronden van art. 350 lid 3?

Ga bij deze vraag tenslotte in op de situatie waarin een schuldenaar met een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van zijn ziekte/stoornis (art. 350 lid 3 sub c) en daarom graag opnieuw binnen 10 jaar in de schuldsanering wil? (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na een eerdere tussentijdse beëindiging: LJN BR0321 & LJN BG6109)

Indien de klant door ziekte of stoornis zijn verplichtingen niet kan nakomen, dient de 10 jaar termijn doorbroken te kunnen worden, zeker indien ook blijkt dat er niets aan begeleiding is gedaan om de klant in staat te stellen wel aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen.

5. Noem één situatie van een schuldenaar die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).

Klant is uit de verlengde wsnp gezet, duidelijk is dat de klant het niet zelf kan. Daar is niets aan gedaan, dus is sec bekeken dat de klant er uit moest in verband met het maken van nieuwe schulden. Klant was absoluut niet zelfstandig in staat om de Wsnp goed te kunnen doorlopen, maar minnelijk was er geen oplossing mogelijk om de boel stabiel te krijgen. Klant terug bij af en zou eigenlijk weer minnelijk moeten beginnen.

De kans is klein dat het lukt daar de situatie rondom de klant niet stabiel is qua persoon en daardoor ook qua mogelijkheden om werk te krijgen. Beschermingsbewind alleen is dan niet afdoende om tot een constructieve oplossing te komen.

Geen voorbeeld van een niet schrijnende situatie zo voor handen.

6. Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?

Graag minimaal 1 criterium bedenken dat u terug zou willen zien in een fictieve uitzonderingsgrond/hardheidsclausule/wettelijke bepaling.

Duidelijk is dat de klant het niet zelf kan of kon, dus zijn verplichtingen nakomen. En dat er duidelijk ook niets aan hulpverlening is ingezet om dat te verbeteren. Misschien was de Wsnp toelating dan te vroeg, maar dat hoeft niet het geval te zijn geweest, kan ook ontstaan tijdens de Wsnp.

7. Wat vindt u van een nieuwe mogelijkheid voor rechters om ex-tunc te beoordelen of de toelating door de rechtbank te prematuur was? Vervolgens zou een gerechtshof een schuldenaar opnieuw binnen 10 jaar toe kunnen laten als aangetoond wordt dat de schuldenaar er nu wel klaar voor is.

Het gerechtshof 's-Hertogenbosch ziet regelmatig dat de toelating van een schuldenaar tot de schuldsanering door een rechtbank te prematuur was (de schuldenaar was duidelijk nog niet klaar voor de WSNP en had niet door de rechtbank toegelaten mogen worden). Daarom wordt de schuldsanering tussentijds beëindigd en kan de schuldenaar de komende 10 jaar niet in de schuldsanering, behoudens enkele uitzonderingen.

Goed idee! In combinatie met hetgeen wordt voorgesteld dat een gerechtshof dan alsnog binnen de 10 jaar kan besluiten om toe te laten.

8. Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d naar bijvoorbeeld 7 jaar? En wat vindt u van een oplopende flexibele termijn?

Met een oplopende flexibele termijn bedoel ik dat een persoon een tweede toelatingsverzoek na bijvoorbeeld 5 jaar mag doen (i.p.v. 10 jaar) en na deze tweede kans wordt de

wachttermijn verhoogd naar bijvoorbeeld 15 jaar. Het zou niet hoeven indien er meer mogelijkheden komen om er vanaf te wijken. Anders zou je het weer aan een termijn hangen en minder kijken naar de omstandigheden van het geval.

9. Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren? Dat zou beter zijn, zoals u ook aangeeft maatwerk mogelijk maken. Daar is het waar het over moet gaan bij uitstek in de rechtspraak m.i. maatwerk leveren mbt de onderhavige casus die voorligt.

Extra: Wat lijkt u beter? Een hardheidsclausule of een specifieke uitzonderingsgrond (tenzij-clausule) in art. 288 lid 2 sub d Fw?

Een algemene hardheidsclausule die de rechter meer discretionaire bevoegdheden geeft .

Bijlage 2

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: G. van Sambeeck kredietbank Limburg.

1. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?

10-jaren termijn lijkt op zich redelijk. Wel wat moeite met het imperatieve karakter. Alle feiten en omstandigheden zouden gewogen moeten worden (facultatief/hardheidsclausule)

Anderzijds worden imperatieve weigeringsgronden door gemeenten in beleidsregels vertaald welke er toe leiden dat cliëntèle uitgesloten worden van schuldhulpverlening met alle gevolgen van dien. Het is immers niet uitgesloten dat een minnelijk traject binnen de 10 jaren termijn alsnog slaagt. Gemeenten horen niet op de stoel van de rechter te gaan zitten. Helaas is er tegenwoordig sprake van willekeur aangaande de doorgeleiding van minnelijke trajecten. Ook m.b.t. andere al de 10-jarentermijn. Het vorenstaande leidt tot willekeur en ons inziens tot rechtsongelijkheid. Er zijn praktijksituaties te noemen waarbij

clientèle verhuisd zijn om aanspraak te kunnen maken om een minnelijk traject schuldhulpverlening. Er is onduidelijk in hoeverre de WGS daadwerkelijk als verankering van de schuldhulpverlening dient. De Staatssecretaris heeft zich reeds vorig jaar geuit over het uitsluitbeleid dat gemeenten hanteren. In de praktijk moet geconcludeerd worden dat voorportalen niet altijd toegerust zijn. Schuldhulpverlening is een specialisme. Menig beleidsmedewerker van gemeenten zijn hier ook nog niet van doordrongen. Er is een gebrek aan vakkennis, wisselende voorwaarden waar men voldoen van de gemeenten, per gemeente andere termijnen/werkwijzen/voorwaarden etc.

- 2. Wat kunt u zeggen over de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden, die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen ter vermindering van de werklast van de rechterlijke macht, tegenover het originele doel van de WSNP dat ziet op het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen?**

Doet het ene doel afbreuk aan het andere doel?

Antwoord is moeilijk; niet duidelijk is immers of onderzocht of de werkdruk inderdaad door deze afwijzingsgronden is afgenomen? Anderzijds zien wij – als medewerkers in het minnelijke traject met soms aansluitend de aanvraag Wsnp – niet (veelvuldig) de personen voor een faillissementsverzoek loopt.

Er lijken wat ontwikkelingen gaande met name m.b.t. CJIB (kwade trouw). Zie Rtb Rotterdam 11-02-2016 ECLI: NL: RB ROT: 2016:2342.

- 3. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)**

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264

zie antwoord bij vraag 1

4. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldsanering in de voorgaande 10 jaar tussentijds is beëindigd op grond van art. 350 lid 3 Fw. De 10-jaars termijn kan doorbroken worden indien er beëindigd is o.g.v. art. 350 lid 3 sub a, b en d. Zou de 10-jaars termijn ook doorbroken moeten kunnen worden in schrijnende gevallen o.g.v. één van de overige beëindigingsgronden van art. 350 lid 3?

Ga bij deze vraag tenslotte in op de situatie waarin een schuldenaar met een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van zijn ziekte/stoornis (art. 350 lid 3 sub c) en daarom graag opnieuw binnen 10 jaar in de schuldsanering wil? (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na een eerdere tussentijdse beëindiging: LJN BR0321 & LJN BG6109)

zie antwoord bij vraag 1

5. Wat vindt u van een verbreding van het materiële toepassingsgebied van de tenzij-gronden van art. 288 lid 2 sub d opdat deze uitzonderingen ook toegepast kunnen worden na een reguliere beëindiging van de schuldsanering met schone lei?

De tenzij-gronden (uitzonderingsgronden) van art. 288 lid 2 sub d kunnen nou alleen toegepast worden na een tussentijdse beëindiging.

zie antwoord bij vraag 1

6. Noem één situatie van een schuldenaar die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).

Schrijnend:

Schuldenaar heeft Wsnp niet met schone lei afgerond wegens een psychische stoornis die ten tijde van de aanvraag Wsnp nog niet als zodanig was gediagnostiseerd. Hierdoor zijn b.v. nieuwe schulden ontstaan (met als gevolg 10 jaar lang loonbeslag). Nadat hulpverlening is opgestart, goede medicatie is verstrekt, zou een nieuwe poging Wsnp kunnen worden gedaan.

Niet schrijnend:

Mislukken Wsnp zuiver als gevolg van eigen toedoen/nalaten

7. Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?

Graag minimaal 1 criterium bedenken dat u terug zou willen zien in een fictieve uitzonderingsgrond/hardheidsclausule/wettelijke bepaling.

Schijnende situatie (langdurig en uitzichtloos loonbeslag)

Wijziging van omstandigheden (b.v. invalide raken)

Eerste toelating Wsnp op basis van onvoldoende onderzoek/inzicht in feiten en omstandigheden (zie bij vraag 6)

8. Wat vindt u van een nieuwe mogelijkheid voor rechters om ex-tunc te beoordelen of de toelating door de rechtbank te prematuur was? Vervolgens zou een gerechtshof een schuldenaar opnieuw binnen 10 jaar toe kunnen laten als aangetoond wordt dat de schuldenaar er nu wel klaar voor is.

Het gerechtshof 's-Hertogenbosch ziet regelmatig dat de toelating van een schuldenaar tot de schuldsanering door een rechtbank te prematuur was (de schuldenaar was duidelijk nog niet klaar voor de WSNP en had niet door de rechtbank toegelaten mogen worden). Daarom wordt de schuldsanering tussentijds beëindigd en kan de schuldenaar de komende 10 jaar niet in de schuldsanering, behoudens enkele uitzonderingen.

Mee eens. N.B. hierbij kan ook meespelen dat minnelijk traject niet grondig is doorlopen en b.v. om tijd te winnen een Wsnp-verzoek via de advocatuur is gedaan (dus geen aandacht voor stabilisatie en voorbereiding op Wsnp vooraf).

9. Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d naar bijvoorbeeld 7 jaar? En wat vindt u van een oplopende flexibele termijn?

Met een oplopende flexibele termijn bedoel ik dat een persoon een tweede toelatingsverzoek na bijvoorbeeld 5 jaar mag doen (i.p.v. 10 jaar) en na deze tweede kans wordt de wachttermijn verhoogd naar bijvoorbeeld 15 jaar.

10 jaren termijn lijkt me goed (maar wel met een soort hardheidsclausule, zie bovenstaande antwoorden)

10. Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?

Extra: Wat lijkt u beter? Een hardheidsclausule of een specifieke uitzonderingsgrond (tenzij-clausule) in art. 288 lid 2 sub d Fw?

mee eens. Hardheidsclausule (omdat hier alle feiten en omstandigheden gewogen kunnen worden/maatwerk).

Bijlage 3

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: A. Bravenboer, gemeentelijke kredietbank Rotterdam.

1. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?

Ik vind het heel goed dat er een duidelijk standpunt is ingenomen dat de Wsnp in principe een keer in je leven kan terugkomen. Uiteraard is het tien jaar. In Rotterdam hebben we op dit moment in onze beleidsregels opgenomen dat bij na afronding van een succesvol traject (minnelijk of wettelijk) de burger voor een periode voor 5 jaar wordt uitgesloten voor een schuldbemiddeling, echter; dit is slechts anders als de schuldenaar door wie deze nieuwe schulden zijn ontstaan is veranderd of als er sprake is van zwaarwegende redenen waarom een nieuwe schuldbemiddeling geïndiceerd is.

2. Wat kunt u zeggen over de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden, die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen ter vermindering van de werklast van de rechterlijke macht, tegenover het originele doel van de WSNP dat ziet op het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen?

Doet het ene doel geen afbreuk aan het andere?

Het gaat in deze vraag niet alleen over de tienjaarstermijn? Hier ga ik even vanuit.

De wetgeving is gewijzigd om de toenemende werkdruk van de rechters te beperken en de groeiende stroom aanvragen tot toelating tot de schuldsanering op basis van de Wsnp terug te dringen.

De Wsnp is wat mij betreft een stok achter de deur, op een gegeven moment leek het wel erg gemakkelijk om te worden toegelaten tot de Wsnp. Ik vind niet dat de afwijzingsgronden af doet aan het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen. Er moeten grenzen worden gesteld, anders is het wel erg gemakkelijk om schulden te maken en dit dmv een minnelijke of wettelijke regeling op te lossen.

3. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264

Ik vind dat hier altijd een zorgvuldige afweging in moet worden gemaakt, naar mijn weten gebeurt dit in Rotterdam. Als wij zijn gestart met een minnelijke regeling, waarvoor een zorgvuldige afweging aan ten grondslag ligt, opnieuw proberen een regeling te treffen en deze mislukt, zullen we altijd duidelijk aangeven dat de gang naar de wsnp eigenlijk niet kan. Uiteraard zullen we betrokkene altijd adviseren om wel een beroep te doen als we mogelijkheden zien.

4. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldsanering in de voorgaande 10 jaar tussentijds is beëindigd op grond van art. 350 lid 3 Fw. De 10-jaars termijn kan doorbroken worden indien er beëindigd is o.g.v. art. 350 lid 3 sub a, b en d. Zou de 10-jaars termijn ook doorbroken moeten kunnen worden in schrijnende gevallen o.g.v. één van de overige beëindigingsgronden van art. 350 lid 3?

Ga bij deze vraag tenslotte in op de situatie waarin een schuldenaar met een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van zijn ziekte/stoornis (art. 350 lid 3 sub c) en daarom graag opnieuw binnen 10 jaar in de schuldsanering wil? (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na een eerdere tussentijdse beëindiging: LJN BR0321 & LJN BG6109)

Ik ga ervan uit dat er altijd een zorgvuldige afweging plaats vindt, minnelijk of wettelijk. In het minnelijke traject kennen we in Rotterdam ook uitsluitingsgronden. Dit maakt wat mij betreft niet uit om welk sub onderwerp er eerder is beëindigd. Qua psychische stoornis, hier is lastig antwoord op te geven. Er zijn natuurlijk verschillende stoornissen. Dit mag niet allemaal over één kam geschoren worden. Als iemand bijvoorbeeld weet dat hij/zij

medicijnen nodig heeft vanwege de stoornis en deze willens en wetens niet in neemt. Of als iemand de hulpverlening zelfstandig stop zet. Lastig hierover een duidelijk standpunt over in te nemen, dit blijft maatwerk.

5. Wat vindt u van een verbreding van het materiële toepassingsgebied van de tenzij-gronden van art. 288 lid 2 sub d opdat deze uitzonderingen ook toegepast kunnen worden na een reguliere beëindiging van de schuldsanering met schone lei?

De tenzij-gronden (uitzonderingsgronden) van art. 288 lid 2 sub d kunnen nou alleen van toepassing worden verklaard na een tussentijdse beëindiging.

Ik begrijp deze vraag niet.

6. Noem één situatie van een schuldenaar die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).

Dit kan ik niet. Een situatie kan uit verschillende onderdelen zijn ontstaan.

7. Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?

Graag minimaal 1 criterium bedenken dat u terug zou willen zien in een fictieve uitzonderingsgrond/hardheidsclausule/wettelijke bepaling.

8. Wat vindt u van een nieuwe mogelijkheid voor rechters om ex-tunc te beoordelen of de toelating door de rechtbank te prematuur was? Vervolgens zou een gerechtshof een schuldenaar opnieuw binnen 10 jaar toe kunnen laten als aangetoond wordt dat de schuldenaar er nu wel klaar voor is.

Het gerechtshof 's-Hertogenbosch ziet regelmatig dat de toelating van een schuldenaar tot de schuldsanering door een rechtbank te prematuur was (de schuldenaar was duidelijk nog niet klaar voor de WSNP en had niet door de rechtbank toegelaten mogen worden). Daarom wordt de schuldsanering tussentijds beëindigd en kan de schuldenaar de komende 10 jaar niet in de schuldsanering, behoudens enkele uitzonderingen.

9. Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d naar bijvoorbeeld 7 jaar? En wat vindt u van een oplopende flexibele termijn?

Met een oplopende flexibele termijn bedoel ik dat een persoon een tweede toelatingsverzoek na bijvoorbeeld 5 jaar mag doen (i.p.v. 10 jaar) en na deze tweede kans wordt de wachttermijn verhoogd naar bijvoorbeeld 15 jaar.

10. Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?

Extra: Wat lijkt u beter? Een hardheidsclausule of een specifieke uitzonderingsgrond (tenzij-clausule) in art. 288 lid 2 sub d Fw?

Bijlage 4

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: F. Strijbos, gemeente Tilburg Schuldhulpverlening.

1. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?

Duidelijk en naar mijn mening correct.

2. Wat kunt u zeggen over de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden, die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen ter vermindering van de werklast van de rechterlijke macht, tegenover het originele doel van de WSNP dat ziet op het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen?

Doet het ene doel afbreuk aan het andere doel?

Ik ervaar de imperatieve weigeringsgronden niet zozeer als bedoeld om de werklast van de rechterlijke macht terug te dringen, als wel als toetsing of belanghebbenden daadwerkelijk recht hebben op een tweede/nieuwe kans. Uiteraard zorgt de toetsing ervoor dat wat minder toelatingen volgen met als gevolg mogelijk wat meer

faillissementen van natuurlijke personen. Dit lijkt mij niet bijzonder problematisch.

3. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264

Toetsing door de rechter lijkt mij aangewezen. Daarbij moet worden vastgesteld dat schuldenaar buiten elke verwijtbaarheid opnieuw in de problemen is geraakt.

4. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldsanering in de voorgaande 10 jaar tussentijds is beëindigd op grond van art. 350 lid 3 Fw. De 10-jaars termijn kan doorbroken worden indien er beëindigd is o.g.v. art. 350 lid 3 sub a, b en d. Zou de 10-jaars termijn ook doorbroken moeten kunnen worden in schrijnende gevallen o.g.v. één van de overige beëindigingsgronden van art. 350 lid 3?

Ga bij deze vraag tenslotte in op de situatie waarin een schuldenaar met een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van zijn ziekte/stoornis (art. 350 lid 3 sub c) en daarom graag opnieuw binnen 10 jaar in de schuldsanering wil? (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na een eerdere tussentijdse beëindiging: LJN BR0321 & LJN BG6109)

Het merendeel van de tussentijdse beëindigingen vindt plaats vanwege verwijtbaar en toerekenbaar gedrag van schuldenaar en bezorgt crediteuren achteraf dus nodeloos oponthoud bij de incasso van hun vorderingen. Om het maatschappelijk draagvlak voor de Wsnp te behouden, is het daarom essentieel dat door de rechter wordt onderzocht of herkansing binnen de 10-jaars termijn gepast is. Dat geldt ook in geval van een psychische stoornis. De rechter zou gebruik moeten maken van objectief onderzoek wat eenduidig aantoont dat er ook daadwerkelijk sprake was, en nu niet meer is, van een dergelijke stoornis. Eventueel te onderbouwen met andere bewijzen.

- 5. Wat vindt u van een verbreding van het materiële toepassingsgebied van de tenzij-gronden van art. 288 lid 2 sub d opdat deze uitzonderingen ook toegepast kunnen worden na een reguliere beëindiging van de schuldsanering met schone lei?**

De tenzij-gronden (uitzonderingsgronden) van art. 288 lid 2 sub d kunnen nou alleen van toepassing worden verklaard na een tussentijdse beëindiging.

Prima.

- 6. Noem één situatie van een schuldenaar die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).**

Schrijnend: spijtoptanten. Of bijvoorbeeld na eerdere beëindiging via art. 350, lid 3 sub g.

Niet schrijnend: situatie waarin duidelijk sprake is van eigen verantwoordelijkheid EN toerekenbaarheid van schuldenaar bij het ontstaan van een schrijnende situatie.

- 7. Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?**

Graag minimaal 1 criterium bedenken dat u terug zou willen zien in een fictieve uitzonderingsgrond/hardheidsclausule/wettelijke bepaling.

Aantoonbare en geloofwaardige niet toerekenbaarheid van schuldenaar bij het ontstaan van een nieuwe problematische schuldensituatie.

- 8. Wat vindt u van een nieuwe mogelijkheid voor rechters om ex-tunc te beoordelen of de toelating door de rechtbank te prematuur was? Vervolgens zou een gerechtshof een schuldenaar opnieuw binnen 10 jaar toe kunnen laten als aangetoond wordt dat de schuldenaar er nu wel klaar voor is.**

Het gerechtshof 's-Hertogenbosch ziet regelmatig dat de toelating van een schuldenaar tot de schuldsanering door een rechtbank te prematuur was (de schuldenaar was duidelijk nog niet klaar voor de WSNP en had niet door de rechtbank toegelaten mogen worden). Daarom wordt de schuldsanering tussentijds beëindigd en kan de schuldenaar de komende 10 jaar niet in de schuldsanering, behoudens enkele uitzonderingen.

Goed voorstel, ten minste voor zover de rechter ook daadwerkelijk correct naar alle relevante elementen uit het verleden kan kijken. Zie verder mijn opmerking over het maatschappelijk draagvlak vraag 4.

9. Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d naar bijvoorbeeld 7 jaar? En wat vindt u van een oplopende flexibele termijn?

Met een oplopende flexibele termijn bedoel ik dat een persoon een tweede toelatingsverzoek na bijvoorbeeld 5 jaar mag doen (i.p.v. 10 jaar) en na deze tweede kans wordt de wachttermijn verhoogd naar bijvoorbeeld 15 jaar.

Verkorting lijkt me niet nodig. Ook weer vanwege het te behouden maatschappelijk draagvlak.

Flexibele termijn: niet nodig en nodeloos ingewikkeld. Bovendien: hoe bewaak je dat? Nu al blijkt dat rechtbanken niet altijd weten of er een eerdere schuldsanering van toepassing was. Laat staat dat schuldhulpverlenende instanties dat kunnen achterhalen. De registers houden nog maar een korte tijd deze informatie bij. Niet doen dus.

10. Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?

Extra: Wat lijkt u beter? Een hardheidsclausule of een specifieke uitzonderingsgrond (tenzij-clausule) in art. 288 lid 2 sub d Fw?

Ben geen voorstander van een algemene hardheidsclausule vanwege wel erg breed te interpreteren. Er zal uiteraard jurisprudentie ontstaan, maar in basis opent dit de weg voor een ongebreidelde toestroom van herhaalverzoeken die allemaal getoetst moeten worden. Is dat niet terug naar af? En hoe kosteneffectief en werkdrukverlagend is dat?

Het alternatief van specifieke uitzonderingsgrond heeft dan ook mijn voorkeur.

Bijlage 5

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: G. Poel, kredietbank Nijmegen.

1. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?

Zijn duidelijk, er valt niet aan te tornen, vrijwel geen uitzondering mogelijk. Althans bij ons is het al die jaren nog niet gelukt het wordt af en toe wel geprobeerd.

2. Wat kunt u zeggen over de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden, die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen ter vermindering van de werklast van de rechterlijke macht, tegenover het originele doel van de WSNP dat ziet op het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen?

Is het niet zo dat het ene doel (vermindering van de werklast dmv de toestroom WSNP beperken) afbreuk kan doen aan het andere doel (terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen/de WSNP als laatste redmiddel voor de schuldenaar te goeder trouw die getracht heeft een minnelijke regeling te treffen)?

Heb ik onvoldoende zicht op hoe deze zich tot elkaar verhouden

3. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264

In dergelijke gevallen heeft de schuldenaar een nieuwe kans gehad en lijkt de 10-jaars termijn op z'n plaats.

4. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldsanering in de voorgaande 10 jaar tussentijds is beëindigd op grond van art. 350 lid 3 Fw. De 10-jaars termijn kan doorbroken worden indien er beëindigd is o.g.v. art. 350 lid 3 sub a, b en d. Zou de 10-jaars termijn ook doorbroken moeten kunnen worden in schrijnende gevallen o.g.v. één van de overige beëindigingsgronden van art. 350 lid 3?

Ga bij deze vraag tenslotte in op de situatie waarin een schuldenaar met een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van zijn ziekte/stoornis (art. 350 lid 3 sub c) en daarom graag opnieuw binnen 10 jaar in de schuldsanering wil? (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na een eerdere tussentijdse beëindiging: LJN BR0321 & LJN BG6109)

In deze gevallen heeft schuldenaar nog geen schone lei gehad en blijven de schulden hem achtervolgen. Indien schuldenaar aantoonbaar een aantal jaren laat zien dat hij nu wel aan de verplichtingen kan voldoen, dan wordt 10 jaar soms een lange termijn gevonden.

Schuldenaar laat al aantal jaren zien nu wel aan verplichtingen te voldoen, bijvoorbeeld voldeed niet aan de inspanningsverplichting heeft nu werk.

5. Wat vindt u van een verbreding van het materiële toepassingsgebied van de tenzij-gronden van art. 288 lid 2 sub d opdat deze uitzonderingen ook toegepast kunnen worden na een reguliere beëindiging van de schuldsanering met schone lei?

De tenzij-gronden (uitzonderingsgronden) van art. 288 lid 2 sub d kunnen nou alleen toegepast worden na een tussentijdse beëindiging.

Niet nodig

- 6. Noem één situatie van een schuldenaar die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).**

Schrijnend b.v. partners werken elkaar tegen b.v. door verslaving, nieuwe schulden, schone lei ontnomen. Ze gaan uit elkaar en ene schuldenaar laat nu zien wel aan de verplichtingen te voldoen. Omstandigheden zijn veranderd.

Niet schrijnend, er zijn bewust nieuwe schulden gemaakt, bestedingsgedrag wordt niet aangepast, schuldenaar wil niet onder bewind of gebruik maken hulpverlening -> gedrag.

- 7. Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?**

Graag minimaal 1 criterium bedenken dat u terug zou willen zien in een fictieve uitzonderingsgrond/hardheidsclausule/wettelijke bepaling.

Schuldenaar laat al aantal jaren zien nu wel aan verplichtingen te voldoen, bijvoorbeeld voldeed niet aan de inspanningsverplichting heeft nu werk.

- 8. Wat vindt u van een nieuwe mogelijkheid voor rechters om ex-tunc te beoordelen of de toelating door de rechtbank te prematuur was? Vervolgens zou een gerechtshof een schuldenaar opnieuw binnen 10 jaar toe kunnen laten als aangetoond wordt dat de schuldenaar er nu wel klaar voor is.**

Het gerechtshof 's-Hertogenbosch ziet regelmatig dat de toelating van een schuldenaar tot de schuldsanering door een rechtbank te prematuur was (de schuldenaar was duidelijk nog niet klaar voor de WSNP en had niet door de rechtbank toegelaten mogen worden). Daarom wordt de schuldsanering tussentijds beëindigd en kan de schuldenaar de komende 10 jaar niet in de schuldsanering, behoudens enkele uitzonderingen.

Dit is denk niet altijd even gemakkelijk te bepalen wanneer dit het geval is.

9. Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d naar bijvoorbeeld 7 jaar? En wat vindt u van een oplopende flexibele termijn?

Met een oplopende flexibele termijn bedoel ik dat een persoon een tweede toelatingsverzoek na bijvoorbeeld 5 jaar mag doen (i.p.v. 10 jaar) en na deze tweede kans wordt de wachttermijn verhoogd naar bijvoorbeeld 15 jaar.

Flexibele termijnen heeft niet de voorkeur. Werken met verschillende termijnen zorgt voor onduidelijkheid. 5 jaar wordt te kort bevonden. 10 jaar wordt goed bevonden, enkele uitzonderingen daargelaten.

10. Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?

Extra: Wat lijkt u beter? Een hardheidsclausule of een specifieke uitzonderingsgrond (tenzij-clausule) in art. 288 lid 2 sub d Fw?

Wekt nog meer willekeur in de hand er bestaan nu al grote verschillen tussen rechters en rechtbanken.

Bijlage 6

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: J. Nijenhuis, Maatschappelijk dienstverlening Flevoland (schuldhulpverlening).

10. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?

In beginsel ik mij wel vinden in de afwijzingsgronden

11. Wat kunt u zeggen over de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden, die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen ter vermindering van de werklast van de rechterlijke macht, tegenover het originele doel van de WSNP dat ziet op het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen?

Is het niet zo dat het ene doel (vermindering van de werklast) afbreuk kan doen aan het andere doel (terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen)?

De afwijzingsgronden doet mijn inziens niet afbreuk aan het originele doel.

12. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264

Ik ben van mening dat duidelijk omschreven dient te worden, wat onder 'schrijnende gevallen' wordt verstaan. Dan kan mijn inziens de 10-jaars termijn doorbroken worden

13. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldsanering in de voorgaande 10 jaar tussentijds is beëindigd op grond van art. 350 lid 3 Fw. De 10-jaars termijn kan doorbroken worden indien er beëindigd is o.g.v. art. 350 lid 3 sub a, b en d. Zou de 10-jaars termijn ook doorbroken moeten kunnen worden in schrijnende gevallen o.g.v. één van de overige beëindigingsgronden van art. 350 lid 3?

Ga bij deze vraag tenslotte in op de situatie waarin een schuldenaar met een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van zijn ziekte/stoornis (art. 350 lid 3 sub c) en daarom graag opnieuw binnen 10 jaar in de schuldsanering wil? (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na een eerdere tussentijdse beëindiging: LJN BR0321 & LJN BG6109)

1. Artikel 3c
2. Schuldenaar zal dan eerst in beschermingsbewind of onder curatele dienen te worden gesteld. Om op deze manier tegen zichzelf beschermd te worden en de schuldeisers worden beschermd tegen nieuwe schulden van schuldenaar.

14. Wat vindt u van een verbreding van het materiële toepassingsgebied van de tenzij-gronden van art. 288 lid 2 sub d opdat deze uitzonderingen ook toegepast kunnen worden na een reguliere beëindiging van de schuldsanering met schone lei?

De tenzij-gronden (uitzonderingsgronden) van art. 288 lid 2 sub d kunnen nou alleen van toepassing worden verklaard na een tussentijdse beëindiging.

Ik vind dat prima.

15.Noem één situatie van een schuldenaar die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).

Schrijnend; schuldenaar verliest kind, waardoor hij/zij alle redelijkheid en billijkheid verliest en opnieuw schulden maakt.

Niet schrijnend; wanneer zelfde schuldenaar fraude gaat plegen, schulden niet te goeder trouw gaat maken. Tis namelijk geen vrijbrief hiervoor. Hij/zij zal dan eerst in beschermingsbewind/budgetbeheer dienen te gaan om de 5 jaarstermijn uit te zitten.

16.Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?

Graag minimaal 1 criterium bedenken dat u terug zou willen zien in een fictieve uitzonderingsgrond/hardheidsclausule/wettelijke bepaling. (Voorbeelden: het moet een schrijnende situatie betreffen, niet nagekomen verplichtingen door schuldenaar zijn niet toerekenbaar en de eerste toelating door de rechtbank was prematuur)

Het moet een schrijnende (duidelijk worden, wat daaronder valt) situatie betreffen.

17.Wat vindt u van een nieuwe mogelijkheid voor rechters om ex-tunc te beoordelen of de toelating door de rechtbank te prematuur was? Vervolgens zou een gerechtshof een schuldenaar opnieuw binnen 10 jaar toe kunnen laten als aangetoond wordt dat de schuldenaar er nu wel klaar voor is.

Het gerechtshof 's-Hertogenbosch ziet regelmatig dat de toelating van een schuldenaar tot de schuldsanering door een rechtbank te prematuur was (de schuldenaar was duidelijk nog niet klaar voor de WSNP en had niet door de rechtbank toegelaten mogen worden). Daarom wordt de schuldsanering tussentijds beëindigd en kan de schuldenaar de komende 10 jaar niet in de schuldsanering, behoudens enkele uitzonderingen.

Prima, wanneer de rechters duidelijke richtlijnen krijgen, waaraan zij kunnen toetsen wanneer iemand klaar is voor de WSNP. Hiermee wordt de kans verkleind, dat zij prematuur toelaten. Anders krijgt het gerechtshof het wel druk, lijkt mij.

18. Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d naar bijvoorbeeld 7 jaar? En wat vindt u van een oplopende flexibele termijn?

Met een oplopende flexibele termijn bedoel ik dat een persoon een tweede toelatingsverzoek na bijvoorbeeld 5 jaar mag doen (i.p.v. 10 jaar) en na deze tweede kans wordt de wachttermijn verhoogd naar bijvoorbeeld 15 jaar.

Ik vind 10 jaar wel een goede afschrik tijd. Er zal door verschillende instanties gewerkt dienen te worden, dat schuldenaren:

1. Geen nieuwe schulden maken; nazorg
2. Geen nieuwe schulden kunnen maken;

19. Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?

Extra: Wat lijkt u beter? Een hardheidsclausule of een specifieke uitzonderingsgrond (tenzij-clausule) in art. 288 lid 2 sub d Fw?

1. Ik vind dat aan de rechters om hier een mening over te geven.
2. Een hardheidsclausule; want wie bepaalt een en waarom niet meer specifieke uitzonderingsgrond(en)?

Bijlage 7

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: E. Willems, RSD schuldhulp.

1. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?

Ik begrijp dat alleen mensen die klaar zijn voor een schuldregeling tot de wsnp worden toegelaten. Ik begrijp ook dat het minnelijk traject door een “betrouwbare” instantie gedaan moet zijn. Ik denk dat het ook goed is om het minnelijke traject door een beperkte groep instanties/personen te laten doen. Echter, mensen die hulp nodig hebben bij het regelen van hun schulden zullen zich niet realiseren dat niet alle aanbieders van schuldhulpverlening een minnelijk traject mogen begeleiden. Dus dat als er veel geld uit is gegeven aan een regeling, kan het zijn dat schuldenaren geen beroep kunnen doen op de wsnp, terwijl ze al wel lang bezig zijn.

Ik begrijp ook dat strafrechtelijke veroordeling een drempel kan zijn, dit kan ook onder art. 288 lid 1 sub b (goeder trouw-toets) vallen.

In de eerste jaren is bijna iedereen tot de wsnp toegelaten. Ook schuldenaren die nog niet klaar waren voor de wsnp. Dan is het nu wel zuur dat zij geen nieuw verzoek kunnen doen, terwijl zij nu wél klaar zijn voor een wsnp-traject.

2. Wat kunt u zeggen over de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden, die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen ter

vermindering van de werklast van de rechterlijke macht, tegenover het originele doel van de WSNP dat ziet op het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen?

Doet het ene doel afbreuk aan het andere doel?

Ik heb zelf nog nauwelijks schuldenaren begeleid naar wsnp binnen 10 jaar na beëindiging van traject. Wat mijn ervaringen binnen ons bureau zijn, is dat de schuldenaren wél uitgenodigd worden voor een zitting en dat toch het hele verzoek behandeld wordt. Het enige dat leidt tot een verminderde werkdruk zijn schuldhulpverleners die zelf de wet kennen en de kans op toelating klein achten. Hoewel wij erom vragen, weten wij niet altijd of er al eerder een wsnp-traject heeft gelopen. Wij zijn van mening dat wij niet op de stoel van de rechter mogen zitten, dus wij zullen toch vaak wel een verzoek indienen.

3. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264)

Het doel volgens mij is dat alleen schuldenaren die klaar zijn voor een schuldregeling en zich aan alle regels van de wsnp kunnen houden worden toegelaten tot de wsnp. Anders gezegd: het voorkomen van recidivisten in de wsnp.

Ons bureau heeft recidive omschreven als: het (minimaal) twee keer in een problematische schuldsituatie terecht komen **om dezelfde oorzaken**. Wij kijken altijd naar de oorzaken waarom schuldenaren in de schulden zijn gekomen. Dus iemand die met overbestedingsschulden komt en na een geslaagde regeling bij ons terugkomt met een inkomensterugval, zal door ons geholpen worden.

Ik vind dat meer gekeken moet worden naar de omstandigheden van de schuldenaar. Wat is er gebeurd dat iemand opnieuw in de schulden gekomen?

4. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldsanering in de voorgaande 10 jaar tussentijds is beëindigd op grond van art. 350 lid 3 Fw. De 10-jaars termijn kan doorbroken worden indien er beëindigd is o.g.v. art. 350 lid 3 sub a, b en d. Zou de 10-jaars termijn ook doorbroken moeten kunnen worden in schrijnende gevallen o.g.v. één van de overige beëindigingsgronden van art. 350 lid 3?

Ga bij deze vraag tenslotte in op de situatie waarin een schuldenaar met een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van zijn ziekte/stoornis (art. 350 lid 3 sub c) en daarom graag opnieuw binnen 10 jaar in de schuldsanering wil? (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na een eerdere tussentijdse beëindiging: LJN BR0321 & LJN BG6109)

Indien de omstandigheden gewijzigd zijn, zeker. Wel moet de schuldenaar motiveren waarom de termijn doorbroken zou moeten worden.

Zelf heb ik ooit het geval gehad dat een schuldenaar (gelukkig na minnelijk traject) opnieuw in de schulden is gekomen door een beschermingsbewindvoerder die er een bende van gemaakt heeft. Ik vind het onbegrijpelijk dat iemand waarvan een rechter heeft gezegd dat hij/zij niet in staat is zijn/haar financiën te beheren hier wel de rekening voor gepresenteerd krijgt.

Ik vind het terecht dat termijnen doorbroken worden. Zoals ik al eerder zei, zijn voor 2008 een groot aantal schuldenaren tot de regeling toegelaten, die niet in een wsnp thuis hoorden. Ook zijn er rechtbanken die nu nog strenger zijn of juist heel soepel zijn in de verzoeken. Hier zou ook rekening mee gehouden moeten worden.

5. Noem één situatie van een schuldenaar die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).

Zie hierboven, bewindvoerder die schulden laat ontstaan.

Niet schrijnend: bij iets mindere psychische problemen geen hulp zoeken of afwijzen.

6. Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?

Graag minimaal 1 criterium bedenken dat u terug zou willen zien in een fictieve uitzonderingsgrond/hardheidsclausule/wettelijke bepaling.

Ik vind het lastig om iets te noemen, het ligt aan omstandigheden.

7. Wat vindt u van een nieuwe mogelijkheid voor rechters om ex-tunc te beoordelen of de toelating door de rechtbank te prematuur was? Vervolgens zou een gerechtshof een schuldenaar opnieuw binnen 10 jaar toe kunnen laten als aangetoond wordt dat de schuldenaar er nu wel klaar voor is.

Het gerechtshof 's-Hertogenbosch ziet regelmatig dat de toelating van een schuldenaar tot de schuldsanering door een rechtbank te prematuur was (de schuldenaar was duidelijk nog niet klaar voor de WSNP en had niet door de rechtbank toegelaten mogen worden). Daarom wordt de schuldsanering tussentijds beëindigd en kan de schuldenaar de komende 10 jaar niet in de schuldsanering, behoudens enkele uitzonderingen.

Dat vind ik een heel goed idee!! Ik heb voor 2008 verklaringen afgegeven, bv om ontruiming te voorkomen, waarbij ik het niet begreep dat de schuldenaar werd toegelaten tot wsnp.

8. Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d naar bijvoorbeeld 7 jaar? En wat vindt u van een oplopende flexibele termijn?

Met een oplopende flexibele termijn bedoel ik dat een persoon een tweede toelatingsverzoek na bijvoorbeeld 5 jaar mag doen (i.p.v. 10 jaar) en na deze tweede kans wordt de wachttermijn verhoogd naar bijvoorbeeld 15 jaar.

Ik zou eerder kijken naar de omstandigheden van het geval dan de termijn te verkorten.

9. Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?

Goed idee, beter dan verkorten van termijn.

Bijlage 8

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: D. Krukkeland, gemeente Deventer schuldhulpverlening.

1. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?

De imperatieve afwijzingsgrond biedt op zijn minst helderheid en duidelijkheid. Je weet (kunt weten) waar je aan toe bent als je binnen een tijdsbestek van 10 jaar voor de 2^e keer “de WSNP in wilt”. Ik vind het alleen een te hard gegeven. Het kan mensen afschrikken, als ze zich alleen door die termijn van 10 jaar laten leiden. Nuance kan oplossingen bieden: uitputtend beschrijven welke ?

2. Wat kunt u zeggen over de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden, die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen ter vermindering van de werklast van de rechterlijke macht, tegenover het

originele doel van de WSNP dat ziet op het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen?

Doet het ene doel afbreuk aan het andere doel?

Ik ben ervan overtuigd dat er een sturingsinstrument moet zijn. De vraag is natuurlijk: welke. Anders gezegd: wat moet het zwaarst wegen: het belang van de organisatie (rechterlijke macht) die de verzoeken moet behandelen of het belang van de individuele burger, die met die mogelijke rechtstoegang, na het doorlopen van de procedure, als “betere/financieel fittere” burger het pand (rechterlijke macht) verlaat. Ik ben de mening toegedaan dat de burger niet beperkt mag worden in haar/zijn handelen, omdat de rechterlijke macht (door capaciteitsgebrek) de verzoeken van de burger niet aankan. Is eigenlijk de omgekeerde wereld. Het is wel het huidige tijdsbeeld, wat de politiek voorstaat: zelfredzaam worden. Maar daar worden de verkeerde burgers de dupe van.

3. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264

Zonder naar de betreffende jurisprudentie gekeken te hebben: ik ben voor. Ik zou er dan wel voor willen kiezen dat je een uitputtende keuze moet hebben, waarom je de 10 jaars termijn mag/kunt doorbreken. De 10 jaars termijn sec is een te hard/bruto gegeven.

4. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldsanering in de voorgaande 10 jaar tussentijds is beëindigd op grond van art. 350 lid 3 Fw. De 10-jaars termijn kan doorbroken worden indien er beëindigd is o.g.v. art. 350 lid 3 sub a, b en d. Zou de 10-jaars termijn ook doorbroken moeten kunnen worden in schrijnende gevallen o.g.v. één van de overige beëindigingsgronden van art. 350 lid 3?

Ga bij deze vraag tenslotte in op de situatie waarin een schuldenaar met een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van zijn ziekte/stoornis (art. 350 lid 3 sub c) en daarom graag opnieuw binnen 10 jaar in de schuldsanering wil? (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na een eerdere tussentijdse beëindiging: LJN BR0321 & LJN BG6109)

Als iemand vanwege een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen, moet je je afvragen: hoe zou dat zijn gegaan (nakomen verplichtingen) als hij/zij die stoornis niet had. Anders gezegd: als het (door ter zake deskundigen) onderbouwd kan worden dat client simpelweg niet heeft kunnen voldoen aan de verplichting, juist vanwege die stoornis, dan mag je hem/haar dan niet aanrekenen. Herintreding WSNP zou voor mij dan zeker moeten kunnen (mogelijk met OBS maatregel). De datum ontstaan psychische stoornis (oorzaak psychische stoornis) moet hierbij wel een rol spelen !

- 5. Wat vindt u van een verbreding van het materiële toepassingsgebied van de tenzij-gronden van art. 288 lid 2 sub d opdat deze uitzonderingen ook toegepast kunnen worden na een reguliere beëindiging van de schuldsanering met schone lei?**

De tenzij-gronden (uitzonderingsgronden) van art. 288 lid 2 sub d kunnen nou alleen toegepast worden na een tussentijdse beëindiging.

Dit antwoord ligt al in mijn vorige antwoorden opgesloten. Ik ben voor ! Wederom: mits juist toegepast.

- 6. Noem één situatie van een schuldenaar die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).**

Ik kan niet zomaar een voorbeeld van bieden noemen/beschrijven. Het zal echt om individuele casussen gaan. Leeftijd kan wellicht een situatie schrijnend maken: ouder dan pensioensgerechtigde leeftijd b.v. ? Niet schrijnend weet ik zo niet.

- 7. Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?**

Graag minimaal 1 criterium bedenken dat u terug zou willen zien in een fictieve uitzonderingsgrond/hardheidsclausule/wettelijke bepaling.

Werknemer van b.v. V&D, die, door het faillissement van V&D opnieuw in de problemen gekomen is, eerder in de WSNP geweest is en nu opnieuw in de problemen komt. De individuele werknemer kan daar niets aan doen. In het algemeen gesteld: iemand die door andermans toedoen opnieuw in financieel slecht weer komt, waarbij dan wel vastgesteld moet worden, dat die persoon zelf niet nalatig geweest is.

8. Wat vindt u van een nieuwe mogelijkheid voor rechters om ex-tunc te beoordelen of de toelating door de rechtbank te prematuur was?

Vervolgens zou een gerechtshof een schuldenaar opnieuw binnen 10 jaar toe kunnen laten als aangetoond wordt dat de schuldenaar er nu wel klaar voor is.

Het gerechtshof 's-Hertogenbosch ziet regelmatig dat de toelating van een schuldenaar tot de schuldsanering door een rechtbank te prematuur was (de schuldenaar was duidelijk nog niet klaar voor de WSNP en had niet door de rechtbank toegelaten mogen worden). Daarom wordt de schuldsanering tussentijds beëindigd en kan de schuldenaar de komende 10 jaar niet in de schuldsanering, behoudens enkele uitzonderingen.

Tussentijdse beëindigingen door een hogere rechter staan, qua begrip en inlevingsvermogen van de individuele burger, heel ver van de individuele burger af ! Of het Hof is te kritisch of de Rechtbank is te mild, of de regels van toelating zijn voor beiden voor meerdere vorm van uitleg vatbaar. De burger moet vertrouwen kunnen hebben in het rechtssysteem. Lijkt bijna een kwestie van: aanbod schept de vraag. Het Hof moet zich met “Hof-zaken” bezig houden: de Rechtbank met rechtbankzaken. Je moet elkaars werk niet willen gaan overdoen.

9. Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d naar bijvoorbeeld 7 jaar? En wat vindt u van een oplopende flexibele termijn?

Met een oplopende flexibele termijn bedoel ik dat een persoon een tweede toelatingsverzoek na bijvoorbeeld 5 jaar mag doen (i.p.v. 10 jaar) en na deze tweede kans wordt de wachttermijn verhoogd naar bijvoorbeeld 15 jaar.

Elke termijn is arbitrair. Kennelijk vergeten we de juiste instrumenten in te zetten (OBS bv). Ik ben er dan wel voor dat, als een client zich daar aan wenst te onttrekken, dat dan een zware termijn opgelegd mag worden, mits onderzocht dat de persoon in kwestie heeft kunnen weten/overzien wat de gevolgen van zijn niet-handelen kunnen betekenen.

10. Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?

Extra: Wat lijkt u beter? Een hardheidsclausule of een specifieke uitzonderingsgrond (tenzij-clausule) in art. 288 lid 2 sub d Fw?

Ik ben voor uitputtende uitzonderingsgronden. Het moet mogelijk zijn, om op basis, van huidige uitspraken een beeld te hebben. Het is veel duidelijk voor de burger en makkelijker voor de rechter, om recht te spreken. Maakt ook de rechtsgelijkheid weer een stapje dichterbij. Uitputtende uitzonderingsgronden voor burgers van Middelburg, Den Helder,

Delfzijl en Maastricht (en alles wat daar tussen ligt) laat aan duidelijkheid niets te wensen over en zal begrip vinden bij al onze burgers.

Bijlage 9

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: N. Zwaga schuldhulpverleenster (&bewindvoerder)

1. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?

Er is noodzaak voor het opnemen van de imperatieve afwijzingsgronden in de wetgeving om rechtsongelijkheid zoveel mogelijk te beperken. De afwijzingsgronden waarborgen de kwaliteit van de schuldsaneringsregeling door schuldenaren af te kunnen wijzen indien verwacht wordt dat zij onvoldoende de verplichtingen kunnen nakomen door bijvoorbeeld een WSNP die reeds van toepassing is maar er klaarblijkelijk nieuwe schulden ontstaan, recentelijk veroordeeld zijn voor het plegen van een misdrijf of door het recentelijk doorlopen van een schuldsaneringsregeling. De afwijzingsgrond ten aanzien van het voortraject zorgt voor een waarborging ten aanzien de kwaliteit van een minnelijk traject. Onvoldoende kennis van de hulpverlener of transparantie naar de schuldeiser met een minnelijk voorstel kan onnodig leiden tot een afwijzing van een minnelijke schikking wat onnodige werkdruk oplevert ten aanzien van rechters.

2. Wat kunt u zeggen over de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden, die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen ter vermindering van de werklast van de rechterlijke macht, tegenover het

originele doel van de WSNP dat ziet op het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen?

De grote vermindering van de faillissementen heeft mijn inziens voornamelijk te maken met de wijziging van de gevolgen van een tussentijdse beëindiging van de schuldsaneringsregeling o.g.v. art 350 Fw. Daar er bij een dergelijke beëindiging niet van rechtswege wordt overgegaan naar een faillissement wordt het gros beëindigd zonder verder traject. Het beoogde doel van de wetgever wordt hiermee gehaald. Door de verruiming van de bevoegde instanties om een degen minnelijke regeling uit te voeren met benodigde dwangmiddelen wordt de toestroom verminderd. Daar een persoonlijk faillissement geen duurzame oplossing van de schulden biedt verwacht ik dat hulpverlenende instantie deze gang na een afwijzing tot toelating WSNP minimaal adviseren.

3. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)

Het doorbreken van de 10-jareneis moet enkel mogelijk zijn indien de schulden zijn ontstaan op een wijze welke niet aan schuldenaar is aan te rekenen zoals bij LJN BU8831. Hierbij gaat mijn voorkeur uit naar een zitting bij het Gerechtshof in hoger beroep zodat het slechts een enkele keer in hoge uitzondering wordt toegepast. Door verschillende beleidsregels bij de rechtbanken wordt de huidige hardheidsclausule van art. 288 lid 3 FW niet op een eenduidige wijze toegepast. Dit moet voorkomen worden bij het doorbreken van de 10-jareneis. De gedachte achter de 10-jareneis ondersteun ik volledig. In het geval van LJN BV2264 acht ik het doorbreken van de 10-jareneis discutabel daar ik niet kan opmaken of schuldenaar direct na constatering van het onjuiste beheer door de beschermingsbewindvoerder naar een ander kantoor is overgestapt om te werken aan het stabiliseren van de financiële chaos. Indien schuldenaar pas, zoals in het vonnis beschreven staat, in 2010 opnieuw of dan wel bij een ander kantoor onder bewind is gegaan acht is de te goeder trouw van schuldenaar niet onomstotelijk bewezen. Indien er direct gehandeld is naar de situatie door over te stappen naar een andere beschermingsbewindvoerder acht is wel bewezen dat schuldenaar alles heeft gedaan om de financiële chaos te bepreken en te herstellen waardoor het doorbreken van de 10-jaren eis gerechtvaardigd hoort te zijn. Bij twijfel over de te goeder trouw dient er geen sprake te zijn van een schrijnende situatie waarbij het doorbreken van de 10-jareneis mogelijk moet zijn.

4. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

De 10-jareneis moet mijn inziens in beginsel niet doorbroken worden bij een tussentijdse beëindiging. Indien schuldenaren tijdens een WSNP de verplichtingen onvoldoende nakomen waren zij veelal niet rijp voor een sanering. Schuldenaren dienen zichzelf er van bewust te zijn dan wel ervan bewust gemaakt te worden door de schuldhulpverlener welke consequenties het doorlopen van een WSNP heeft. In uitzonderlijke gevallen ben ik van mening, net als bij vraag 3, dat er in schrijnende gevallen het doorbreken van de 10-jareneis door het Gerechtshof in hoger beroep mogelijk moet zijn. Om dezelfde redenen als bij vraag 3 acht ik de rechtbank hier onvoldoende toe in staan gezien de grote verschillen tussen de rechtbanken. Naar verwachting acht ik dat de Gerechtshoven meer op één lijn

met elkaar te zitten. Een schrijnende zaak doet zich wat mij betreft voor in LJN BR0321 daar de schuldenaar door handelen van een WSNP bewindvoerder ontwricht is in de nakomen van haar verplichtingen. Dit mede gezien de veroordeling van de WSNP bewindvoerder. Een uitzondering als deze kan mijn inziens alleen plaatsvinden als het bewezen is geacht door de rechtbank om misbruik van de uitzondering te voorkomen.

Het doorbreken van de 10-jareneis in de zaak LJN BG6109 zie ik, vanuit mijn rol als WSNP bewindvoerder, niet noodzakelijk. Schuldenares heeft ten tijden van de eindzitting van de WSNP nimmer aangegeven dan wel aangetoond waardoor het niet nakomen van de verplichting niet aan haar toe te rekenen was. Indien zij dit destijds wel had gedaan, was wellicht de WSNP anders afgerond. Het verschaffen van benodigde informatie valt onder de informatieplicht welke schuldenares kan nakomen zonder tussenkomst van haar toenmalige echtgenoot. Als schuldhulpverlener zou ik de aangevoerde argumentatie van schuldenares volgen en haar stimuleren een poging tot toelating in de WSNP te doen. Juist vanwege de ongelijkheid tussen de verschillende rechtbanken. Wel blijf ik van mening dat ik het doorbreken van de 10-jareneis niet noodzakelijk acht in dezen.

Ten aanzien van het doorbreken van de 10-jareneis indien er sprake is van ziekte of stoornis dient in beginsel niet noodzakelijk te zijn. Indien er reeds bij toelating WSNP sprake was van ziekte/stoornis had er voldoende hulp gevraagd moeten worden door schuldenaar ten aanzien van de ziekte/stoornis en, indien noodzakelijk, bij het nakomen van de verplichtingen (o.a. via maatschappelijk werk of beschermingsbewind). In geval van acute ziekte/stoornis tijdens de WSNP dient beoordeeld te worden of er een redelijk termijn resterend was waarin schuldenaar voldoende tijd had om externe hulp in te schakelen. Heeft schuldenaar dit verzuimd acht ik het doorbreken van de 10-jareneis niet noodzakelijk. Indien schuldenaar wegens een acute opname niet de mogelijkheid heeft gehad om hulp in te schakelen, en dit nadien ook niet heeft kunnen doen voorts er een tussentijdse eindzitting heeft plaatsgevonden kan wellicht in hoger beroep de 10-jareneis doorbroken worden. Hierbij moet duidelijk zijn van een verlenging van de 1e WSNP niet mogelijk was. Indien dit wel had gekund om de gebreken te herstellen, mogelijk met inschakelijking van externe hulp, maar niet door schuldenaar is getracht acht is het doorbreken niet noodzakelijk.

5. Noem één situatie van een schuldenaar die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).

Wel schrijnend: Indien een schuldenaar onder beschermingsbewind staat bij een organisatie die onjuist beheer voert waardoor er (nieuwe) schulden ontstaan en schuldenaar wegens een verstandelijke beperking niet in staat geacht kan worden deze tekortkoming (tijdig) te kunnen constateren, dient het doorbreken mogelijk te zijn indien er na het constateren van het onjuiste beheer, eventueel met hulp van derden, een andere beschermingsbewindvoerder is aangesteld. De financiële situatie dient dan door de nieuwe beschermingsbewindvoerder in kaart te zijn maar door de gevolgen van de schulden goed beheer onmogelijk gemaakt wordt. Ditzelfde kan toegepast

worden bij een onjuist beheer van PGB gelden door een zorgverlener of beschermingsbewindvoerder wat niet aan te rekenen valt aan schuldenaar wegens zijn beperkingen maar waar hij wel voor aansprakelijk is.

Niet schrijnend: LJN BG6109 (vraag 4)

6. Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?

Het moet een schrijnende uitzonderlijke situatie betreffen waarbij het ontstaan van de schulden dan wel het niet nakomen van de verplichtingen door schuldenaar niet aan haar toegerekend kan worden mits er anders of meer dan alleen sprake is van een ziekte of stoornis.

7. Wat vindt u van een nieuwe mogelijkheid voor rechters om ex-tunc te beoordelen of de toelating door de rechtbank te prematuur was? Vervolgens zou een gerechtshof een schuldenaar opnieuw binnen 10 jaar toe kunnen laten als aangetoond wordt dat de schuldenaar er nu wel klaar voor is.

Ik acht het niet noodzakelijk dat de 10-jareneis wordt doorbroken indien een WSNP is beëindigd omdat schuldenaar nog niet klaar was voor de WSNP. Het is de verantwoordelijkheid van schuldenaar om op de hoogte te zijn van de gevolgen en verplichtingen van een WSNP voorts deze wordt aangevraagd. Hierbij zie ik een actieve rol van de uitvoerende instantie die het verzoekschrift opstelt namens schuldenaar om te toetsen of een schuldenaar klaar is voor de WSNP. Indien dit niet het geval is en schuldenaar wenst toch een verzoek te doen, dient de instantie dit te melden bij het indienen van de verzoekschrift zodat de rechtbank dit in de behandeling van het verzoek kan meenemen. Indien dit niet gemeld wordt aan de rechtbank ligt het geheel in de verantwoordelijkheid van schuldenaar daar hij informatie heeft achtergehouden die een mogelijke toelating in de weg had kunnen staan.

8. Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d naar bijvoorbeeld 7 jaar? En wat vindt u van een oplopende flexibele termijn?

Gezien de economische ontwikkelingen van de afgelopen 5 jaren is de kans op schulden door bijvoorbeeld inkomstenterugval toegenomen. Dit geldt voor een ieder waarbij het niet uitmaakt of er eerder een WSNP doorlopen is. Een flexibel termijn acht ik gezien de economische ontwikkelingen te verantwoorden mist het gaat om minimaal 7 jaren. Een WSNP kan in zijn totaliteit 5 jaren betreffen en dit moet minimaal ook van toepassing zijn in een uitsluitingsgrond om vakere terugkeer te onthouden. Wel ben ik van mening dat als de 10-jareneis verlaagd wordt naar 7 jaren er na een 2^e WSNP een termijn dient te gelden van minstens het dubbele, 14 jaren. Indien iemand na 2 WSNP trajecten nogmaals in de schulden komt er ogenschijnlijk een achterliggende reden waarom de schuldenaar in kwestie steeds opnieuw in de financiële problemen komt (Te denken valt aan een stoornis, telkens opnieuw starten van ondernemingen of het nemen van financiële keuzes met enig risico).

9. Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?

Een tenzij clausule heeft mijn voorkeur om rechtsongelijkheid zo min mogelijk te laten zijn. Er zijn verschillen tussen de rechtbanken ten aanzien van het toepassen van een hardheidsclausule. Dit moet niet mogelijk zijn in schrijnende gevallen bij het doorbreken van de 10-jareneis. Een ieder dient op dezelfde wijze behandeld te worden in een soortgelijke situatie. De woonplaats van schuldenaar en het daaraan gekoppelde arrondissement mag hierin geen rol spelen van de beoordeling. Indien er een hardheidsclausule komt heeft mijn voorkeur om dit enkel te laten toepassing door een gerechtshof in hoger beroep.

Bijlage 10

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: J. Pitstra, gemeente Zwolle schuldhulpverlening.

1. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?

In de praktijk voor mij te stellig gebleken. In het verleden te maken gehad met een aantal schrijnende gevallen die toch niet werden toegelaten tot de Wsnp.

2. Wat kunt u zeggen over de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden, die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen ter vermindering van de werklast van de rechterlijke macht, tegenover het originele doel van de WSNP dat ziet op het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen?

Doet het ene doel afbreuk aan het andere doel?

M.i. is het zeker zo dat de vermindering van de werklast bij de rechterlijke macht 'afbreuk' doet aan de toelatingen tot de Wsnp. Probleem van problematische schulden blijft wel bestaan. Dit terwijl de Wsnp er toch voor is om mensen op termijn een schuldenvrij perspectief te bieden welke ze nu wordt ontnomen.

3. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264

Voor schrijnende gevallen zou de mogelijkheid makkelijker moeten worden om binnen de 10 jaarstermijn opnieuw een beroep te mogen doen op de Wsnp. Hier dient naar mijn idee wel terughoudend naar moeten worden gekeken. Het moet natuurlijk niet zo zijn er een groep 'draaideur sanieten' gaat ontstaan.

4. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldsanering in de voorgaande 10 jaar tussentijds is beëindigd op grond van art. 350 lid 3 Fw. De 10-jaars termijn kan doorbroken worden indien er beëindigd is o.g.v. art. 350 lid 3 sub a, b en d. Zou de 10-jaars termijn ook doorbroken moeten kunnen worden in schrijnende gevallen o.g.v. één van de overige beëindigingsgronden van art. 350 lid 3?

Ga bij deze vraag tenslotte in op de situatie waarin een schuldenaar met een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van zijn ziekte/stoornis (art. 350 lid 3 sub c) en daarom graag opnieuw binnen 10 jaar in de schuldsanering wil? (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na een eerdere tussentijdse beëindiging: LJN BR0321 & LJN BG6109)

10 jaar is een erg lange periode. Er kan in een mensenleven heel veel veranderen. Het lijkt er wel eens op dat er wordt gedacht dat het een keuze is van mensen om opnieuw in de financiële problemen te komen. Zo is het voor heel veel normale stervelingen al een hele opgave om enerzijds hun inkomen op orde te krijgen en te houden en anderzijds er voor te zorgen dat er niet meer geld wordt uitgegeven dan dat er binnenkomt.

Er hoeft maar iets mis te gaan en is al sprake van een financiële disbalans met alle gevolgen van dien. Voor mensen met een ziekte/stoornis is dit sowieso een probleem. Juist voor dit soort gevallen zou het 'makkelijker' moeten zijn om een nieuwe aanvraag te kunnen doen. Uiteraard wel met betere waarborgen voor de toekomst.

- 5. Wat vindt u van een verbreding van het materiële toepassingsgebied van de tenzij-gronden van art. 288 lid 2 sub d opdat deze uitzonderingen ook toegepast kunnen worden na een reguliere beëindiging van de schuldsanering met schone lei?**

De tenzij-gronden (uitzonderingsgronden) van art. 288 lid 2 sub d kunnen nou alleen van toepassing worden verklaard na een tussentijdse beëindiging.

Zou ik een voorstander van zijn.

- 6. Noem één situatie van een schuldenaar die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).**

Saniet die kosten voor een begrafenis op zich had genomen en tevens een zoon weer in huis had genomen om te voorkomen dat hij dakloos zou worden. Er waren problemen met het innen van kostgeld waardoor zij niet uitkwam met de betaling van de vaste lasten. Strikt formeel wellicht eigen schuld maar gelet op de omstandigheden...

Een tweede geval is bijvoorbeeld een jongeman van begin 20 die nogal wat moeite had met het stellen van prioriteiten met betrekking tot zijn uitgaven. In tien jaar tijd kan er zeggezegd veel veranderen. Als zo iemand kan aantonen dat zijn leven er nu totaal anders uitziet dat is m.i. een termijn van 10 jaar te lang.

- 7. Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?**

Graag minimaal 1 criterium bedenken dat u terug zou willen zien in een fictieve uitzonderingsgrond/hardheidsclausule/wettelijke bepaling. (Voorbeelden: het moet een schrijnende situatie betreffen, niet nagekomen verplichtingen door schuldenaar zijn niet toerekenbaar en de eerste toelating door de rechtbank was prematuur)

Criterium nummer 1 voor mij zou toch de schrijnende situatie zijn. Goed onderbouwd en er moet sprake zijn van een situatie waarin 'men' onder de gegeven omstandigheden net zo zou hebben gehandeld. Eerlijkheidshalve heb ik soms ook wel mijn bedenkingen bij

sommige toelatingen. Juist in dit soort gevallen is het inderdaad misgegaan met alle negatieve gevolgen van dien. Deze sanietten waren gewoon nog niet klaar voor de Wsnp. Het zou waarschijnlijk beter zijn geweest als men, wellicht met de nodige begeleiding, beter zou zijn voorbereid op de Wsnp. De toelating was gewoon te vroeg. Juist door de 10 jaarstermijn is er geen uitweg meer om de schulden op te lossen.

- 8. Wat vindt u van een nieuwe mogelijkheid voor rechters om ex-tunc te beoordelen of de toelating door de rechtbank te prematuur was? Vervolgens zou een gerechtshof een schuldenaar opnieuw binnen 10 jaar toe kunnen laten als aangetoond wordt dat de schuldenaar er nu wel klaar voor is.**

Het gerechtshof 's-Hertogenbosch ziet regelmatig dat de toelating van een schuldenaar tot de schuldsanering door een rechtbank te prematuur was (de schuldenaar was duidelijk nog niet klaar voor de Wsnp en had niet door de rechtbank toegelaten mogen worden). Daarom wordt de schuldsanering tussentijds beëindigd en kan de schuldenaar de komende 10 jaar niet in de schuldsanering, behoudens enkele uitzonderingen.

Gelet op de beantwoording van vraag 7 kan ik mij hier helemaal in vinden.

- 9. Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d naar bijvoorbeeld 7 jaar? En wat vindt u van een oplopende flexibele termijn?**

Met een oplopende flexibele termijn bedoel ik dat een persoon een tweede toelatingsverzoek na bijvoorbeeld 5 jaar mag doen (i.p.v. 10 jaar) en na deze tweede kans wordt de wachttermijn verhoogd naar bijvoorbeeld 15 jaar.

Ook dit lijkt mij een goede zaak. Alle termijnen zijn natuurlijk discutabel maar meer maatwerk lijkt mij wenselijk.

- 10. Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?**

Extra: Wat lijkt u beter? Een hardheidsclausule of een specifieke uitzonderingsgrond (tenzij-clausule) in art. 288 lid 2 sub d Fw?

Een uitstekend idee. Een hardheidsclausule lijkt mij praktischer.

Bijlage 11

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: K. Stoffels, NVVK (brancheorganisatie voor schuldhulpverlening).

1. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?

Wat mij betreft moeten die vrijwel ongewijzigd gehandhaafd blijven, maar wel mag de termijn van 10 jaar minder lang. Als je afstapt van deze gronden komt er nl. een eindeloze stroom van mensen die het toch nog maar een keertje proberen met een zielig verhaal. Zonde van de extra tijd en moeite van schuldhulpverleners en rechters. Het is juist zo mooi dat je deze kans maar eens in de lange tijd krijgt en hem dan ook moet gebruiken.

2. Wat kunt u zeggen over de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden, die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen ter vermindering van de werklast van de rechterlijke macht, tegenover het

originele doel van de WSNP dat ziet op het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen?

Doet het ene doel afbreuk aan het andere doel?

Dat laatste doel is bereikt en geeft geen aanleiding soepeler te zijn voor mensen die hun kans gehad hebben. Ik vind overigens wel dat de toelating de eerste keer WSNP veel te streng is geworden, zeker bij sommige rechtbanken die alles doen om mensen uit de WSNP te houden, wat totaal in tegenspraak is met het doel van de wet. Rechters maken het eisenpakket steeds extremer en hebben vaak geen oog voor noden. Ook hebben ze blijkbaar het bekende boek "schaarste" niet gelezen over hoe mensen in de schulden gewoon niet meer in staat zijn goed na te denken om hun leven op orde te krijgen. Laat ze toe, geef/gun ze ruimte in hun hoofd mits begeleid en wijs die mensen niet af omdat ze hun leven niet direct weten te reorganiseren.

3. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264

Standaardverkorting naar bijv. 7 of 5 jaar is een te overwegen idee. Ik ben geen voorstander van het principe schrijnende gevallen; iedereen vindt zichzelf schrijnend en iedere schuldhelpverlener zijn aanvrager. Hooguit is te overwegen om een aantal exact omschreven en niet/weinig discutabele situaties op te nemen in combinatie met een schoen lei.

4. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldsanering in de voorgaande 10 jaar tussentijds is beëindigd op grond van art. 350 lid 3 Fw. De 10-jaars termijn kan doorbroken worden indien er beëindigd is o.g.v. art. 350 lid 3 sub a, b en d. Zou de 10-jaars termijn ook

doorbroken moeten kunnen worden in schrijnende gevallen o.g.v. één van de overige beëindigingsgronden van art. 350 lid 3?

Ga bij deze vraag tenslotte in op de situatie waarin een schuldenaar met een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van zijn ziekte/stoornis (art. 350 lid 3 sub c) en daarom graag opnieuw binnen 10 jaar in de schuldsanering wil? (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na een eerdere tussentijdse beëindiging: LJN BR0321 & LJN BG6109)

Standaardverkorting naar bijv.7 of 5 jaar is een te overwegen idee. Ik ben geen voorstander van het principe schrijnende gevallen; iedereen vindt zichzelf schrijnend en iedere schuldhelpverlener zijn aanvrager.

- 5. Noem één situatie van een schuldenaar die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).**

Niet dus, want zoals gezegd, dat begrip zien tweedekansers dat begrip al direct veel te ruim.

- 6. Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?**

Graag minimaal 1 criterium bedenken dat u terug zou willen zien in een fictieve uitzonderingsgrond/hardheidsclausule/wettelijke bepaling.

**niet nagekomen verplichtingen door schuldenaar zijn niet toerekenbaar,
oorzaak van de schulden is de tweede keer wezenlijk anders en is tevens geen overbesteding, bijv. ipv overbesteding of gokschulden, nu bijv. ondernemersschulden of restschuld hypotheek**

- 7. Wat vindt u van een nieuwe mogelijkheid voor rechters om ex-tunc te beoordelen of de toelating door de rechtbank te prematuur was? Vervolgens zou een gerechtshof een schuldenaar opnieuw binnen 10 jaar toe kunnen laten als aangetoond wordt dat de schuldenaar er nu wel klaar voor is.**

Het gerechtshof 's-Hertogenbosch ziet regelmatig dat de toelating van een schuldenaar tot de schuldsanering door een rechtbank te prematuur was (de schuldenaar was duidelijk nog niet klaar voor de WSNP en had niet door de rechtbank toegelaten mogen worden). Daarom

wordt de schuldsanering tussentijds beëindigd en kan de schuldenaar de komende 10 jaar niet in de schuldsanering, behoudens enkele uitzonderingen.

Dat vind ik geen goed idee; de toelating is nu al zo streng dat het onwaarschijnlijk is dat een nog strengere toelating zin heeft. Daarmee vis je deze gevallen er niet uit.

Laat er juist meer toe voor de eerste keer, organiseer begeleiding en geef mensen die kans; verkort de 10 jaars-termijn standaard naar bijv. 5 of 7 maar maak dan de 2^e WSNP 5 jaar.

8. Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d naar bijvoorbeeld 7 jaar? En wat vindt u van een oplopende flexibele termijn?

Met een oplopende flexibele termijn bedoel ik dat een persoon een tweede toelatingsverzoek na bijvoorbeeld 5 jaar mag doen (i.p.v. 10 jaar) en na deze tweede kans wordt de wachttermijn verhoogd naar bijvoorbeeld 15 jaar.

Goed plan, maar 3 x lijkt me wel echt de limit!

9. Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?

Nee, zeker niet doen, geeft alleen maar eindeloos geprobeer, kost veel in alle opzichten en aan alle partijen. .

Bijlage 12

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: J. Oldenbroek, kredietbank Nederland.

1. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?

In zijn algemeenheid steun ik deze afwijzingsgrond. Er moet naar mijn mening uiterst terughoudend omgegaan worden met wsnp verzoeken die na het verstrekken van een schone lei gedaan worden. Alleen in bijzondere gevallen zal OPNIEUW toelating tot de Wsnp mogelijk moeten zijn.

2. Wat kunt u zeggen over de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden, die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen ter vermindering van de werklast van de rechterlijke macht, tegenover het originele doel van de WSNP dat ziet op het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen?

Is het niet zo dat het ene doel (vermindering van de werklast) afbreuk kan doen aan het andere doel (terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen)?

De WSNP moet gezien worden als vangnet voor de minnelijke schuldregeling. Belangrijk is dat eerst hulpverlening gestart wordt om natuurlijke personen duurzaam een goede basis te geven, waarbij er evenwicht is in inkomen en uitgaven. Imperatieve weigeringsgrond zal moeten blijven bestaan voor ernstige fraudegevallen.

3. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264)

Ik ben voor verandering van de imperatieve weigeringsgrond in facultatieve weigeringsgrond, waarbij de rechter kan toetsen op alle omstandigheden van het geval.

4. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldsanering in de voorgaande 10 jaar tussentijds is beëindigd op grond van art. 350 lid 3 Fw. De 10-jaars termijn kan doorbroken worden indien er beëindigd is o.g.v. art. 350 lid 3 sub a, b en d. Zou de 10-jaars termijn ook doorbroken moeten kunnen worden in schrijnende gevallen o.g.v. één van de overige beëindigingsgronden van art. 350 lid 3? Ga bij deze vraag tenslotte in op de situatie waarin een schuldenaar met een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van zijn ziekte/stoornis (art. 350 lid 3 sub c) en daarom graag opnieuw binnen 10 jaar in de schuldsanering wil? (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na een eerdere tussentijdse beëindiging: LJN BR0321 & LJN BG6109)

Ik ben voorstander van doorbreking van de 10 jaarstermijn onder voorwaarden. Zie ook antwoorden op volgende vragen.

5. Noem één situatie van een schuldenaar die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).

1. Sanering met schone lei beëindigd. Schuldenaar is buiten zijn schuld door ontslag (of bv echtscheiding) weer in financiële problemen gekomen. Door beslagen en verrekeningen wordt zijn situatie steeds slechter en uitzichtlozer. In een dergelijk geval zou de rechter na toetsing de WSNP moeten kunnen uitspreken.

2. De rechter zou een nieuw verzoek moeten afwijzen als schuldenaar na een schone lei inkomensbeheer en/of beschermingsbewind heeft beëindigd en weer nieuwe financiële verplichtingen is aangegaan of achterstanden heeft laten ontstaan in de vaste lasten sfeer die hij niet kan terugbetalen.

6. Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?

Graag minimaal 1 criterium bedenken dat u terug zou willen zien in een fictieve uitzonderingsgrond/hardheidsclausule/wettelijke bepaling.

- a) Tijdens WSNP was geen sprake van beschermingsbewind. Na beëindiging (wegens het ontstaan van nieuwe schulden en het niet nakomen van de informatieplicht) is beschermingsbewind uitgesproken en in inkomensbeheer is minimaal 1 jaar op orde (dwz er komen geen nieuwe schulden bij) In dat geval zou naar mijn mening de WSNP weer uitgesproken kunnen worden onder voorwaarde dat beschermingsbewind gedurende de WSNP doorloopt.*
- b) Situatie van schuldenaar is buiten zijn schuld compleet gewijzigd ten opzichte van de situatie in de WSNP zoals scheiding; werkloosheid of arbeidsongeschiktheid.*

7. Wat vindt u van een nieuwe mogelijkheid voor rechters om ex-tunc te beoordelen of de toelating door de rechtbank te prematuur was? Vervolgens zou een gerechtshof een schuldenaar opnieuw binnen 10 jaar toe kunnen laten als aangetoond wordt dat de schuldenaar er nu wel klaar voor is.

Het gerechtshof 's-Hertogenbosch ziet regelmatig dat de toelating van een schuldenaar tot de schuldsanering door een rechtbank te prematuur was (de schuldenaar was duidelijk nog niet klaar voor de WSNP en had niet door de rechtbank toegelaten mogen worden). Daarom wordt de schuldsanering tussentijds beëindigd en kan de schuldenaar de komende 10 jaar niet in de schuldsanering, behoudens enkele uitzonderingen.

Ex-tunc? Deze term ken ik niet.

Maar als er een ruimere mogelijkheid komt voor de rechter om schuldenaren binnen 10 jaar weer toe te laten dan zullen naar mijn mening strenge(re) eisen gesteld moeten worden aan minnelijke trajecten en begeleiding van schuldenaren om herhaling te voorkomen.

8. Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d naar bijvoorbeeld 7 jaar? En wat vindt u van een oplopende flexibele termijn?

Met een oplopende flexibele termijn bedoel ik dat een persoon een tweede toelatingsverzoek na bijvoorbeeld 5 jaar mag doen (i.p.v. 10 jaar) en na deze tweede kans wordt de wachttermijn verhoogd naar bijvoorbeeld 15 jaar.

In relatie tot de volgende vraag ben ik voor verkorting van de 10 jaar termijn. Wellicht kan de 10 jaarstermijn in zijn geheel vervallen omdat de rechter voldoende toetsingsmogelijkheden heeft. De

omstandigheden van het geval is dan uitgangspunt en niet een termijn. Om een toestroom naar de rechter in te dammen zou het minnelijk traject versterkt moeten worden door snelle invoering van het brede moratorium en uitbreiding van art. 287 vierde lid Fw

9. Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?

Naast een ruimhartige toepassing van artikel 287a Fw ben ik voorstander van een hardheidsclausule, zoals 288 derde lid Fw, waarbij de rechter moet toetsen of schuldenaar geheel buiten zijn eigen schuld weer in de financiële problemen is gekomen en er serieuze maatregelen zijn genomen bijvoorbeeld beschermingsbewind, inkomensbeheer en langdurig (minimaal 1 jaar) succesvolle begeleiding. Zie hiervoor ook de landelijk uniforme beoordelingscriteria schuldsaneringsregeling.

Raadsheren

Bijlage 13

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: A. Akkaya, raadsheer gerechtshof Amsterdam

1. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?

Dat lijkt me een goede bepaling die recht doet aan zowel de belangen de schuldenaren die in een uitzichtloze positie zijn gekomen als de belangen van schuldeisers om niet te snel te worden 'beroofd' van hun vorderingen.

2. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264

Een doorbreking van de 10-jrs termijn moet hoge uitzondering zijn. Voorop staat immers dat de wetgever geen doorbreking heeft gewild; anders had hij dat wel

geregeld. Echter, in zeer bijzondere (schrijnende) gevallen kan de rechtsvormende taak van de rechter met zich brengen dat een uitzondering wordt gemaakt en de 10-jaars termijn wordt doorbroken.

3. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldsanering in de voorgaande 10 jaar tussentijds is beëindigd op grond van art. 350 lid 3 Fw. De 10-jaars termijn kan doorbroken worden indien er beëindigd is o.g.v. art. 350 lid 3 sub a, b en d. Zou de 10-jaars termijn ook doorbroken moeten kunnen worden in schrijnende gevallen o.g.v. één van de overige beëindigingsgronden van art. 350 lid 3? Ga bij deze vraag tenslotte in op de situatie waarin een schuldenaar met een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van zijn ziekte/stoornis (art. 350 lid 3 sub c) en daarom graag opnieuw binnen 10 jaar in de schuldsanering wil? (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na een eerdere tussentijdse beëindiging: LJN BR0321 & LJN BG6109)

Zoals ik al onder vraag 2 heb geschreven dient met grote terughoudendheid te worden betracht bij het doorbreken van de 10-jaars termijn. Een schuldenaar die zijn verplichtingen niet is nagekomen vanwege een psychische stoornis is in beginsel geen reden om de 10-jaars termijn te doorbreken. Aan schuldenaar met dergelijke beperkingen kan tijdens het traject al zoveel mogelijk tegemoet worden gekomen, bijvoorbeeld door gebruik te maken van de bevoegdheden van de rechter-commissaris om de schuldenaar van een of meer verplichtingen vrij te stellen, de schuldenaar te adviseren een sociaal vangnet (beschermingsbewind, budgetbeheer, maatschappelijk werk, begeleid wonen etc) om zich heen te creëren omgegaan, en indien nodig de looptijd te verlengen (bv in het geval dat de schuldenaar vanwege zijn handicaps langer nodig heeft om het traject met goed gevolg af te leggen).

4. Noem één situatie die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).

Een schrijnend geval is het geval dat de schuldenares gedurende de wsnp seksueel is misbruikt door een hulpverlener en daardoor zo zeer van slag was dat ze niet meer

zichzelf was en daardoor niet meer in staat was de verplichtingen naar behoren na te komen. Dat lijkt me een uitzonderlijk geval.

Niet schrijnend: het geval dat iemand door ziekte uitvalt en daardoor wederom in de schulden komt. Hoe pijnlijk ook, dit is niet schrijnend.

5. Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?

Graag minimaal 1 criterium bedenken dat u terug zou willen zien in een fictieve uitzonderingsgrond/hardheidsclausule/wettelijke bepaling.

Dit is moeilijk op te schrijven in algemeenheden. Je zult immers alle omstandigheden van het geval moeten beoordelen en je dan af te vragen of dit een schrijnend geval is. In ieder geval moet er een element van overmacht in zitten, dat wil zeggen dat de schuldenaar buiten de oorzaak van de nieuwe schulden staat.

Bijlage 14

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: A. Rijperman, raadsheer gerechtshof Den Haag.

- 1. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?**

Dat is een keuze geweest van de wetgever. Ik heb daar geen mening over.

- 2. Wat kunt u zeggen over de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden, die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen ter vermindering van de werklast van de rechterlijke macht, tegenover het originele doel van de WSNP dat ziet op het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen?**

Doet het ene doel afbreuk aan het andere doel?

Vanzelfsprekend leiden de imperatieve afwijzingsgronden tot het verminderen van toelatingen. Dat was ook de bedoeling van de wetgever. Of dit vanuit sociaal-maatschappelijk oogpunt wenselijk is, is niet aan mij te beoordelen.

3. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264

Ik kan mij voorstellen dat in zeer uitzonderlijke gevallen behoefte kan bestaan aan doorbreking van de termijn. Het is verdedigbaar de eerst genoemde zaak als uitzonderlijk te kwalificeren. De tweede niet.

4. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldsanering in de voorgaande 10 jaar tussentijds is beëindigd op grond van art. 350 lid 3 Fw. De 10-jaars termijn kan doorbroken worden indien er beëindigd is o.g.v. art. 350 lid 3 sub a, b en d. Zou de 10-jaars termijn ook doorbroken moeten kunnen worden in schrijnende gevallen o.g.v. één van de overige beëindigingsgronden van art. 350 lid 3?

Ga bij deze vraag tenslotte in op de situatie waarin een schuldenaar met een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van zijn ziekte/stoornis (art. 350 lid 3 sub c) en daarom graag opnieuw binnen 10 jaar in de schuldsanering wil? (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na een eerdere tussentijdse beëindiging: LJN BR0321 & LJN BG6109)

Voor het antwoord op deze vraag, verwijs ik naar de eerdere antwoorden. Wat betreft de schuldenaar met een psychische stoornis of ziekte merk ik op dat de regeling op rond van artikel 350 lid 3 onder c slechts kan worden beëindigd als de schuldenaar een verwijt treft van de niet-nakoming van zijn verplichtingen.

Een interessante vraag is hoe het zit met lid d. Geldt daar ook de eis dat het ontstaan van bovenmatige schulden de schuldenaar kan worden verweten? Zo ja, wat is dan de betekenis van het laatste zinsdeel van artikel 288 lid 2 onder d?

5. **Wat vindt u van een verbreding van het materiële toepassingsgebied van de tenzij-gronden van art. 288 lid 2 sub d opdat deze uitzonderingen ook toegepast kunnen worden na een reguliere beëindiging van de schuldsanering met schone lei?**

De tenzij-gronden (uitzonderingsgronden) van art. 288 lid 2 sub d kunnen nou alleen van toepassing worden verklaard na een tussentijdse beëindiging.

Ik kan me het standpunt van de wetgever om strenge eisen te stellen aan een tweede schuldsaneringsregeling binnen 10 jaar wel voorstellen.

6. **Noem één situatie van een schuldenaar die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).**

Deze vraag kan ik niet beantwoorden. Ik verwijs naar mijn antwoord onder 3.

7. **Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?**

Graag minimaal 1 criterium bedenken dat u terug zou willen zien in een fictieve uitzonderingsgrond/hardheidsclausule/wettelijke bepaling.

Dit is lastig. Ik ben geen wetgever, maar hoe omschrijf je een 'schrijnende situatie'. Met betrekking tot de niet-toerekenbaarheid verwijs ik naar vraag 4. Het opnieuw beoordelen of de schuldenaar de eerste keer wel had moeten worden toegelaten, lijkt mij om meer redenen onwenselijk.

Te denken valt aan een algemene hardheidsclausule. Het is aan de wetgever om te beoordelen of het voordeel daarvan, te weten het

kunnen toelaten van (enkele) bijzondere gevallen, opweegt tegen het nadeel van toename van het aantal verzoeken. Daarbij speelt ook het probleem dat verschillend kan worden gedacht over wat 'schrijnend' is en rechtsongelijkheid dreigt.

- 8. Wat vindt u van een nieuwe mogelijkheid voor rechters om ex-tunc te beoordelen of de toelating door de rechtbank te prematuur was? Vervolgens zou een gerechtshof een schuldenaar opnieuw binnen 10 jaar toe kunnen laten als aangetoond wordt dat de schuldenaar er nu wel klaar voor is.**

Het gerechtshof 's-Hertogenbosch ziet regelmatig dat de toelating van een schuldenaar tot de schuldsanering door een rechtbank te prematuur was (de schuldenaar was duidelijk nog niet klaar voor de WSNP en had niet door de rechtbank toegelaten mogen worden). Daarom wordt de schuldsanering tussentijds beëindigd en kan de schuldenaar de komende 10 jaar niet in de schuldsanering, behoudens enkele uitzonderingen.

Zie boven. Alleen al het tijdsverloop maakt dergelijk onderzoek onmogelijk. Het is ook niet wenselijk om eerdere rechterlijke beslissingen te herbeoordelen.

- 9. Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d naar bijvoorbeeld 7 jaar? En wat vindt u van een oplopende flexibele termijn?**

Met een oplopende flexibele termijn bedoel ik dat een persoon een tweede toelatingsverzoek na bijvoorbeeld 5 jaar mag doen (i.p.v. 10 jaar) en na deze tweede kans wordt de wachttermijn verhoogd naar bijvoorbeeld 15 jaar.

Di tis een keuze van de wetgever. Ik verwijs naar 5.

10. Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?

Extra: Wat lijkt u beter? Een hardheidsclausule of een specifieke uitzonderingsgrond (tenzij-clausule) in art. 288 lid 2 sub d Fw?

Zie 7. In het algemeen zou, ter voorkoming van rechtsongelijkheid, een specifieke uitzonderingsgrond mijn voorkeur hebben. Wat die grond dan zou moeten zijn, valt echter niet goed te bedenken, juist omdat de behoefte aan doorbreking bestaat bij heel bijzondere gevallen, die zich niet in een regeltje laten definieren.

Bijlage 15

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: H. Wattel, raadsheer gerechtshof Arnhem-Leeuwarden.

1. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?

In het algemeen kan ik er goed mee uit de voeten.

De grond sub a sluit de mogelijkheid uit dat, als de schuldsaneringsregeling al op een schuldenaar van toepassing is, de regeling daarnaast nog eens van toepassing kan worden verklaard om een oplossing te bieden voor schulden die tijdens de looptijd van de bestaande regeling zijn ontstaan (en dus buiten de werking van die regeling vallen). Dit past in het systeem, waarin het ontstaan van nieuwe bovenmatige schulden tijdens de regeling een grond voor tussentijdse beëindiging van de regeling oplevert (art. 350 lid 2 onder d Fw) en hernieuwde toelating dan gedurende tien jaar niet mogelijk is tenzij sprake is geweest van een beëindiging op deze grond om redenen die de schuldenaar niet waren toe te rekenen (art. 288 lid 2 onder d Fw).

De grond sub b is bedoeld om de kwaliteit van het minnelijke traject te verbeteren en 'malafide' organisaties hierbij buiten de deur te houden. Gezien de ruime categorie van personen en instellingen die tegenwoordig in art. 48 lid 1 WCK zijn genoemd (en dus bevoegd zijn het minnelijk traject uit te voeren), doen zich op dit punt, voor zover ik zie, ook geen problemen meer bij voor. Wel zijn er regelmatig discussies over de in art. 285 lid 1 onder f Fw voorgeschreven verklaring en over het minnelijk traject zelf; maar dat lijkt mij los

te staan van de vraag naar de afwijzingsgrond in art. 288 lid 2 onder b Fw.

De grond sub c komen we sporadisch tegen. Anders dan bij art. 288 lid 1 onder b Fw geeft de wet op dit punt de mogelijkheid om een langere termijn dan vijf jaar in acht te nemen. Ik vraag mij wel af of deze grond erg nodig is naast de algemene goede trouwtoets van art. 288 lid 1 sub b Fw. Art. 288 lid 3 maakt in beide gevallen ook al een beroep op de hardheidsclausule mogelijk, zodat in beide gevallen toch al een zelfde afweging kan worden gemaakt. En op grond van art. 358 lid 4 Fw vallen deze schulden hoe dan ook niet onder een eventuele schone lei. Maar ook al kan m.i. aan de toegevoegde waarde van deze afwijzingsgrond worden getwijfeld, daadwerkelijke problemen doen zich er niet mee voor.

De grond sub d (de '10-jaarsgrond') werkt als sluitstuk van de strenge regeling die de wsnp is en naar mijn idee ook wel moet zijn. Zaken waarin deze afwijzingsgrond zich voordoet, komen zelden voor. Wellicht komt dat ook omdat bekend is dat deze grond in beginsel strikt wordt gehanteerd. Ik kan mij voorstellen dat er zeer bijzondere gevallen zijn waarin de imperatieve afwijzingsgrond op dit punt tot onredelijke gevolgen zou leiden. Maar ik ben er beducht voor dat met een daarop gerichte uitzonderingsclausule al snel de deur wordt opengezet, waardoor het systeem als geheel wordt verzwakt.

2. Wat kunt u zeggen over de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden, die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen ter vermindering van de werklast van de rechterlijke macht, tegenover het originele doel van de WSNP dat ziet op het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen?

Doet het ene doel afbreuk aan het andere doel?

Er bestaat natuurlijk spanning tussen het hoofddoel van de wettelijke schuldsaneringsregeling (nl. het in het leven roepen van een regeling waarmee kan worden tegengegaan dat een natuurlijke persoon die in een problematische financiële situatie is terechtgekomen tot in lengte van jaren met zijn schulden wordt achtervolgd) en een van de doelstellingen van de wetwijziging in 2008 (beheersing van het toenemende beroep op de schuldsaneringsregeling).

3. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264

De gedachtegang in het arrest van het hof Den Bosch (in het arrest van 20 december 2011) lijkt mij op zichzelf wellicht verdedigbaar (en past natuurlijk bij het hoofddoel van de regeling), maar staat op gespannen voet met het arrest van de Hoge Raad van 12 juni 2009. Ik ga ervan uit dat het de bedoeling van de wetgever is geweest dat een schuldenaar slechts één keer in de tien jaar de kans heeft om met het doorlopen van een schuldsaneringsregeling ten aanzien van de bij toelating bestaande schulden een schone lei te bereiken. Dit lijkt mij ook te gelden als de nieuwe (na het eindigen van de regeling ontstane) schulden te goeder trouw zijn ontstaan en sprake is van "schrijnende omstandigheden", omdat de wet er niet in

voorziet dat in dergelijke gevallen een uitzondering wordt gemaakt. Het lijkt mij daarmee een kwestie die de rechtsprekende taak van de rechter te buiten gaat en die, als de noodzaak daarvan wordt gezien, door de wetgever moet worden opgelost.

4. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldsanering in de voorgaande 10 jaar tussentijds is beëindigd op grond van art. 350 lid 3 Fw. De 10-jaars termijn kan doorbroken worden indien er beëindigd is o.g.v. art. 350 lid 3 sub a, b en d. Zou de 10-jaars termijn ook doorbroken moeten kunnen worden in schrijnende gevallen o.g.v. één van de overige beëindigingsgronden van art. 350 lid 3?

Ga bij deze vraag tenslotte in op de situatie waarin een schuldenaar met een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van zijn ziekte/stoornis (art. 350 lid 3 sub c) en daarom graag opnieuw binnen 10 jaar in de schuldsanering wil? (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na een eerdere tussentijdse beëindiging: LJN BR0321 & LJN BG6109)

De beëindigingsgronden van artikel 350 lid 3 onder a en b Fw betreffen gevallen waarin er geen reden meer is om de schuldsaneringsregeling te laten voortduren (de vordering ten aanzien waarvan de schuldsaneringsregeling werkt zijn voldaan, of de schuldenaar is in staat om zijn betalingen te hervatten). Bij een beëindiging op grond van art. 350 lid 1 onder d Fw, die op grond van artikel 288 lid 2 onder d niet aan een hernieuwde toelating binnen 10 jaar in de weg hoeft te staan, gaat het om een beëindiging wegens het ontstaan van nieuwe bovenmatige schulden tijdens de regeling, terwijl dit niet aan de schuldenaar was toe te rekenen. Dit zijn dus min of meer neutrale beëindigingsgronden. Bij de andere beëindigingsgronden ligt dit anders. Daarbij gaat het nadrukkelijk om aan de schuldenaar toe te rekenen (veelal verwijtbare) omstandigheden die aan een voortzetting van de regeling in de weg staan. Bij de beoordeling of er voldoende grond is voor beëindiging, moet met alle omstandigheden rekening worden gehouden. Daarbij wordt ook de mogelijkheid afgewogen om met een verlenging van de regeling (in plaats van een beëindiging) te volstaan. Ik zie niet direct in dat ook in die gevallen toch nog een mogelijkheid van "herkansing" binnen de termijn van 10 jaar wegens het bestaan van schrijnende omstandigheden zou moeten worden gegeven.

Als een schuldenaar zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van ziekte/stoornis, zal de vraag bij een verzoek tot tussentijdse beëindiging moeten zijn of de schuldenaar een verwijt kan worden gemaakt. Als dat niet het geval is, dan is er m.i. geen grond voor beëindiging. Als dat wel het geval is, dan kan dit wel tot beëindiging leiden. Maar dan is er ook geen reden om dit geval anders dan de andere te behandelen.

5. Wat vindt u van een verbreding van het materiële toepassingsgebied van de tenzij-gronden van art. 288 lid 2 sub d opdat deze uitzonderingen ook toegepast kunnen worden na een reguliere beëindiging van de schuldsanering met schone lei?

De tenzij-gronden (uitzonderingsgronden) van art. 288 lid 2 sub d kunnen nou alleen toegepast worden na een tussentijdse beëindiging.

Hier lijkt mij wel een discrepantie te bestaan waarvoor geen duidelijke rechtvaardiging bestaat.

6. Noem één situatie van een schuldenaar die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).

Schrijnend: het geval uit het arrest van het hof Amsterdam van 5 juli 2011.

“Niet schrijnend” (dat wil zeggen: niet wezenlijk anders dan we in het gros van de gevallen in de wsnp plegen te zien): de situatie dat zakelijke activiteiten van de schuldenaar buiten zijn schuld opnieuw misgaan, waardoor opnieuw een schuldenprobleem ontstaat.

7. Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?

Graag minimaal 1 criterium bedenken dat u terug zou willen zien in een fictieve uitzonderingsgrond/hardheidsclausule/wettelijke bepaling.

‘Schrijnende omstandigheden’ lijkt mij een moeilijk te hanteren begrip. Dit zou ik daarom niet als criterium voorstellen. Ik kan mij alleen voorstellen dat een uitzondering zou worden gemaakt voor gevallen waarin toepassing van de afwijzingsgrond tot kennelijk onaanvaardbare gevolgen zou leiden, of iets dergelijks; dit om duidelijk te maken dat het om zeer uitzonderlijke gevallen gaat, waarin de algemene wettelijke regel moet wijken.

8. Wat vindt u van een nieuwe mogelijkheid voor rechters om ex-tunc te beoordelen of de toelating door de rechtbank te prematuur was? Vervolgens zou een gerechtshof een schuldenaar opnieuw binnen 10 jaar toe kunnen laten als aangetoond wordt dat de schuldenaar er nu wel klaar voor is.

Het gerechtshof 's-Hertogenbosch ziet regelmatig dat de toelating van een schuldenaar tot de schuldsanering door een rechtbank te prematuur was (de schuldenaar was duidelijk nog niet klaar voor de WSNP en had niet door de rechtbank toegelaten mogen worden). Daarom wordt de schuldsanering tussentijds beëindigd en kan de schuldenaar de komende 10 jaar niet in de schuldsanering, behoudens enkele uitzonderingen.

Het geschetste probleem is zeer herkenbaar. Voor een oplossing in deze richting zou ik op zichzelf wel voelen, al is een concrete oplossing waarbij de voordelen van een strakke en heldere regeling niet verloren gaan niet zo gemakkelijk te bedenken en is ‘prematuurheid’ uiteindelijk ook een moeizame maatstaf.

9. Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d naar bijvoorbeeld 7 jaar? En wat vindt u van een oplopende flexibele termijn?

Met een oplopende flexibele termijn bedoel ik dat een persoon een tweede toelatingsverzoek na bijvoorbeeld 5 jaar mag doen (i.p.v. 10 jaar) en na deze tweede kans wordt de wachttermijn verhoogd naar bijvoorbeeld 15 jaar.

Lijkt mij te ingewikkeld. De regeling moet zo eenvoudig en overzichtelijk mogelijk zijn. Het heeft grote voordelen als voor de schuldenaren glashelder is wat er wordt bereikt als de regeling met goed gevolg wordt doorlopen, maar ook wat de consequenties zijn als het niet goed gaat. Teveel nuances en maatwerk maken dit beeld onhelder.

10. Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?

Extra: Wat lijkt u beter? Een hardheidsclausule of een specifieke uitzonderingsgrond (tenzij-clausule) in art. 288 lid 2 sub d Fw?

Een algemene hardheidsclausule lijkt aantrekkelijk, maar levert grote problemen op het punt van rechtszekerheid op. Daar zou ik niet voor voelen.

Bijlage 16

Geïnterviewd in persoon: de heer mr. L. Pellis, gerechtshof 's –Hertogenbosch.

1. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2?

Dit is een goede zaak. De bewijslast is omgedraaid en ligt nu bij de schuldenaar. Ik ben het alleen niet eens met sub d, de 10-jaars termijn. Deze grond was vroeger discretionair. Men kon toen maatwerk leveren. Art. 288 lid 3 zou ook een hardheidsclausule moeten inbouwen teneinde af te kunnen wijken van de 10-jaars termijn.

2. Wat kunt u zeggen over de verhouding tussen het originele doel van de WSNP, te weten het helpen van mensen in een uitzichtloze situatie tegenover het doel van de wetswijziging van 2008 te weten de toestroom Wsnp beperken en werklast rechter en bewindvoerder verminderen?

Doet het nieuwe doel afbreuk aan het originele doel?

De huidige hardheidsclausule in art. 288 lid 3 Fw wordt helemaal niet vaak toegepast. Er wordt echt niet om de haverklap gebruik van gemaakt. Van mij mag de afwijzingsgrond in art. 288 lid 2 sub d Fw weer facultatief. Je moet geen wet inbouwen om de toestroom naar de WSNP te beperken. Je moet, in het geval van de WSNP, een wet inbouwen om iemand te helpen en uit een faillissement te houden. Het ene doel kan dus afbreuk doen aan dit andere doel. In de huidige situatie kan een rechter een persoon simpelweg niet helpen en buiten een faillissement houden indien de 10-jaars termijn een rol speelt. Als je de toestroom wil beperken moet je zorgen dat er meer rechters komen en meer geld vrijmaken voor de rechterlijke macht.

3. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn in schrijnende gevallen?

Maatwerk is belangrijk. Ik ben hier voorstander van. Nu moet echter vastgehouden worden aan de beperkte uitzonderingen in art. 288 lid 2 sub d, totdat de wet op dit punt gewijzigd wordt. Je krijgt juist ongelijkheid als rechters de termijn gaan doorbreken, zonder kapstok zoals een hardheidsclausule.

4. Indien u zich genoodzaakt voelt de 10-jaars termijn te doorbreken, hoe zou u zich in het arrest juridisch verantwoorden?

De redelijkheid en billijkheid vind ik een vreemde eend in het kader van de faillissementswet. Dit is contract gericht. Je zou hier moeten denken aan wat is een redelijke wetstoepassing/redelijke uitleg? Iets zoals: een redelijke uitleg met het oog op het doel van de wet brengt met zich mee dat...

Wetsgeschiedenis en maatschappelijke verantwoording kunnen ook van belang zijn. Je kan een wet naar de wet toepassen, maar ook naar maatschappelijke en historische doelen.

5. Wat is het huidige beleid van het gerechtshof Den Bosch omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn?

Zou dit nog steeds kunnen gebeuren in zeer schrijnende gevallen of gebeurt dit helemaal niet meer, omdat de HR zich hier driemaal negatief over heeft uitgelaten.

Het is zaak het over een paar aantal jaar weer te proberen. Dan is ook de samenstelling en de visie van de Hoge Raad misschien anders. Ik zou de interpretatie van de Hoge Raad dus liever niet volgen, maar het heeft weinig zin om de 10-jaars termijn nou te doorbreken. Ik kan dit probleem namelijk niet per geval gaan oplossen. Er moeten wel vastgestelde normen gevolgd worden. Je moet het goede moment kiezen om 'je nek uit te steken' en tegen de Hoge Raad in te gaan. Ik zou hierbij bijvoorbeeld in ogenschouw nemen uit welke partijen de regeringscoalitie bestaat en wie de staatssecretaris is. Toen ik destijds via de SP het probleem dat centraal staat in jou onderzoek heb aangekaart, moest Fred Teeven (staatssecretaris) alleen iets weten van bezuinigingen en centen in zijn zak houden. De gedachte (van de politiek) was dat je meer WSNP-aanvragen krijgt als je de 10-jaars termijn gaat openbreken. Dit gaat echter wel meevallen. Het is gewoon een bezuinigingsargument. Uit onder andere statistieken kan dit worden afgeleid.¹ Verruit de meeste mensen zijn zodanig opgevoed door het WSNP regime dat ze niet wederom in de schulden geraken.

6. Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn?

In beginsel vind ik 10 jaar te lang, maar een verkorting is niet noodzakelijk indien er een hardheidsclausule zou komen teneinde meer maatwerk omtrent de 10-jaars termijn te leveren.

7. Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?

Hier ben ik een voorstander van. Dit is mijns inziens de beste oplossing. Maatwerk leidt tot rechtvaardigheid.

¹ Bijvoorbeeld de elfde meting monitor WSNP is zo'n statistiek Deze meting geeft aan dat verruit de meeste mensen, namelijk 72%, een schuldenvrije toekomst behouden na verlening van de schone lei.

Er zal helemaal geen rechtsongelijkheid ontstaan. Je houdt je immers aan een artikel in een wet, aan een kader. Dit kader is breed en dient ingevuld te worden door maatwerk. Maar als rechter beargumenteer je netjes waarom je iets toepast in dat specifieke geval. In een ander, vergelijkbaar geval kan je simpelweg tot een andere uitspraak komen, want geen geval is daadwerkelijk hetzelfde. Rechtsongelijkheid ontstaat als je exact hetzelfde geval anders behandelt. Dit gebeurt niet snel en al helemaal niet als je bedenkt dat aan zo'n hardheidsclausule richtlijnen door de Hoge Raad verbonden kunnen worden (waar je je als hof overigens niet aan hoeft te houden), zodat verschillende rechters weten waar ze op kunnen letten.

8. Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?

Heel casuïstisch. Als je een algemeen kader hebt (zoals een hardheidsclausule) wordt dit door de rechtspraak ingevuld en zo ontstaan omstandigheden die volgens de rechtspraak een doorbreking van de 10-jaars termijn rechtvaardigen. Je moet een rechter niet teveel knevelen en hem of haar naar de omstandigheden van het geval laten kijken. Als je de uitzonderingen specifiek (uitputtend) vastlegt in de wet (wat mij heel moeilijk tot onmogelijk lijkt) is de rechter alsnog gebonden aan regeltjes die niet alle omstandigheden van het geval omvatten. Dit zou ik als rechter niet fijn vinden. Op deze manier krijg ik van hoger hand te horen wat ik in een bepaald geval moet gaan beslissen.

Rechters

Bijlage 17

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: W. Smit-Schoon, rechter rechtbank Noord-Holland.

1. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?

Prima

2. Wat kunt u zeggen over de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden, die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen ter vermindering van de werklast van de rechterlijke macht, tegenover het originele doel van de WSNP dat ziet op het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen?

Doet het ene doel afbreuk aan het andere doel?

Het lijkt tegenstrijdig te zijn, maar wanneer schuldenaren te gemakkelijk kunnen worden toegelaten, verhoogt dit de werkdruk. Faillissementen kunnen ook niet eindeloos worden uitgesproken.

3. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264

Ik ben er niet voor de 10 jaars termijn te doorbreken.

4. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

Waarom alleen doorbreken 10-jaars termijn in het geval van niet toerekenbare nieuwe schulden en niet bij het niet toerekenbaar niet nakomen van een andere verplichting voortvloeiend uit de schuldsanering?

Ga bij deze vraag tenslotte in op de situatie waarin een schuldenaar met een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van zijn ziekte/stoornis (art. 350 lid 3 sub c) en daarom graag opnieuw binnen 10 jaar in de schuldsanering wil (premature toelating)? (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na een eerdere tussentijdse beëindiging: LJN BR0321 & LJN BG6109)

Ik ben er niet voor de 10 jaarstermijn te doorbreken.

5. Wat vindt u van een verbreding van het materiële toepassingsgebied van de tenzij-gronden van art. 288 lid 2 sub d opdat deze uitzonderingen ook toegepast kunnen worden na een reguliere beëindiging van de schuldsanering met schone lei?

De tenzij-gronden (uitzonderingsgronden) van art. 288 lid 2 sub d kunnen nou alleen toegepast worden na een tussentijdse beëindiging.

Ik ben er niet voor; zeker niet na een schone lei.

6. Noem één situatie van een schuldenaar die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).

Geen mening.

7. Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?

Graag minimaal 1 criterium bedenken dat u terug zou willen zien in een fictieve uitzonderingsgrond/hardheidsclausule/wettelijke bepaling.

Geen mening

- 8. Wat vindt u van een nieuwe mogelijkheid voor rechters om ex-tunc te beoordelen of de toelating door de rechtbank te prematuur was? Vervolgens zou een gerechtshof een schuldenaar opnieuw binnen 10 jaar toe kunnen laten als aangetoond wordt dat de schuldenaar er nu wel klaar voor is.**

Het gerechtshof 's-Hertogenbosch ziet regelmatig dat de toelating van een schuldenaar tot de schuldsanering door een rechtbank te prematuur was (de schuldenaar was duidelijk nog niet klaar voor de WSNP en had niet door de rechtbank toegelaten mogen worden). Daarom wordt de schuldsanering tussentijds beëindigd en kan de schuldenaar de komende 10 jaar niet in de schuldsanering, behoudens enkele uitzonderingen.

Ik ben er geen voorstander van.

- 9. Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d naar bijvoorbeeld 7 jaar? En wat vindt u van een oplopende flexibele termijn?**

Met een oplopende flexibele termijn bedoel ik dat een persoon een tweede toelatingsverzoek na bijvoorbeeld 5 jaar mag doen (i.p.v. 10 jaar) en na deze tweede kans wordt de wachttermijn verhoogd naar bijvoorbeeld 15 jaar.

Geen voorstander.

- 10. Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?**

Extra: Wat lijkt u beter? Een hardheidsclausule of een specifieke uitzonderingsgrond (tenzij-clausule) in art. 288 lid 2 sub d Fw?

Geen mening.

Een schuldenaar krijgt met de wsnp een geweldige kans. Wanneer men die kans niet volledig grijpt, is het jammer.

Er is vooraf voldoende info over de consequenties van het niet volledig pakken van deze kans.

Bijlage 18

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: M.J. Gerards, rechter rechtbank Amsterdam.

1. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?

die zijn imperatief en daar kan dus niet van worden afgeweken.

2. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264

Ben ik niet voor en de AG is daar ook duidelijk over geweest; ook na SL bestaat wachttijd van 10 jaar.

3. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldsanering in de voorgaande 10 jaar tussentijds is beëindigd op grond van art. 350 lid 3 Fw. De 10-jaars termijn kan doorbroken worden indien er beëindigd is o.g.v. art. 350 lid 3 sub a, b en d. Zou de 10-jaars termijn ook doorbroken moeten kunnen worden in schrijnende gevallen o.g.v. één van de overige beëindigingsgronden van art. 350 lid 3? Ga bij deze vraag tenslotte in op de situatie waarin een schuldenaar met een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van zijn ziekte/stoornis (art. 350 lid 3 sub c) en daarom graag opnieuw binnen 10 jaar in de schuldsanering wil? (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na een eerdere tussentijdse beëindiging: LJN BR0321 & LJN BG6109)

De wetgever heeft een afweging gemaakt in welke gevallen wel en niet de 10 jaartermijn kan worden doorbroken. De rechter dient de wet toe te passen en dus geen nieuwe gevallen daaraan toe te voegen. Wederom: zie de AG.

4. Noem één situatie die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).

Het lijkt me per definitie schrijnend als iemand opnieuw in zulke grote problemen terecht komt dat een beroep op de wsnp noodzakelijk is, zelfs als sprake is van “eigen schuld” of verwijtbaarheid.

5. Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?

Graag minimaal 1 criterium bedenken dat u terug zou willen zien in een fictieve uitzonderingsgrond/hardheidsclausule/wettelijke bepaling.

Een uitzonderingsgeval zoals geformuleerd door de wetgever.

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: W.J. Don, rechter rechtbank Den Haag.

1. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?

Antwoord: Ik vind het een goede zaak dat er imperatieve afwijzingsgronden zijn. dan weet de aanvrager aan welke eisen hij moet voldoen, m.a.w. waar hij/zij aan toe is. Het geeft ook uitdrukking aan de gedachte dat de aanvrager - om in aanmerking te komen voor een schone lei - aan bepaalde minimumeisen moet voldoen. (geen strafrechtelijke veroordeling, niet eerder vanwege het niet voldoen aan verplichtingen een tussentijdse beëindiging hebben gekregen in de 10 jaar voorafgaande aan de aanvraag).

2. Wat kunt u zeggen over de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden, die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen ter vermindering van de werklast van de rechterlijke macht, tegenover het originele doel van de WSNP dat ziet op het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen?

Doet het ene doel afbreuk aan het andere doel?

Antwoord:

Dat is ongetwijfeld het geval, maar ik zie dat niet als een bezwaar. Het aantal faillissementen van natuurlijke personen is in mijn praktijkervaring niet zo groot vergeleken met het aantal faillissementen van bedrijven (BV's), of eenmansbedrijven met personeel. In die gevallen is toch een curator nodig om personeel te kunnen ontslaan en zou de wsnp pas later, na afwikkeling van het faillissement, een mogelijkheid zijn. Overigens valt het verminderen van de werklast wel mee (of tegen): gemiddeld worden bij de rechtbank Den Haag 120 verzoeken toelating per maand ingediend, 7 voorlopige voorzieningen per maand en 30 verzoeken dwangakkoord per maand.

3. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264

Antwoord:

Ik ben er geen voorstander van. Ik ben het eens met de huidige wettekst en de dwingendrechtelijke betekenis daarvan. Want welke gevallen zijn schrijnend genoeg en welke niet? Dat zou dus erg van de persoonlijke invulling van de rechter afhangen en zou ook tot een onwenselijke toename leiden van aanvragen WSNP.

4. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldsanering in de voorgaande 10 jaar tussentijds is beëindigd op grond van art. 350 lid 3 Fw. De 10-jaars termijn kan doorbroken worden indien er beëindigd is o.g.v. art. 350 lid 3 sub a, b en d. Zou de 10-jaars termijn ook doorbroken moeten kunnen worden in schrijnende gevallen o.g.v. één van de overige beëindigingsgronden van art. 350 lid 3?

Ga bij deze vraag tenslotte in op de situatie waarin een schuldenaar met een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van zijn ziekte/stoornis (art. 350 lid 3

sub c) en daarom graag opnieuw binnen 10 jaar in de schuldsanering wil? (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na een eerdere tussentijdse beëindiging: LJN BR0321 & LJN BG6109)

antwoord:

De gevallen die in de laatste uitspraken zijn besproken betreffen schuldenaren die er niets aan konden doen dat zij hun verplichtingen niet nakwamen. Een schuldenares die door haar

bewindvoerder sexueel ia misbruikt en een schuldenares die door haar ex-echtgenoot in de situatie was gebracht dat zij haar verplichtingen niet nakwam. Dat eerste geval is uitzonderlijk. De tweede casus bevreemdt mij: waarom is dat niet in de hoorzitting i.v.m. schone lei al gebleken? dan is nl. de tekortkoming niet toerekenbaar en had zij alsnog de schone lei gekregen. De wet geeft daar al een mogelijkheid om rekening mee te houden en toch de schone lei te verlenen. (art. 354 Fw)

Nogmaals: Ik ben er geen voorstander van om de 10 jaarstermijn te doorbreken anders dan in de wettelijk gegeven gevallen, om eerder genoemde redenen, en zeker niet als schuldenaar een verwijt valt te maken, omdat de regeling is bedoeld voor mensen die sterk genoeg zijn om de verplichtingen na te komen. Iemand met een geestelijke stoornis is niet geschikt voor toelating tot de regeling. Tenzij er zoveel hulp rondom hem/haar is georganiseerd dat hij zich aan de verplichtingen kan houden. Dit staat ook vermeld in het procesreglement verzoekschrift procedures insolventiezaken onder 5.4.3. Dit geeft uitvoering aan de gedachte dat als je van schuldeisers vraagt genoeg te nemen met slechts een klein gedeelte van hun vordering, dat daar dan tegenover een inspanning van de schuldenaar dient te staan. (informatie verschaffen, solliciteren, afdragen aan de boedel).

5. Wat vindt u van een verbreding van het materiële toepassingsgebied van de tenzij-gronden van art. 288 lid 2 sub d opdat deze uitzonderingen ook toegepast kunnen worden na een reguliere beëindiging van de schuldsanering met schone lei?

De tenzij-gronden (uitzonderingsgronden) van art. 288 lid 2 sub d kunnen nou alleen van toepassing worden verklaard na een tussentijdse beëindiging.

Nee, dat vind ik geen goed idee

6. Noem één situatie van een schuldenaar die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).

Antwoord: zie boven: geen enkele situatie is m.i. schrijnend genoeg, de kwestie zoals besproken in BR 0321, is wel heel schrijnend. (sexueel misbruik door bewindvoerder) maar dat is wel heel uitzonderlijk.

7. Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?

Graag minimaal 1 criterium bedenken dat u terug zou willen zien in een fictieve uitzonderingsgrond/hardheidsclausule/wettelijke bepaling.

Die criteria zijn m.i. niet te bedenken, want ik ben geen voorstander van een hardheidsclausule of een versoepeling van de 10 jaarstermijn.

8. Wat vindt u van een nieuwe mogelijkheid voor rechters om ex-tunc te beoordelen of de toelating door de rechtbank te prematuur was? Vervolgens zou een gerechtshof een schuldenaar opnieuw binnen 10 jaar toe kunnen laten als aangetoond wordt dat de schuldenaar er nu wel klaar voor is.

Het gerechtshof 's-Hertogenbosch ziet regelmatig dat de toelating van een schuldenaar tot de schuldsanering door een rechtbank te prematuur was (de schuldenaar was duidelijk nog niet klaar voor de WSNP en had niet door de rechtbank toegelaten mogen worden). Daarom wordt de schuldsanering tussentijds beëindigd en kan de schuldenaar de komende 10 jaar niet in de schuldsanering, behoudens enkele uitzonderingen.

Antwoord:

Dit is nu precies waarom de rechters in Den Haag zo kritisch zijn (en ook moeten zijn) bij toelating bij beoordeling van de vraag: is de aanvrager geschikt om te worden toegelaten. Ik vind dat dat de taak is van rechters die over toelating beslissen. Een nieuwe mogelijkheid voor rechters om later nog eens te beslissen of de eerdere toelating prematuur was vind ik geen goed idee. Dat betekent dat elke persoon die zijn regeling tussentijds beëindigd ziet, alsnog een nieuwe aanvraag doet met de stelling dat het niet aan hem of haarzelf heeft gelegen dat de regeling tussentijds beëindigd is. Dat doet geweld aan het uitgangspunt: de schuldenaar dient zich maximaal in te spannen zoveel mogelijk geld bijeen te sparen om de schuldeisers aan het eind van de regeling zoveel mogelijk tegemoet te komen.

9. Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d naar bijvoorbeeld 7 jaar? En wat vindt u van een oplopende flexibele termijn?

Met een oplopende flexibele termijn bedoel ik dat een persoon een tweede toelatingsverzoek na bijvoorbeeld 5 jaar mag doen (i.p.v. 10 jaar) en na deze tweede kans wordt de wachttermijn verhoogd naar bijvoorbeeld 15 jaar.

Antwoord:

Geen goed idee, dan beloon je de mensen die steeds opnieuw schulden maken ten koste van de schuldeisers. De WSNP is m.i. bedoeld als (in beginsel) een eenmalige kans om schoon schip te maken. De meeste mensen die de SSR met een schone lei hebben beëindigd, raken niet opnieuw binnen tien jaar in de problemen. Na een tussentijdse beëindiging is dat wel vaak het geval omdat - dat zie ik helaas vaak in de praktijk - zij niet de juiste instelling hebben, bijvoorbeeld laks met het aandraagen van informatie, niet of onvolledig solliciteren. Je kunt het schuldeisers en bewindvoerders niet aandoen om mensen die hun kans niet hebben gegrepen na 5 of 7 jaar opnieuw die kans te bieden. Ik vind 10 jaar wel een mooie periode om aan aanvragers voor te houden: "als u zich niet aan de verplichtingen houdt, komt u gedurende tien jaren niet meer in aanmerking voor toelating". Dat motiveert de mensen om zich goed aan de verplichtingen te houden. Overigens wordt bij een verzoek tot tussentijdse beëindiging ook al rekening gehouden met schrijnende gevallen en krijgen mensen die zijn tekortgeschoten nog een kans door verlenging van de duur van de regeling.

10. Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?

Extra: Wat lijkt u beter? Een hardheidsclausule of een specifieke uitzonderingsgrond (tenzij-clausule) in art. 288 lid 2 sub d Fw?

Ik ervaar de 10-jaars- termijn niet als knellend in de zaken die ik behandel. De mogelijkheid van verlenging van de termijn in gevallen waarin mensen op één of andere manier hun verplichtingen niet zijn nagekomen in schrijnende gevallen geeft mij voldoende ruimte om daarin mensen nog een kans te bieden.

Geen van beide, dus.

Bijlage 20

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: Mr. H. Hopmans, rechter rechtbank Zeeland-West-Brabant.

1. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?

In het algemeen kan ik mij vinden in de in artikel 288, tweede lid, Fw genoemde weigeringsgronden. Dit geldt eveneens voor de tienjaarsgrond. Gelet op het karakter, het doel en de gevolgen van de schuldsaneringsregeling kan ik me voorstellen dat de wetgever zogenoemde “draaideur sanieten” heeft willen voorkomen.

2. Wat kunt u zeggen over de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden, die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen ter vermindering van de werklast van de rechterlijke macht, tegenover het originele doel van de WSNP dat ziet op het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen?

Doet het ene doel afbreuk aan het andere doel?

Ik ben van oordeel dat de wetgever met de onderhavige weigeringsgronden een voldoende genuanceerde regeling heeft gecreëerd. Met de regeling wordt bereikt dat het toenemende beroep op de schuldsaneringsregeling wordt beheerst zonder dat dit naar mijn mening op ongerechtvaardigde wijze afbreuk doet aan de te respecteren belangen van schuldenaren om te worden toegelaten tot de schuldsaneringsregeling.

3. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264

Waar de Hoge Raad in zijn jurisprudentie nadrukkelijk en ongeclausuleerd heeft bepaald dat het aan de wetgever is om hiervoor een regeling te treffen, zie ik hier geen taak voor de rechter weggelegd.

4. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldsanering in de voorgaande 10 jaar tussentijds is beëindigd op grond van art. 350 lid 3 Fw. De 10-jaars termijn kan doorbroken worden indien er beëindigd is o.g.v. art. 350 lid 3 sub a, b en d. Zou de 10-jaars termijn ook doorbroken moeten kunnen worden in schrijnende gevallen o.g.v. één van de overige beëindigingsgronden van art. 350 lid 3?

Ga bij deze vraag tenslotte in op de situatie waarin een schuldenaar met een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van zijn ziekte/stoornis (art. 350 lid 3 sub c) en daarom graag opnieuw binnen 10 jaar in de schuldsanering wil? (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na een eerdere tussentijdse beëindiging: LJN BR0321 & LJN BG6109)

Ik verwijs naar mijn antwoord op vraag 3.

5. Noem één situatie van een schuldenaar die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).

Ik zou de situaties die ten grondslag hebben gelegen aan de hiervoor bij vraag 3 en 4 genoemde uitspraken alle als schrijnende gevallen kwalificeren.

Niet schrijnend zou ik willen aanmerken alle situaties waarin schuldenaar een verwijt gemaakt kan worden (hoe gering dan ook).

6. Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?

Graag minimaal 1 criterium bedenken dat u terug zou willen zien in een fictieve uitzonderingsgrond/hardheidsclausule/wettelijke bepaling.

Zoals gezegd (vraag 3 en 4) zie ik op dit moment – in het licht van de jurisprudentie van de Hoge Raad – geen enkele grond om een doorbreking van de tienjaars termijn te rechtvaardigen. Zou de wetgever overgaan tot een wijziging van de wet dan kan ik mij voorstellen dat zij de uitzondering op de onderhavige regel beperkt wil zien tot schrijnende situaties die op geen enkele wijze kunnen worden toegerekend aan de schuldenaar.

7. Wat vindt u van een nieuwe mogelijkheid voor rechters om ex-tunc te beoordelen of de toelating door de rechtbank te prematuur was? Vervolgens zou een gerechtshof een schuldenaar opnieuw binnen 10 jaar toe kunnen laten als aangetoond wordt dat de schuldenaar er nu wel klaar voor is.

Het gerechtshof 's-Hertogenbosch ziet regelmatig dat de toelating van een schuldenaar tot de schuldsanering door een rechtbank te prematuur was (de schuldenaar was duidelijk nog niet klaar voor de WSNP en had niet door de rechtbank toegelaten mogen worden). Daarom wordt de schuldsanering tussentijds beëindigd en kan de schuldenaar de komende 10 jaar niet in de schuldsanering, behoudens enkele uitzonderingen.

Ik zou hier niet negatief tegenover staan. Indien achteraf – in voldoende mate – komt vast te staan dat toelating van de schuldenaar tot de schuldsaneringsregeling door een rechtbank te prematuur was, en de rechtbank deze schuldenaar dus eigenlijk ten onrechte heeft toegelaten, zou deze schuldenaar een nieuwe kans verdienen indien vaststaat dat hij thans wel kan worden toegelaten en hem verder geen verwijt kan worden gemaakt.

8. Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d naar bijvoorbeeld 7 jaar? En wat vindt u van een oplopende flexibele termijn?

Met een oplopende flexibele termijn bedoel ik dat een persoon een tweede toelatingsverzoek na bijvoorbeeld 5 jaar mag doen (i.p.v. 10 jaar) en na deze tweede kans wordt de wachttermijn verhoogd naar bijvoorbeeld 15 jaar.

Een sympathieke oplossing, maar dit lost naar mijn mening het probleem van de “schrijnende gevallen” niet op. Ook in de tweede periode kunnen zich immers dergelijke schrijnende gevallen voordoen in welk geval de schuldenaar in dit voorstel 15 jaar moet wachten in plaats van thans 10 jaar.

9. Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?

Een hardheidsclausule heeft de charme van het kunnen leveren van maatwerk, maar bergt het gevaar van rechtsongelijkheid in zich. Niet uitgesloten is immers dat de ene rechter een bepaalde situatie wel een schrijnende situatie vindt, terwijl een andere rechter deze mening niet is toegedaan. In zoverre zie ik meer heil in een regeling van de wetgever waarin schrijnende gevallen nader worden gedefinieerd.

Bijlage 21

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: J. Lucassen, rechter rechtbank Gelderland.

1. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?

Op zich een nuttige bepaling die eraan bijdraagt dat de wettelijke schuldsaneringsregeling maatschappelijk geaccepteerd blijft. In sommige gevallen pakt de bepaling echter draconisch uit, vooral wanneer de schuldenaar werkelijk niets te verwijten valt.

2. Wat kunt u zeggen over de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden, die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen ter vermindering van de werklast van de rechterlijke macht, tegenover het originele doel van de WSNP dat ziet op het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen?

Doet het ene doel afbreuk aan het andere doel?

Hier zie ik geen ongerijmdheid in. Een faillissement van een natuurlijk persoon zonder onderneming en alleen maar schulden lost werkelijk niets op. Schuldeisers vragen nagenoeg nooit een faillissement aan in een dergelijke situatie. Eigen aangiften wijzen wij af wegens het ontbreken van een rechtens te respecteren belang (alleen het verlangen naar een adempauze met betrekking tot bezoeken van deurwaarders levert geen rechtens te respecteren belang op, omdat de schulden blijven bestaan).

3. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264

De Hoge Raad (HR 12 juni 2009, BH 7357) is er volstrekt duidelijk over dat doorbreking van de termijn categorisch onmogelijk is. De rechter kan niettemin een zogeheten genadeoordeel geven, wetend dat het eigenlijk niet kan. De rechter dient van die mogelijkheid zeer spaarzaam gebruik te maken, maar de mogelijkheid bestaat wel.

4. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldsanering in de voorgaande 10 jaar tussentijds is beëindigd op grond van art. 350 lid 3 Fw. De 10-jaars termijn kan doorbroken worden indien er beëindigd is o.g.v. art. 350 lid 3 sub a, b en d. Zou de 10-jaars termijn ook doorbroken moeten kunnen worden in schrijnende gevallen o.g.v. één van de overige beëindigingsgronden van art. 350 lid 3?

Ga bij deze vraag tenslotte in op de situatie waarin een schuldenaar met een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van zijn ziekte/stoornis (art. 350 lid 3 sub c) en daarom graag opnieuw binnen 10 jaar in de schuldsanering wil? (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na een eerdere tussentijdse beëindiging: LJN BR0321 & LJN BG6109)

Zie antwoord op vraag 3.

- 5. Wat vindt u van een verbreding van het materiële toepassingsgebied van de tenzij-gronden van art. 288 lid 2 sub d opdat deze uitzonderingen ook toegepast kunnen worden na een reguliere beëindiging van de schuldsanering met schone lei?**

De tenzij-gronden (uitzonderingsgronden) van art. 288 lid 2 sub d kunnen nou alleen toegepast worden na een tussentijdse beëindiging.

Het zou fijn zijn wanneer de rechter meer ruimte krijgt de 10-jaarstermijn te doorbreken.

- 6. Noem één situatie van een schuldenaar die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).**

Wel: als gevolg van een arbeidsongeval wederom in de schulden gekomen. Niet: een nieuwe partner die weer schulden laat ontstaan.

- 7. Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?**

Graag minimaal 1 criterium bedenken dat u terug zou willen zien in een fictieve uitzonderingsgrond/hardheidsclausule/wettelijke bepaling.

Hier zou ik een ruim criterium formuleren, dat de rechter veel armslag geeft: niet verwijtbaar

- 8. Wat vindt u van een nieuwe mogelijkheid voor rechters om ex-tunc te beoordelen of de toelating door de rechtbank te prematuur was? Vervolgens zou een gerechtshof een schuldenaar opnieuw binnen 10 jaar toe kunnen laten als aangetoond wordt dat de schuldenaar er nu wel klaar voor is.**

Het gerechtshof 's-Hertogenbosch ziet regelmatig dat de toelating van een schuldenaar tot de schuldsanering door een rechtbank te prematuur was (de schuldenaar was duidelijk nog niet klaar voor de WSNP en had niet door de rechtbank toegelaten mogen worden). Daarom

wordt de schuldsanering tussentijds beëindigd en kan de schuldenaar de komende 10 jaar niet in de schuldsanering, behoudens enkele uitzonderingen.

Achteraf is het makkelijk praten ("hindsight bias"). Wanneer de rechtbank echt prematuur was, dan is er in de regel ook een eigen verantwoordelijkheid van de schuldenaar. Hier zie ik niets in.

9. Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d naar bijvoorbeeld 7 jaar? En wat vindt u van een oplopende flexibele termijn?

Met een oplopende flexibele termijn bedoel ik dat een persoon een tweede toelatingsverzoek na bijvoorbeeld 5 jaar mag doen (i.p.v. 10 jaar) en na deze tweede kans wordt de wachttermijn verhoogd naar bijvoorbeeld 15 jaar.

Dat vind ik een goed idee.

10. Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?

Extra: Wat lijkt u beter? Een hardheidsclausule of een specifieke uitzonderingsgrond (tenzij-clausule) in art. 288 lid 2 sub d Fw?

Goed idee

Bijlage 22

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: E. Raaijmakers-Rottier, rechter rechtbank Zeeland-West-Brabant.

1. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?

Goed, ze geven duidelijkheid voor zowel de Kredietbanken als de rechtbank in welke gevallen in ieder geval (los van de uitzondering genoemd bij d.) geen ruimte is voor een Wsnp-traject.

2. Wat kunt u zeggen over de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden, die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen ter vermindering van de werklast van de rechterlijke macht, tegenover het originele doel van de WSNP dat ziet op het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen?

Doet het ene doel afbreuk aan het andere doel?

Het was mij niet bekend dat de uitzonderingen in het leven zijn geroepen ter vermindering van de werkdruk van de rechterlijke macht. De uitzonderingen genoemd onder a. en b. vormen voor de schuldenaar geen probleem. Die onder c. refereert naar mijn mening aan de ernstige verwijtbaarheid van wangedrag, waartegenover geen Wsnp-traject mag

staan. d. betreft met name het recidiverende gedrag van de schuldenaar. Ik vind het terecht dat een schuldenaar in beginsel niet snel opnieuw in de Wsnp kan.

3. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264

Volgens de HR kan dit niet. An sich ben ik er overigens voor, wanneer een schone lei is verleend, er in bepaalde schrijnende gevallen uitzonderingen kunnen worden gemaakt op de 10-jaarsregel. Te denken valt ook hier aan niet toerekenbare nieuwe schulden, te vergelijken met de situatie bedoeld in d.

4. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldsanering in de voorgaande 10 jaar tussentijds is beëindigd op grond van art. 350 lid 3 Fw. De 10-jaars termijn kan doorbroken worden indien er beëindigd is o.g.v. art. 350 lid 3 sub a, b en d. Zou de 10-jaars termijn ook doorbroken moeten kunnen worden in schrijnende gevallen o.g.v. één van de overige beëindigingsgronden van art. 350 lid 3?

Ga bij deze vraag tenslotte in op de situatie waarin een schuldenaar met een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van zijn ziekte/stoornis (art. 350 lid 3 sub c) en daarom graag opnieuw binnen 10 jaar in de schuldsanering wil? (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na een eerdere tussentijdse beëindiging: LJN BR0321 & LJN BG6109)

Niet. Waar ligt namelijk de grens?

5. Noem één situatie van een schuldenaar die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).

Schrijnend: een schuldenaar die het slachtoffer is geworden van malafide praktijken van een ander (zonder dat dit was te voorzien) waardoor nieuwe schulden zijn ontstaan. Bv. een VOF bouwt een huis, dat achteraf ernstige gebreken vertoont door aan de VOF geleverde inferieure bouwmaterialen. Klant vordert met succes schadevergoeding, die VOF/vennoot niet kan opbrengen. Verzekering dekt niet alles.

Niet schrijnend: schuldenaar krijgt na eerder Wsnp-traject borderlineklachten en geeft te veel geld uit.

6. Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?

Graag minimaal 1 criterium bedenken dat u terug zou willen zien in een fictieve uitzonderingsgrond/hardheidsclausule/wettelijke bepaling.

Uitzonderingsgevallen!

6:248 lid 2 BW-criterium: toepassing regel in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar.

7. Wat vindt u van een nieuwe mogelijkheid voor rechters om ex-tunc te beoordelen of de toelating door de rechtbank te prematuur was? Vervolgens zou een gerechtshof een schuldenaar opnieuw binnen 10 jaar toe kunnen laten als aangetoond wordt dat de schuldenaar er nu wel klaar voor is.

Het gerechtshof 's-Hertogenbosch ziet regelmatig dat de toelating van een schuldenaar tot de schuldsanering door een rechtbank te prematuur was (de schuldenaar was duidelijk nog niet klaar voor de WSNP en had niet door de rechtbank toegelaten mogen worden). Daarom wordt de schuldsanering tussentijds beëindigd en kan de schuldenaar de komende 10 jaar niet in de schuldsanering, behoudens enkele uitzonderingen.

Het komt inderdaad wel eens voor dat bij de toelating eraan getwijfeld wordt of de schuldenaar een Wsnp-traject al áánkan, bv. wanneer sprake is van psychische problemen. In een dergelijk geval worden (door mij tenminste) de implicaties van een mogelijke toelating en de gevolgen van een mislukt traject uitgebreid besproken met de schuldenaar en diens begeleiders (behandelaars, maatschappelijk werk etc.). Soms wordt gemeld dat de gevolgen van niet-toelating voor de schuldenaar ernstiger zullen zijn dan de gevolgen van voortijdige beëindiging van de regeling. Dat kan een reden zijn om bij twijfel tóch toe te laten. Als de regeling misloopt, is dat jammer, maar dus een tevoren uitgebreid besproken risico, dat bewust is genomen. Geen reden om < 10 jaar opnieuw toe te laten.

8. Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d naar bijvoorbeeld 7 jaar? En wat vindt u van een oplopende flexibele termijn?

Met een oplopende flexibele termijn bedoel ik dat een persoon een tweede toelatingsverzoek na bijvoorbeeld 5 jaar mag doen (i.p.v. 10 jaar) en na deze tweede kans wordt de wachttermijn verhoogd naar bijvoorbeeld 15 jaar.

Lijkt mij geen goed idee. Het leidt m.i. al snel tot een cumulatie van regelingen.

9. Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?

Kan, mits zeer strak geformuleerd. Zie vraag 6. De neiging bestaat namelijk, vrees ik, om steeds soepeler te worden.

Bijlage 23

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: T. van Gessel, rechter rechtbank Zeeland-West-Brabant.

1. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?

Het betreft een keuze van de wetgever waar ik eigenlijk niet in kan treden. Ik kan wel billijken dat het niet zo mag zijn dat iemand steeds weer opnieuw in de schuldsanering kan komen en zo steeds opnieuw van zijn nieuwe schulden af kan komen. We zien inmiddels steeds meer mensen die herhaaldelijk een beroep willen doen op de schuldsanering. Vanuit de optiek dat je mensen één keer helpt waarna ze hun financiële huishouding weer op orde moeten krijgen, snap ik de 10 jaarstermijn wel. Door mensen steeds weer toe te laten in de sanering, "leren" ze op dat vlak immers mogelijk onvoldoende. De meeste personen die een verzoek tot wsnp doen is het niet "overkomen". Het zit vaak in het uitgavenpatroon. Aan de andere kant heb ik als rechter liever de ruimte om in specifieke schrijnende gevallen af te kunnen wijken. Maar ik zal moeten accepteren dat die ruimte er niet is.

2. Wat kunt u zeggen over de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden, die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen ter vermindering van de werklast van de rechterlijke macht, tegenover het

originele doel van de WSNP dat ziet op het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen?

Doet het ene doel afbreuk aan het andere doel?

Ik vind dit een ingewikkelde stelling. Als particulieren failliet gaan in plaats van in de schuldsanering komen, zal dit de werklast van de rechter niet verminderen. Linksom of rechtsom betreft het een dossier/zaak. Het probleem van de 10-jaarstermijn speelt alleen bij mensen die andermaal in de problemen zijn gekomen. Ten tijde van het ontstaan van de wsnp in 1998 was de gedachte volgens mij ook veel meer dat mensen die door pech/ziekte/iets eenmaligs wat hen overkomt, schulden opbouwen die ze niet meer kunnen oplossen in de wsnp konden komen. We zien nu heel veel mensen in de wsnp die “gewoon” door een verkeerd uitgavenpatroon in de fin. problemen komen. Dergelijke mensen zijn in mijn ervaring ook vaak diegenen die nogmaals binnen de 10 jaar een wsnp-verzoek doen. De echte “pechgevallen” zie ik eigenlijk niet terug. BU8831 (hierna) is overigens wel een zodanig pechgeval.

3. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264

BU8831 is een interessante en maatschappelijk verdedigbare uitspraak. N.m.m. – eerlijk gezegd - wel contra legem.

BV2264: idem.

Maar zie de jurisprudentie van de Hoge Raad (o.a. RvdW 2014/502 met concl AG. : het is wel te begrijpen dat de lagere rechters de zielige gevallen willen beschermen, maar een wettelijke grondslag is er niet. Ik ben er altijd voor om nieuwe jurisprudentie te maken, maar in dit geval is de HR al duidelijk negatief. Persoonlijk ben ik zeker voor het doorbreken van de termijn in schrijnende gevallen. Ik zou graag meer beslissingsvrijheid hebben op dit punt. Met de huidige regelgeving in ogenschouw genomen, zou ik de 10-jaars termijn niet doorbreken, omdat een wettelijke grondslag ontbreekt.

4. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldsanering in de voorgaande 10 jaar tussentijds is beëindigd op grond van art. 350 lid 3 Fw. De 10-jaars termijn kan doorbroken worden indien er beëindigd is o.g.v. art. 350 lid 3 sub a, b en d. Zou de 10-jaars termijn ook doorbroken moeten kunnen worden in schrijnende gevallen o.g.v. één van de overige beëindigingsgronden van art. 350 lid 3?

Ga bij deze vraag tenslotte in op de situatie waarin een schuldenaar met een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van zijn ziekte/stoornis (art. 350 lid 3 sub c) en daarom graag opnieuw binnen 10 jaar in de schuldsanering wil? (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na een eerdere tussentijdse beëindiging: LJN BR0321 & LJN BG6109)

Zie mijn antwoord hiervoor. De wettelijke lijn is keihard en wordt bevestigd door de HR. Het wachten is m.i. op een wetswijziging.

- 5. Noem één situatie van een schuldenaar die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).**

BU8831 is zeker een schrijnend geval. Niet schrijnend zijn de meeste gevallen waarbij het gaat om herhaald fin wanbeheer.

- 6. Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?**

Graag minimaal 1 criterium bedenken dat u terug zou willen zien in een fictieve uitzonderingsgrond/hardheidsclausule/wettelijke bepaling.

Zoals hiervoor aangegeven begrijp ik de insteek om te pleiten voor doorbreking, maar zie ik die mogelijkheid nu niet.

- 7. Wat vindt u van een nieuwe mogelijkheid voor rechters om ex-tunc te beoordelen of de toelating door de rechtbank te prematuur was? Vervolgens zou een gerechtshof een schuldenaar opnieuw binnen 10 jaar toe kunnen laten als aangetoond wordt dat de schuldenaar er nu wel klaar voor is.**

Het gerechtshof 's-Hertogenbosch ziet regelmatig dat de toelating van een schuldenaar tot de schuldsanering door een rechtbank te prematuur was (de schuldenaar was duidelijk nog niet klaar voor de WSNP en had niet door de rechtbank toegelaten mogen worden). Daarom wordt de schuldsanering tussentijds beëindigd en kan de schuldenaar de komende 10 jaar niet in de schuldsanering, behoudens enkele uitzonderingen.

Ik kan wel volgen dat het hof zich afvraagt waarom bepaalde mensen door een rb zijn toegelaten tot de wsnp, terwijl ze er – achteraf bezien - niet klaar voor waren. Uitgangspunt voor de rb-en daarbij is denk ik wel steeds geweest dat de rechter de verzoeker het voordeel van de twijfel heeft willen geven. Als je van alle kanten ziet aankomen dat iemand het niet gaat redden moet je iemand natuurlijk niet toelaten. Je weet het

echter nooit zeker. Iemand kan bijv. aangeven op de toelatingszitting dat hij contact heeft gezocht met budgetbeheer/psych etc. maar dat kan achteraf onjuist zijn. of niet lukken. De percentages toelaters verschilt aanzienlijk tussen de rechtbanken. Uitgebreid is onderzocht (door rechtbank rotterdam) hoe dat komt, maar men heeft er de vinger niet achter kunnen krijgen. Rotterdam wijst bijv, veel zaken af, terwijl rb ZWB veel toelaat. Een rechter uit Rdam is op mijn zitting geweest om te kijken of we verschillend toetsen, maar deze rechter zou in alle zaken de zelfde beslissing hebben genomen, gaf hij achteraf aan.

Het zou nmm een goede zaak zijn om in een overleg tussen het hof en de rechtbank eens hierover van gedachten te wisselen. Ik ben daar in ieder geval graag toe bereid.

Over de ex tunc toetsing: Ook die optie is contra legem, zou ik menen.

8. Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d naar bijvoorbeeld 7 jaar? En wat vindt u van een oplopende flexibele termijn?

Met een oplopende flexibele termijn bedoel ik dat een persoon een tweede toelatingsverzoek na bijvoorbeeld 5 jaar mag doen (i.p.v. 10 jaar) en na deze tweede kans wordt de wachttermijn verhoogd naar bijvoorbeeld 15 jaar.

Zou ik niet voor pleiten. Ik kan mij meer voorstellen dat de wetgever de 10 jaarstermijn openbreekt voor echt schrijnende gevallen.

9. Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?

De meeste rechters (en ik dus ook) zijn denk ik altijd blij met een hardheidsclausule omdat je dan maatwerk kan leveren. Dat dit maatwerk door rechters verschillende wordt ingevuld, neem je dan wel voor lief.

Bewindvoerders

Bijlage 24

Ingevuld door: A. van Hilten, bewindvoering WSNP.

1

Wij vinden de afwijzingsgronden acceptabel. Onder de oude wetgeving werden er veel meer mensen toegelaten die niet saneringsgezind bleken te zijn. Door de wetswijziging ligt de bewijslast niet meer bij de rechter, maar bij de schuldenaar.

2

De instroom is door de wetswijziging wellicht minder geworden maar het aantal tussentijdse beëindigingen is ook fors minder, waardoor de werklast ook verminderd wordt. Bovendien werd voorheen iedereen van rechtswege failliet verklaard bij een tussentijdse beëindiging, of er nu wel of geen boedelactief was. Dit bracht ook veel werk met zich mee. Wij vragen ons trouwens af of de rechtbanken de verminderde werklast laten meespelen in hun toelatingen.

3

Wij vinden dat de 10 jaarstermijn zoals die nu in de wet staat, gehandhaafd moet blijven. Anders is er mogelijk kans op rechtsongelijkheid als de ene rechtbank hier soepeler mee omgaat dan de andere rechtbank.

Daarnaast dient er ook rekening gehouden te worden met de maatschappelijke acceptatie. Als het gevoel gaat heersen “dat je wel heel makkelijk in de WSNP kunt komen”, zal het draagvlak in de samenleving voor de regeling afnemen.

4

Het antwoord op vraag 3 geldt ook hier.

Als er sprake is van psychische stoornis en om die reden zijn verplichtingen niet nagekomen, is onze ervaring dat de regeling dan niet tussentijds beëindigd wordt.

5

Als de regeling wordt beëindigd op grond van artikel 350 lid 3 sub a en b wordt er geen schone lei verleend.

Voor sub d, geldt dan ons inziens: gelijke monniken, gelijke kappen: dus als er bovenmatige nieuwe schulden zijn ontstaan die niet toerekenbaar zijn en de schone lei wordt toegekend, dan is de tenzij-grond hierop ook van toepassing.

6

Als door fouten van de bewindvoerder een schuldsaneringsregeling is beëindigd, is er sprake van een schrijnende situatie. Het zal wel lastig worden voor de saniet om dat te kunnen bewijzen.

Niet schrijnend zijn de situaties waarbij de, vaak inmiddels ex-, partner de schulden heeft veroorzaakt.

7

De eerste toelating was prematuur.

8

Wij vragen ons af of het wel zo vaak voor komt. Als de rechtbank twijfelt, wordt ook vaak de beslissing aangehouden en dient schuldenaar eerst hulp te zoeken (therapie, beschermingsbewind o.i.d.).

9

Geen goed idee, want er moet ook rekening gehouden worden met het maatschappelijk draagvlak voor de WSNP-regeling. Door de termijnen te verkorten dan wel flexibel te maken, zal de indruk bestaan dat mensen maar schulden kunnen blijven maken. Het moet geen duiventil worden.

10

Dan kom je weer op een glijdende schaal terecht met wel heel veel uitzonderingen. Hiermee ga je terug naar de situatie voor de wetswijzing en blijkbaar was die situatie niet wenselijk, nu de wet in 2008 is aangepast. De regeling is gebaat bij duidelijkheid, hetgeen er nu is.

Bijlage 25

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: A. Verkerk, Verkerk & Vos bewindvoering

1. **Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?**

a,c,d, : logisch

b: hier kun je vraagtekens bij zetten: telt het “etiket” van degene die een minnelijke regeling tot stand probeert te brengen, of de kwaliteit?

2. **Wat kunt u zeggen over de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden, die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen ter vermindering van de werklast van de rechterlijke macht, tegenover het originele doel van de WSNP dat ziet op het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen?**

Is het niet zo dat het ene doel (vermindering van de werklast) afbreuk kan doen aan het andere doel (terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen/de WSNP als laatste redmiddel voor de schuldenaar te goeder trouw die getracht heeft een minnelijke regeling te treffen)?

De vraagstelling vind ik niet duidelijk, en de cursieve ondertekst is suggestief, mijns inziens hoort dat in een objectief onderzoek niet zo geformuleerd te worden. De imperatieve afwijzingsgronden acht ik geenszins onredelijk.

3. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264

Ik ga ervan uit dat de schone lei wordt verleend wegens het voldoen aan de verplichtingen, waarmee mijns inziens saneringsgezindheid is aangetoond; als dan binnen 10 jaar buiten hun schuld ex-sanieten opnieuw om toelating verzoeken kan ik mij voorstellen dat de rechter in schrijnende gevallen na zorgvuldige weging ex-sanieten weer toelaat. Daar heb ik geen problemen mee.

Maar: de WSNP moet geen “strippenkaart” worden!

4. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

Waarom alleen doorbreken 10-jaars termijn in het geval van niet toerekenbare nieuwe schulden en niet bij het niet toerekenbaar niet nakomen van een andere verplichting voortvloeiend uit de schuldsanering?

Ga bij deze vraag tenslotte in op de situatie waarin een schuldenaar met een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van zijn ziekte/stoornis (art. 350 lid 3 sub c) en daarom graag opnieuw binnen 10 jaar in de schuldsanering wil (premature toelating)? (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na een eerdere tussentijdse beëindiging: LJN BR0321 & LJN BG6109)

Inspanningsverplichtingen (solliciteren, afdragen, informatie verstrekken) vind ik zwaarwegend, dit zegt iets over de saneringsgezindheid. Als hier niet aan voldaan wordt, ook niet na diverse waarschuwingen door de bewindvoerder en/of rechter, is na zorgvuldige weging de consequentie: tussentijdse beëindiging (TBE). Doorbreken van de 10 jaars termijn voor een ex-TBE-er zal mijns inziens

vaak leiden tot een volgende moeizame schuldsanering met een grote kans op wederom tussentijdse beëindiging of wederom geen schone lei. Zeer terughoudend mee omgaan dus. Volgens mij is dit niet te vangen in een artikel, maar beland je in de casuïstiek.

Een niet-toerekenbare nieuwe schuld zal niet (zwaar) bijgedragen hebben aan de tussentijdse beëindiging. Daar is meer voor nodig. Het gebeurt bijvoorbeeld regelmatig dat de belastingdienst heel laat in het WSNP-traject komt met een terugvordering van toeslagen. Zo'n nieuwe schuld heeft een heel ander karakter dan bijvoorbeeld een nieuwe schuld in verband met overbesteding of internet-aankopen.

Psychische stoornis: wordt casuïstiek. Was de stoornis er al voor toelating? Wist de schuldhulpverlener dat? Waarom geen intensieve begeleiding of beschermingsbewind? In hoeverre kan trouwens een schuldhulpverlener of een rechter verstand hebben van psychische stoornissen? Enz enz.

Zie ook mijn antwoord bij vraag 8: Ik zie meer in verbetering van de kwaliteit van de schuldhulpverlening, dus in het traject vooraf. De schuldhulpverlener moet goed en eerlijk inschatten of een persoon saneringsgezind is en een redelijke kans van slagen heeft.

Ook hier weer: zeer terughoudend mee omgaan.

5. Wat vindt u van een verbreding van het materiële toepassingsgebied van de tenzij-gronden van art. 288 lid 2 sub d opdat deze uitzonderingen ook toegepast kunnen worden na een reguliere beëindiging van de schuldsanering met schone lei?

De tenzij-gronden (uitzonderingsgronden) van art. 288 lid 2 sub d kunnen nou alleen toegepast worden na een tussentijdse beëindiging.

Niet doen tenzij het werkelijk een schrijnend geval is, zie ook antwoord bij vraag 3. De WSNP moet geen "strippenkaart" worden!

6. Noem één situatie van een schuldenaar die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).

Casuïstiek, vind ik niet relevant, elk geval is anders. Laat de rechter dat maar beoordelen.

7. Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?

Graag minimaal 1 criterium bedenken dat u terug zou willen zien in een fictieve uitzonderingsgrond/hardheidsclausule/wettelijke bepaling.

Een hardheidsclausule bij het beoordelen van de toerekenbaarheid van tekortkomingen aan het einde van de WSNP vind ik genoeg. Een hardheidsclausule in de wet opnemen bij toetsing toelating van “herintreders” vind ik niet gewenst.

8. Wat vindt u van een nieuwe mogelijkheid voor rechters om ex-tunc te beoordelen of de toelating door de rechtbank te prematuur was?

Vervolgens zou een gerechtshof een schuldenaar opnieuw binnen 10 jaar toe kunnen laten als aangetoond wordt dat de schuldenaar er nu wel klaar voor is.

Het gerechtshof 's-Hertogenbosch ziet regelmatig dat de toelating van een schuldenaar tot de schuldsanering door een rechtbank te prematuur was (de schuldenaar was duidelijk nog niet klaar voor de WSNP en had niet door de rechtbank toegelaten mogen worden). Daarom wordt de schuldsanering tussentijds beëindigd en kan de schuldenaar de komende 10 jaar niet in de schuldsanering, behoudens enkele uitzonderingen.

Ik zie meer in verbetering van de kwaliteit van de schuldhulpverlening, dus in het traject vooraf. De schuldhulpverlener moet goed en eerlijk inschatten of een persoon saneringsgezind is en een redelijke kans van slagen heeft.

9. Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d naar bijvoorbeeld 7 jaar? En wat vindt u van een oplopende flexibele termijn?

Met een oplopende flexibele termijn bedoel ik dat een persoon een tweede toelatingsverzoek na bijvoorbeeld 5 jaar mag doen (i.p.v. 10 jaar) en na deze tweede kans wordt de wachttermijn verhoogd naar bijvoorbeeld 15 jaar.

Nee. Nogmaals: de WSNP moet geen “strippenkaart” worden. Niet in de wet opnemen.

10. Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?

Extra: Wat lijkt u beter? Een hardheidsclausule of een specifieke uitzonderingsgrond (tenzij-clausule) in art. 288 lid 2 sub d Fw?

De rechter of het Hof kan nu ook al maatwerk leveren, en we hebben ook nog de jurisprudentie. Ik ben geen voorstander van opname van een algemene hardheidsclausule of specifieke uitzonderingsgrond in de wet.

Bijlage 26

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: A. Zwart, Bureau Antsje Zwart

1. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?

Ik acht het een werkbare beschrijving. Zeker met op de achtergrond de mogelijkheid gebruik te maken van de hardheidsclausule.

2. Wat kunt u zeggen over de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden, die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen ter vermindering van de werklast van de rechterlijke macht, tegenover het originele doel van de WSNP dat ziet op het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen?

Doet het ene doel afbreuk aan het andere doel?

Geen mening.

3. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264

In sommige gevallen zou e.e.a. misschien wat ruimer beoordeeld kunnen worden. Mogelijk zou in dit verband ook een soort hardheidsclausule opgenomen kunnen worden in de wet.

4. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

Waarom alleen doorbreken 10-jaars termijn in het geval van niet toerekenbare nieuwe schulden en niet bij het niet toerekenbaar niet nakomen van een andere verplichting voortvloeiend uit de schuldsanering?

Ga bij deze vraag tenslotte in op de situatie waarin een schuldenaar met een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van zijn ziekte/stoornis (art. 350 lid 3 sub c) en daarom graag opnieuw binnen 10 jaar in de schuldsanering wil (premature toelating)? (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na een eerdere tussentijdse beëindiging: LJN BR0321 & LJN BG6109)

Als er ook in dit verband een hardheidsclausule toegepast zou kunnen worden, kunnen de criteria ook iets ruimer worden omschreven, wat mij betreft.

5. Wat vindt u van een verbreding van het materiële toepassingsgebied van de tenzij-gronden van art. 288 lid 2 sub d opdat deze uitzonderingen ook toegepast kunnen worden na een reguliere beëindiging van de schuldsanering met schone lei?

De tenzij-gronden (uitzonderingsgronden) van art. 288 lid 2 sub d kunnen nou alleen toegepast worden na een tussentijdse beëindiging.

Een verbreding is wenselijk.

- 6. Noem één situatie van een schuldenaar die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).**

Schrijnend: situaties waarin er sprake is van echtgenoten die de ega bijzonder onder druk hebben gezet, geweld gebruikt, misbruik financieel enz. Ik ken een situatie waarin de vrouw (toegelaten tot de Wsnp) naar familie in het buitenland vluchtte n.a.v. het optreden van haar gewelddadige echtgenoot. Ze verstrekke niet tijdig de inlichtingen aan de Wsnp bewindvoerder en er volgde tussentijdse beëindiging Wsnp.

Mevrouw is gescheiden van de echtgenoot, die inmiddels ook is overleden.

Niet schrijnend: het maken van nieuwe schulden na beëindiging Wsnp met schone lei. Dit terwijl er daarna wel onderbewindstelling is ingesteld en betrokkenen aan alle voorwaarden voldoen om mogelijk binnen 10 jaar weer toegelaten te worden.

- 7. Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?**

Graag minimaal 1 criterium bedenken dat u terug zou willen zien in een fictieve uitzonderingsgrond/hardheidsclausule/wettelijke bepaling.

De (leef)situatie van de betrokken persoon moet ingrijpend veranderd zijn t.o.v. de situatie eerder. De leefsituatie dient stabiel te zijn en de financiële situatie behelst ten tijde van een nieuw verzoekschrift geen bijzonderheden (behalve dan dat er schulden zijn uiteraard).

- 8. Wat vindt u van een nieuwe mogelijkheid voor rechters om ex-tunc te beoordelen of de toelating door de rechtbank te prematuur was? Vervolgens zou een gerechtshof een schuldenaar opnieuw binnen 10 jaar toe kunnen laten als aangetoond wordt dat de schuldenaar er nu wel klaar voor is.**

Het gerechtshof 's-Hertogenbosch ziet regelmatig dat de toelating van een schuldenaar tot de schuldsanering door een rechtbank te prematuur was (de schuldenaar was duidelijk nog niet klaar voor de WSNP en had niet door de rechtbank toegelaten mogen worden). Daarom

wordt de schuldsanering tussentijds beëindigd en kan de schuldenaar de komende 10 jaar niet in de schuldsanering, behoudens enkele uitzonderingen.

Mijns inziens moet in dergelijke situaties de toeleidende partij beter werk leveren. Nu worden mensen vaak toegelaten (soms bijv. via de Kredietbank), terwijl de opsteller van het verzoekschrift Wsnp de persoon in kwestie niet kent, geen informatie heeft over de leefsituatie enz.

Ik heb meegemaakt dat een jonge vrouw werd toegelaten en een maand later kwam het bericht dat ze € 20.000,- fraudeschuld bij de gemeente had. Einde Wsnp. Hier had een goede voorbereiding (contact, gesprek) een toeleiding naar de Wsnp kunnen voorkomen.

9. Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d naar bijvoorbeeld 7 jaar? En wat vindt u van een oplopende flexibele termijn?

Met een oplopende flexibele termijn bedoel ik dat een persoon een tweede toelatingsverzoek na bijvoorbeeld 5 jaar mag doen (i.p.v. 10 jaar) en na deze tweede kans wordt de wachttermijn verhoogd naar bijvoorbeeld 15 jaar.

Ik vind de termijn van 10 jaar in principe een duidelijke en goede termijn. Ben niet voor wijzigingen in dezen. Wel voor een eerdere toelating als er sprake is bijzondere situaties (zoals eerder anagegeven).

10. Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?

Extra: Wat lijkt u beter? Een hardheidsclausule of een specifieke uitzonderingsgrond (tenzij-clausule) in art. 288 lid 2 sub d Fw?

Ik ben voorstander voor een iets ruimer beleid. Een hardheidsclausule lijkt me de vorm die de meeste ruimte geeft en beoordelingsvrijheid aan de rechtbank. Er zijn veel bijzondere situaties en die behoeven een open blik.

Bijlage 27

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: B. Menting, Okkerse & Schop advocaten.

20. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?

- a. Logische afwijzingsgrond
- b. Juiste afwijzingsgrond, moet kwalitatief goed minnelijk traject worden aangeboden. Dit verhoogt het slagingspercentage van de uitgevoerde buitengerechtelijke regelingen. De focus komt daarmee te liggen op een buitengerechtelijke rekening en dat vind ik een goede uitkomst.
- c. Deze weigeringsgrond valt mijns inziens onder de toelatingsvoorwaarde uit artikel 288 lid 1 onder b. De schuldenaar moet immers ten aanzien van het ontstaan of onbetaald laten van de schulden niet te goeder trouw is geweest. Bij schulden die voortvloeien uit misdrijven staat mijns inziens vast dat deze niet te goeder trouw zijn geweest. Ik vraag mij daarom af wat de toegevoegde waarde is van deze imperatieve weigeringsgrond. Ik kan mij voorstellen dat er behoefte is geweest aan enige afbakening op dit terrein en dat om die reden deze weigeringsgrond is opgenomen.
- d. Om recidive te voorkomen en enigszins een drempel te voorkomen, meen ik dat het goed is om een dergelijke termijn op te nemen. Voorkomen moet worden iemand een draaideur saniet wordt.

21. Wat kunt u zeggen over de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden, die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen ter vermindering van de werklast van de rechterlijke macht, tegenover het originele doel van de WSNP dat ziet op het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen?

Doet het ene doel geen afbreuk aan het andere doel?

Het zou kunnen dat de weigeringsgronden tot meer faillissementen leiden. Naar mijn mening valt dit in de praktijk erg mee. Dat heeft er mogelijk mee te maken dat nu ook schuldenbewind is en de wsnp niet meer het enige instrument is.

22. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264

In sommige gevallen is het goed dat er doorbreking van de 10-jaars termijn kan plaatsvinden. Sommige omstandigheden zijn zo schrijnend dat hier een uitzondering voor gemaakt moet worden.

In de situatie waarin de schuldenaar na verlening van de schone lei opnieuw te maken krijgt met schulden doordat de beschermingsbewindvoerder zijn werkzaamheden niet correct uitvoerde, meen ik dat er terecht een uitzondering is gemaakt. Iemand zijn hele vermogen staat in geval van beschermingsbewind onder beheer omdat hij zelf niet in staat is om zijn financiële huishouding op orde te houden. De schuldenaar mag er dan van uit gaan dat het beschermingsbewind goed wordt uitgevoerd.

In de situatie waarin de schuldenaar werd aangesproken voor de schulden uit de eenmanszaak van haar inmiddels overleden echtgenoot, meen ik ook dat het terecht is dat er een uitzondering is gemaakt op de 10-jaars termijn. De schulden zijn immers geheel buiten haar toedoen ontstaan.

23. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

Waarom alleen doorbreken 10-jaars termijn in het geval van niet toerekenbare nieuwe schulden en niet bij het niet toerekenbaar niet nakomen van een andere verplichting voortvloeiend uit de schuldsanering?

Ga bij deze vraag tenslotte in op de situatie waarin een schuldenaar met een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van zijn ziekte/stoornis (art. 350 lid 3

sub c) en daarom graag opnieuw binnen 10 jaar in de schuldsanering wil (premature toelating)? (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na een eerdere tussentijdse beëindiging: LJN BR0321 & LJN BG6109)

In het geval een schuldsanering tussentijds is beëindigd, meen ik dat er minder ruimte is voor doorbreking van de 10-jaarstermijn. In de voorgaande schuldsanering heeft de schuldenaar immers de mogelijkheid gehad om de regeling goed te doorlopen. Dit heeft de schuldenaar niet met beide handen aangegrepen.

De uitspraak waarin de schuldenaar was misbruikt door haar bewindvoerder kan ik begrijpen. Bij zulke omstandigheden zou het onrechtvaardig zijn indien zij niet alsnog binnen 10 jaar een beroep zou kunnen doen op de WSNP. Dat is ook niet de gedachte achter artikel 288 lid 2 sub d Fw.

De tweede uitspraak ligt al genuanceerder. Er moet echt aangetoond worden dat dit buiten toedoen van de schuldenaar heeft plaatsgevonden. Indien dit vaststaat en de omstandigheden zijn zodanig gewijzigd, kan er een uitzondering worden gemaakt.

Ik meen dat doorbreking van de 10-jaars termijn ook kan plaatsvinden indien iemand niet toerekenbaar zijn of haar verplichtingen uit de schuldsanering niet is nagekomen. Een dergelijke situatie is wellicht wat lastiger voor te stellen, maar neemt niet weg dat een beroep op een uitzondering kan worden gedaan.

24. Wat vindt u van een verbreding van het materiële toepassingsgebied van de tenzij-gronden van art. 288 lid 2 sub d opdat deze uitzonderingen ook toegepast kunnen worden na een reguliere beëindiging van de schuldsanering met schone lei?

De tenzij-gronden (uitzonderingsgronden) van art. 288 lid 2 sub d kunnen nou alleen toegepast worden na een tussentijdse beëindiging.

De praktische uitvoering is wellicht wat lastig (in verband met bewijslevering), maar de gelijktrekking met de tussentijdse beëindiging acht ik niet onredelijk.

25. Noem één situatie van een schuldenaar die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).

Schrijnende situatie: gezin zat in de WSNP met een klein kindje en dat kindje was doof. De reden van de doofheid was nog niet vastgesteld waardoor de schuldenaren dag en nacht in het ziekenhuis verbleven en hierdoor de grip op hun financiële situatie kwijtraakten. Hierdoor zijn er nieuwe schulden ontstaan tijdens de schuldsanering en is de schuldsanering tussentijds beëindigd. Nadien zijn zij opnieuw toegelaten tot de WSNP binnen de 10-jaars termijn.

Niet-schrijvende situatie: een situatie waarbij een echtpaar in scheiding ligt, maar nog steeds samen in de schuldsanering zitten. Zij hebben samen een en/of-rekening gehad. De ene partner heeft het beheer over de rekening maar betaalt de vaste verplichtingen niet. Er ontstaan nieuwe schulden waarvoor beide partners kunnen worden aangesproken. De ene partner stelt dat hem geen verwijt valt te maken omdat hij geen beheer had over de en/of-rekening. In dit geval meen ik dat hij eenvoudig actie had kunnen ondernemen zodat een uitzondering op de 10-jaarstermijn niet opgaat.

26. Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?

Graag minimaal 1 criterium bedenken dat u terug zou willen zien in een fictieve uitzonderingsgrond/hardheidsclausule/wettelijke bepaling.

- Redelijkheid en billijkheid

27. Wat vindt u van een nieuwe mogelijkheid voor rechters om ex-tunc te beoordelen of de toelating door de rechtbank te prematuur was? Vervolgens zou een gerechtshof een schuldenaar opnieuw binnen 10 jaar toe kunnen laten als aangetoond wordt dat de schuldenaar er nu wel klaar voor is.

Het gerechtshof 's-Hertogenbosch ziet regelmatig dat de toelating van een schuldenaar tot de schuldsanering door een rechtbank te prematuur was (de schuldenaar was duidelijk nog niet klaar voor de WSNP en had niet door de rechtbank toegelaten mogen worden). Daarom wordt de schuldsanering tussentijds beëindigd en kan de schuldenaar de komende 10 jaar niet in de schuldsanering, behoudens enkele uitzonderingen.

Indien de WSNP van een schuldenaar binnen een half jaar na toelating tussentijds beëindigd wordt, dan kan ik mij voorstellen dat deze mogelijkheid kan worden ingeroepen. Indien iemand zijn verplichtingen kan voldoen ten tijde van toelating tot de WSNP, dan zou dat snel na toelating naar voren moeten en kunnen komen.

28. Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d naar bijvoorbeeld 7 jaar? En wat vindt u van een oplopende flexibele termijn?

Met een oplopende flexibele termijn bedoel ik dat een persoon een tweede toelatingsverzoek na bijvoorbeeld 5 jaar mag doen (i.p.v. 10 jaar) en na deze tweede kans wordt de wachttermijn verhoogd naar bijvoorbeeld 15 jaar.

Ik vind 7 jaar redelijker dan 10 jaar. Bij einde WSNP met schone lei zou bijvoorbeeld ene termijn van 7 jaar kunnen worden ingesteld en bij tussentijdse beëindiging of beëindiging zonder schone lei een termijn van 10 jaar. Dat lijkt mij redelijker

Een oplopende flexibele termijn lijkt mij geen goede optie. Een 5-jaars termijn werkt recidive in de hand, terwijl iemand na de tweede kans onredelijk lang moet wachten en ook "gewoon" drie keer pech kan hebben.

29. Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?

Extra: Wat lijkt u beter? Een hardheidsclausule of een specifieke uitzonderingsgrond (tenzij-clausule) in art. 288 lid 2 sub d Fw?

Een algemene hardheidsclausule heeft mijn voorkeur. Rechters kunnen dan inderdaad meer maatwerk leveren. Nadeel hiervan is wel dat deze clausule voornamelijk ingevuld zal worden door rechtspraak en dus aan verandering onderhevig is.

Bijlage 28

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: W. de Haan, Volders de Haan bewindvoering.

1. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?

Het is goed dat de wet mogelijkheden biedt personen nogmaals toe te laten tot de WSNP. Het stellen aan bepaalde eisen is redelijk. Alleen voor gegronde redenen zou men een nieuwe kans moeten krijgen. Het zondermeer weer toelaten na 10 jaar lijkt mij niet wenselijk.

2. Wat kunt u zeggen over de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden, die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen ter vermindering van de werklast van de rechterlijke macht, tegenover het originele doel van de WSNP dat ziet op het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen?

Doet het ene doel afbreuk aan het andere doel?

Mijn mening is dat de WSNP niet het doel heeft bereikt, wat de wetgever voor ogen had. Het terugdringen van het aantal faillissementen is niet gelukt. De toestroom naar de WSNP is groter dan gedacht werd bij de invoering van de WSNP.

3. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264

Als er gegronde reden is om nogmaals toegelaten te worden, vind ik dat men deze kans moet krijgen. Het kan immers zo zijn dat iemand buiten zijn/haar schuld opnieuw in financiële problemen is gekomen. Het is dan maatschappelijk wenselijk dat opnieuw toekomst voor een schone lei wordt geboden.

4. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

Waarom alleen doorbreken 10-jaars termijn in het geval van niet toerekenbare nieuwe schulden en niet bij het niet toerekenbaar niet nakomen van een andere verplichting voortvloeiend uit de schuldsanering?

Ga bij deze vraag tenslotte in op de situatie waarin een schuldenaar met een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van zijn ziekte/stoornis (art. 350 lid 3 sub c) en daarom graag opnieuw binnen 10 jaar in de schuldsanering wil (premature toelating)? (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na een eerdere tussentijdse beëindiging: LJN BR0321 & LJN BG6109)

Ik ben van mening dat bij een psychische aandoening de WSNP altijd gepaard moet gaan met beschermingsbewind.

5. Wat vindt u van een verbreding van het materiële toepassingsgebied van de tenzij-gronden van art. 288 lid 2 sub d opdat deze uitzonderingen ook toegepast kunnen worden na een reguliere beëindiging van de schuldsanering met schone lei?

De tenzij-gronden (uitzonderingsgronden) van art. 288 lid 2 sub d kunnen nou alleen toegepast worden na een tussentijdse beëindiging.

6. Noem één situatie van een schuldenaar die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).

7. Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?

Graag minimaal 1 criterium bedenken dat u terug zou willen zien in een fictieve uitzonderingsgrond/hardheidsclausule/wettelijke bepaling.

Onder dwang van derden in financiële problemen gekomen.

8. Wat vindt u van een nieuwe mogelijkheid voor rechters om ex-tunc te beoordelen of de toelating door de rechtbank te prematuur was? Vervolgens zou een gerechtshof een schuldenaar opnieuw binnen 10 jaar toe kunnen laten als aangetoond wordt dat de schuldenaar er nu wel klaar voor is.

Het gerechtshof 's-Hertogenbosch ziet regelmatig dat de toelating van een schuldenaar tot de schuldsanering door een rechtbank te prematuur was (de schuldenaar was duidelijk nog niet klaar voor de WSNP en had niet door de rechtbank toegelaten mogen worden). Daarom wordt de schuldsanering tussentijds beëindigd en kan de schuldenaar de komende 10 jaar niet in de schuldsanering, behoudens enkele uitzonderingen.

Dit gegeven dwingt de rechtbank er toe het verzoekschrift goed te lezen en bij enige twijfel de client op te roepen voor een verhoor. Dit zou mijns inziens altijd moeten.

9. Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d naar bijvoorbeeld 7 jaar? En wat vindt u van een oplopende flexibele termijn?

Met een oplopende flexibele termijn bedoel ik dat een persoon een tweede toelatingsverzoek na bijvoorbeeld 5 jaar mag doen (i.p.v. 10 jaar) en na deze tweede kans wordt de wachttermijn verhoogd naar bijvoorbeeld 15 jaar.

Dit zou mijns inziens redelijk zijn.

10. Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?

Extra: Wat lijkt u beter? Een hardheidsclausule of een specifieke uitzonderingsgrond (tenzij-clausule) in art. 288 lid 2 sub d Fw?

Specifieke uitzondering

Bijlage 29

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: F. Gevaert, OMG WSNP.

1. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?

Ik ben absoluut van mening dat niet zonder meer en ongelimiteerd gebruik gemaakt mag worden van de Wsnp regeling. De 10 jaar termijn vind ik daarom een goed uitgangspunt en bovendien nog eens een extra motivatie voor de schuldenaar om zich tot het uiterste in te spannen om het traject met succes te doorlopen/ zijn schuldeisers tegemoet te komen.

Nu zijn er behoudens de 3 uitzonderingen vast nog meer uitzonderen te bedenken op grond waarvan een persoon toch binnen de termijn toegelaten zou moeten kunnen worden. Naar mijn mening zou de Wet een rechter daarin meer vrijheid moeten bieden.

Overigens ben ik van mening dat ook de afwijzingsgrond onder sub b versoepeld zou moeten worden. De doel van de tweede kamer om hiermee de kwaliteit van het minnelijk traject te verbeteren is naar mijn mening zeker niet behaald. Helaas laat de kwaliteit van door standsbanken uitgevoerde minnelijke trajecten (zo deze al worden opgestart) veelal te wensen over en is soms zelfs zorgwekkend te noemen. (uitzonderingen daar gelaten). Instanties die wel goed werk zouden kunnen verzetten in het voortraject beschikken veelal niet over de financiële middelen om een minnelijk traject te starten.

2. Wat kunt u zeggen over de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden, die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen ter vermindering van de werklast van de rechterlijke macht, tegenover het originele doel van de WSNP dat ziet op het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen?

Doet het ene doel afbreuk aan het andere doel?

Ik merk op dat het per rechtbank nogal verschilt qua terugloop van het aantal uitspraken en daarmee dus ook de werklast.

Wat ook opvalt maar wellicht niet aansluit op de vraag is dat veel mensen met schulden niet eens in de gelegenheid gesteld worden om een minnelijk traject te doorlopen en (omdat ze een onderneming hebben gehad, een koophuis of een auto hebben of er andere zaken spelen die voor stadsbanken te ingewikkeld zijn) dus uit het zicht verdwijnen en naar verwachting over een aantal jaren weer ten tonele zullen verschijnen met een hogere schuldenlast en schuldenmoe. Verder is mij ter ore gekomen dat stadsbanken soms zelf bepalen of doorgeleiding naar de Wsnp tot toelating zal leiden in plaats van dit aan de rechter over te laten. Daarmee leeft bij mij wel het idee dat het aantal natuurlijke personen met betalingsproblemen sinds de Wetswijziging is toegenomen en dat daarmee inderdaad afbreuk gedaan wordt aan het doel om faillissementen van natuurlijke personen terug te dringen.

3. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264

Dit is wat mij betreft geheel afhankelijk van de omstandigheden van het geval op het moment van het verzoek. Wat is en wordt er ondernomen om de situatie ten goede te keren en goed te houden. Zoals eerder door mij gemeld zou een rechter hierin wat mij betreft meer beslissingsvrijheid moeten krijgen.

Ik ben onlangs benoemd in een zaak waarin de dame in kwestie buiten de 10 jaarstermijn viel en derhalve werd toegelaten. Haar vorige Wsnp traject was in 2004 geëindigd met toekenning van de schone lei. Mevrouw beschikte op de datum van toelating echter over een ticket naar Curacao en had daarvan tijdens de toelatingszitting geen melding gemaakt. Direct nadat bekend was dat zij tot de regeling was toegelaten is zij zonder bericht voor de duur van 1 maand naar Curacao vertrokken. Ik heb direct een voordracht tot tussentijdse beëindiging van de regeling aan de rechter-commissaris toegezonden. Ik ben van mening dat wanneer voor de tweede maal een Wsnp regeling is toegekend, schuldenaar geen enkele steek mag laten vallen en indien dit wel het geval is, dat zwaar aangerekend moet worden.

4. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldsanering in de voorgaande 10 jaar tussentijds is beëindigd op grond van art. 350 lid 3 Fw. De 10-jaars termijn kan doorbroken worden indien er beëindigd is o.g.v. art. 350 lid 3 sub a, b en d. Zou de 10-jaars termijn ook doorbroken moeten kunnen worden in schrijnende gevallen o.g.v. één van de overige beëindigingsgronden van art. 350 lid 3?

Ga bij deze vraag tenslotte in op de situatie waarin een schuldenaar met een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van zijn ziekte/stoornis (art. 350 lid 3 sub c) en daarom graag opnieuw binnen 10 jaar in de schuldsanering wil? (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na een eerdere tussentijdse beëindiging: LJN BR0321 & LJN BG6109)

Uitgaande van omstandigheden zoals in de genoemde uitspraken ben ik zeker van mening dat de 10 jaarstermijn doorbroken moet kunnen worden.

Ingaande op de casus waarin schuldenaar als gevolg van een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen is het van belang te weten wanneer de psychische stoornis is vastgesteld. Als dit bij de toelating tot de 1^e Wsnp regeling reeds bekend was dan mag aangenomen worden dat schuldenaar c.q. diens begeleider heeft verklaard dat de aandoening voldoende onder controle/ er voldoende begeleiding is. Als echter pas later (na ttb) wordt geconstateerd dat schuldenaar psychische klachten heeft (en hij dit dus niet eerder beseft) en vast staat dat er voldoende begeleiding is dan zou dat een uitzonderingsgrond kunnen vormen.

5. Wat vindt u van een verbreding van het materiële toepassingsgebied van de tenzij-gronden van art. 288 lid 2 sub d opdat deze uitzonderingen ook toegepast kunnen worden na een reguliere beëindiging van de schuldsanering met schone lei?

De tenzij-gronden (uitzonderingsgronden) van art. 288 lid 2 sub d kunnen nou alleen van toepassing worden verklaard na een tussentijdse beëindiging.

Zie punt 10.

6. Noem één situatie van een schuldenaar die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).

In een schuldsaneringsregeling waarin ik als bewindvoerder optrad lukte het schuldenaar niet om aan de op hem rustende verplichtingen te voldoen . Meneer was in de veronderstelling dat hij een engel was en dat het leed van de wereld soms dusdanig zwaar op hem rustte dat dit hem belemmerde om fulltime te werken. Hij werkte wel parttime als

postbode en yogaleraar. In deze regeling had een medische keuring plaatsgevonden en in opdracht van de gemeente ook een keuring door een psychiater. Omdat meneer echter van mening was dat hij psychisch niets mankeerde kon hij niet gediagnosticeerd worden en was behandeling dus ook niet mogelijk.. Beide medische onderzoeken wezen uit dat meneer geschikt geacht werd om fulltime arbeid te verrichten. Hierdoor werd geen vrijstelling verleend van de aanvullende sollicitatieplicht en werd de schuldsaneringsregeling beëindigd zonder schone lei. (<http://www.divinevitality.nl>) en HV 200.148.789/01

Onder schrijnende situaties versta ik toch wel situaties die overduidelijk buiten de macht van de schuldenaar liggen. Situaties waarin schuldenaar toch wel een keuze heeft gehad zal ik niet snel als “schrijnend” bestempelen.

7. Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?

Graag minimaal 1 criterium bedenken dat u terug zou willen zien in een fictieve uitzonderingsgrond/hardheidsclausule/wettelijke bepaling.

De was op het moment van de tekortkoming niet bij machte om de situatie ten goede te keren.

8. Wat vindt u van een nieuwe mogelijkheid voor rechters om ex-tunc te beoordelen of de toelating door de rechtbank te prematuur was? Vervolgens zou een gerechtshof een schuldenaar opnieuw binnen 10 jaar toe kunnen laten als aangetoond wordt dat de schuldenaar er nu wel klaar voor is.

Het gerechtshof 's-Hertogenbosch ziet regelmatig dat de toelating van een schuldenaar tot de schuldsanering door een rechtbank te prematuur was (de schuldenaar was duidelijk nog niet klaar voor de WSNP en had niet door de rechtbank toegelaten mogen worden). Daarom wordt de schuldsanering tussentijds beëindigd en kan de schuldenaar de komende 10 jaar niet in de schuldsanering, behoudens enkele uitzonderingen.

Dit zou neerkomen op een voorlopige toelating (maar dan omgekeerd). An sich is dat geen verkeerde gedachte. Ik werk voor verschillende rechtbanken waarbij het toelatingsbeleid fors verschilt. Aan de andere kant lijdt dit weer tot een hogere werklast voor de rechterlijke macht en de bewindvoerder.

9. Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d naar bijvoorbeeld 7 jaar? En wat vindt u van een oplopende flexibele termijn?

Met een oplopende flexibele termijn bedoel ik dat een persoon een tweede toelatingsverzoek na bijvoorbeeld 5 jaar mag doen (i.p.v. 10 jaar) en na deze tweede kans wordt de wachttermijn verhoogd naar bijvoorbeeld 15 jaar.

Deze optie heeft niet mijn voorkeur. Daarmee zou de gedachte gecreëerd kunnen worden dat men in de Wsnp wel een potje kan breken. Het gros van de schuldenaren is in een uitzichtloze schulden situatie beland vanwege een verkeerde instelling. Een optie zoals voornoemd zou dat gedrag alleen maar in de hand werken. Daarnaast moet het voor schuldeisers op een bepaald moment ook duidelijk dat zij hun schuld kunnen afboeken.

10. Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?

Extra: Wat lijkt u beter? Een hardheidsclausule of een specifieke uitzonderingsgrond (tenzij-clausule) in art. 288 lid 2 sub d Fw?

Zoals reeds eerder aangegeven heeft een algemene hardheidclausule mijn voorkeur.

Bijlage 30

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: I. Sietzema-Linstra, Boutoveres advocatuur.

30. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?

Artikel 288 lid 2 Fw geeft heldere voorwaarden voor de toelating tot de wettelijke schuldsaneringsregeling. Het heeft een filterende functie. Sub d kan nog enige nadere uitleg c.q. toelichting gebruiken.

31. Wat kunt u zeggen over de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden, die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen ter vermindering van de werklast van de rechterlijke macht, tegenover het originele doel van de WSNP dat ziet op het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen?

Doet het ene doel afbreuk aan het andere doel?

Zoals het nu staat beschreven lijkt het op werkdruk verplaatsing.

32. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264

De kwestie ligt, ons inziens, aan de omstandigheden per geval. Maar in principe is de schone lei een proces, welke voldoende moet zijn om het niet opnieuw zover te laten komen.

33. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

Waarom alleen doorbreken 10-jaars termijn in het geval van niet toerekenbare nieuwe schulden en niet bij het niet toerekenbaar niet nakomen van een andere verplichting voortvloeiend uit de schuldsanering?

Ga bij deze vraag tenslotte in op de situatie waarin een schuldenaar met een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van zijn ziekte/stoornis (art. 350 lid 3 sub c) en daarom graag opnieuw binnen 10 jaar in de schuldsanering wil (premature toelating)? (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na een eerdere tussentijdse beëindiging: LJN BR0321 & LJN BG6109)

Er zijn omstandigheden, tragische gevallen, waarbij de mogelijkheid moet blijven bestaan dat schuldenaren eerder een (hernieuwd) beroep kunnen doen op de WSNP.

Wanneer de schuldsaneringsregeling wordt beëindigd wegens het niet nakomen van de verplichtingen door een psychische stoornis blijft de vraag of de betreffende schuldenaar er nu wel klaar voor is en of er tijdens de schuldsaneringsregeling geen kans is op recidive.

34. Wat vindt u van een verbreding van het materiële toepassingsgebied van de tenzij-gronden van art. 288 lid 2 sub d opdat deze uitzonderingen ook toegepast kunnen worden na een reguliere beëindiging van de schuldsanering met schone lei?

De tenzij-gronden (uitzonderingsgronden) van art. 288 lid 2 sub d kunnen nou alleen toegepast worden na een tussentijdse beëindiging.

Niet noodzakelijk.

35. Noem één situatie van een schuldenaar die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).

Wel schrijnend:

In een geval uit onze praktijk zijn er schulden gemaakt tijdens de schuldsaneringsregeling. De schuldenaren waren gehuwd in gemeenschap van goederen, waarbij de een is teruggevallen in verslavingsproblematiek. Deze persoon beheerde echter ook de gelden en onderdrukte de andere persoon. Destijds is de sanering tussentijds beëindigd zonder schone lei. De echtscheidingsprocedure was echter al in werking gesteld. Hierdoor bleekt dat de andere schuldenaar zich wel aan de verplichtingen hield. Tijdens het hoger beroep is dan ook in het

arrest opgenomen dat de schuldenaar, na de echtscheiding, wederom een beroep kon doen op de WSNP. Naar ik heb begrepen is deze persoon inmiddels weer toegelaten tot de WSNP.

Niet schrijnend:

In een geval uit onze praktijk zijn er schulden gemaakt tijdens de schuldsaneringsregeling. De schuldenaren zijn hier over meermaals geïnformeerd en verzocht om hiervoor een oplossing te zoeken. Eveneens heeft de bewindvoerder meegekeken naar een oplossing tijdens een gesprek op kantoor: meerjarige kinderen uit huis of meebetalen in de kosten van de huishouding. Ondanks de gemaakte afspraken is gebleken dat de kinderen niets betaalden en dat zij zich ook niet zouden uitschrijven op het adres van hun ouders. Bij het opstellen van het voorlopig financieel eindverslag, drie maanden voor de beëindiging, bleek dat er naast de vordering aan de boedel ook forse achterstanden waren ontstaan bij de Belastingdienst. In de periode tot de eindzitting heeft de bewindvoerder hen meermaals geadviseerd om contact op te nemen met de budgetbeheerder, nimmer hebben schuldenaren gehandeld naar de adviezen van de bewindvoerder. Uiteindelijk is de schuldsaneringsregeling na drie jaar beëindigd zonder schone lei daar de schuldenaren niet aannemelijk konden maken dat de schulden binnen een maximale verlenging konden worden voldaan. Schuldenaren zijn hiertegen in hoger beroep gegaan, de mondelinge behandeling moet nog plaatsvinden. Dit geval is wat ons betreft niet schrijnend daar zij meermaals in de gelegenheid zijn gesteld om te starten met een oplossing welke zij vervolgens niet of veel te laat hebben ingezet.

36. Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?

Graag minimaal 1 criterium bedenken dat u terug zou willen zien in een fictieve uitzonderingsgrond/hardheidsclausule/wettelijke bepaling.

- Inzet/motivatatie van de schuldenaar om het op te lossen moet overtuigend zijn.
- De achtergronden moeten helder zijn en de reden voor beëindiging moet, voor zover mogelijk, zijn opgelost.

37. Wat vindt u van een nieuwe mogelijkheid voor rechters om ex-tunc te beoordelen of de toelating door de rechtbank te prematuur was? Vervolgens zou een gerechtshof een schuldenaar opnieuw binnen 10 jaar toe kunnen laten als aangetoond wordt dat de schuldenaar er nu wel klaar voor is.

Het gerechtshof 's-Hertogenbosch ziet regelmatig dat de toelating van een schuldenaar tot de schuldsanering door een rechtbank te prematuur was (de schuldenaar was duidelijk nog niet klaar voor de WSNP en had niet door de rechtbank toegelaten mogen worden). Daarom wordt de schuldsanering tussentijds beëindigd en kan de schuldenaar de komende 10 jaar niet in de schuldsanering, behoudens enkele uitzonderingen.

Dat ligt aan de selectie van de gemeentes. Daarnaast gaat de schuldenaar zelf akkoord met de wetenschap dat deze zich aan verplichtingen dient te houden.

Wanneer het gaat om een uitzonderlijke dringende situatie zou er voor dat moment een moratorium kunnen worden verzocht.

38. Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d naar bijvoorbeeld 7 jaar? En wat vindt u van een oplopende flexibele termijn?

Met een oplopende flexibele termijn bedoel ik dat een persoon een tweede toelatingsverzoek na bijvoorbeeld 5 jaar mag doen (i.p.v. 10 jaar) en na deze tweede kans wordt de wachttermijn verhoogd naar bijvoorbeeld 15 jaar.

Het lijkt op een versoepeling van de verplichtingen van de schuldsaneringsregeling. Op deze wijze is er, wat ons betreft, meer kans dat schuldenaren makkelijker omgaan met de verplichtingen. Zoals eerder is gemeld dient de WSNP, wat ons betreft, een leerproces te zijn.

39. Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?

Extra: Wat lijkt u beter? Een hardheidsclausule of een specifieke uitzonderingsgrond (tenzij-clausule) in art. 288 lid 2 sub d Fw?

Het klinkt als veel rechtelijke vrijheid. Wat ons betreft mogen er duidelijke richtlijnen blijven waaruit blijkt of iemand binnen de 10 jaar wederom een beroep kan doen op de WSNP.

Bijlage 31

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: J. Dokter, OMVR WSNP

1. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?

Ik zie wel het grote nut van dit artikel. Streng aan de poort. Daarbij is het ook zo dat wanneer iemand is toegelaten tot de wsnp, tijdens de wsnp ook een streng regime van toepassing is. De regeling is streng en dient dit naar mijn mening ook te zijn. De toekenning van de schone lei heeft immers tot gevolg dat schuldeisers niet meer gerechtigd zijn hun vordering op de schuldenaar te incasseren.

Daarnaast ben ik van mening dat in de gevallen van 288 lid 2 Fw het erg van belang is de omstandigheden van het geval te laten meewegen, en dan vooral bij sub c en d. En dat indien de omstandigheden van het geval hiertoe aanleiding geven de schuldenaar een kans moet kunnen

worden geboden voor de wsnp. Deze schuldenaren verdienen naar mijn mening een tweede kans. De afwijzingsgronden van art. 288 lid 2 Fw dienen niet imperatief te zijn.

- 2. Wat kunt u zeggen over de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden, die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen ter vermindering van de werklast van de rechterlijke macht, tegenover het originele doel van de WSNP dat ziet op het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen?**

Doet het ene doel afbreuk aan het andere doel?

Ik denk niet dat het einde doel (vermindering van de werklast) afbreuk kan doen aan het andere doel (terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen). Het zijn twee afzonderlijke doelen. Twee doelen op zich. Waarvan bij beiden het belang ingezien dient te worden. Streng aan de poort blijft voor een optimale uitvoering van de wsnp van belang. Het moet zeker niet te makkelijk zijn om toegelaten te worden tot de wsnp. Vermindering van de werklast van de rechterlijke macht is voor een optimale uitvoering van de wsnp net zo zeer van belang.

- 3. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)**

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264

Ik zie zeker de noodzaak van dit artikel. Waarom maar 1 maal in de 10 jaar een recht op wsnp? Wanneer blijkt dat een schuldenaar zelf geen enkel verwijt valt te maken van het opnieuw ontstaan van schulden moet iemand naar mijn idee opnieuw een kans worden gegeven voor de wsnp.

4. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

Waarom alleen doorbreken 10-jaars termijn in het geval van niet toerekenbare nieuwe schulden en niet bij het niet toerekenbaar niet nakomen van een andere verplichting voortvloeiend uit de schuldsanering?

Ga bij deze vraag tenslotte in op de situatie waarin een schuldenaar met een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van zijn ziekte/stoornis (art. 350 lid 3 sub c) en daarom graag opnieuw binnen 10 jaar in de schuldsanering wil (premature toelating)? (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na een eerdere tussentijdse beëindiging: LJN BR0321 & LJN BG6109)

Als bewindvoerder heb ik regelmatig te maken met tussentijdse beëindigingen op grond van artikel 350 lid 3, sub c Fw. Vaak blijkt tijdens de wsnp dat sanieten het strenge regime van de wsnp niet aankunnen. Ze voldoen bijvoorbeeld niet aan de informatieplicht, sollicitatieplicht. Deze schuldenaren zouden dan niet in aanmerking komen voor doorbreking van de 10-jaarstermijn. En tussentijdse beëindigingen in geval van nieuwe schulden zouden wel in aanmerking komen voor doorbreking van de 10-jaarstermijn. Ik ben van mening of helemaal geen doorbreking van de 10-jaarstermijn of doorbreking 10-jaarstermijn ongeacht reden van beëindiging.

In geval van psychische stoornis en beëindiging op grond van art. 350 lid 3, sub c. ben ik van mening dat iemand opnieuw een kans moet worden geboden op de wsnp indien hij zijn stoornis onder controle heeft, behandeling heeft en waarvan met grote zekerheid kan worden aangenomen dat hij niet weer in dezelfde situatie zal belanden waardoor de wsnp wederom tussentijds beëindigd moet worden.

5. Wat vindt u van een verbreding van het materiële toepassingsgebied van de tenzij-gronden van art. 288 lid 2 sub d opdat deze uitzonderingen ook toegepast kunnen worden na een reguliere beëindiging van de schuldsanering met schone lei?

De tenzij-gronden (uitzonderingsgronden) van art. 288 lid 2 sub d kunnen nou alleen toegepast worden na een tussentijdse beëindiging.

Waarom voor een schuldenaar waarvan de wsnp tussentijds werd beëindigd wel een tweede kans en voor een schuldenaar met verlening schone lei geen tweede kans. Een schuldenaar die een schone lei kreeg toegekend kan ook weer in een situatie terecht komen, buiten zijn of haar schuld om, dat er schulden ontstaan.

- 6. Noem één situatie van een schuldenaar die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).**

Schrijnend: schuldenaar die vanwege ziekte afhankelijk is van derden en deze derden misbruik maken van de situatie.

Niet schrijnend: schuldenaar die huwt in gemeenschap van goederen met iemand met schulden.

- 7. Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?**

Graag minimaal 1 criterium bedenken dat u terug zou willen zien in een fictieve uitzonderingsgrond/hardheidsclausule/wettelijke bepaling.

Minimaal 1 jaar moet er sprake zijn van een situatie, waarbij de oorzaak van het ontstaan van de schulden niet meer aanwezig is en gedurende het afgelopen jaar mag er geen sprake meer zijn van ontstaan van schulden.

- 8. Wat vindt u van een nieuwe mogelijkheid voor rechters om ex-tunc te beoordelen of de toelating door de rechtbank te prematuur was? Vervolgens zou een gerechtshof een schuldenaar opnieuw binnen 10**

jaar toe kunnen laten als aangetoond wordt dat de schuldenaar er nu wel klaar voor is.

Het gerechtshof 's-Hertogenbosch ziet regelmatig dat de toelating van een schuldenaar tot de schuldsanering door een rechtbank te prematuur was (de schuldenaar was duidelijk nog niet klaar voor de WSNP en had niet door de rechtbank toegelaten mogen worden). Daarom wordt de schuldsanering tussentijds beëindigd en kan de schuldenaar de komende 10 jaar niet in de schuldsanering, behoudens enkele uitzonderingen.

In meerdere schuldsaneringen zie ik dit ook, dat de schuldenaar er nog niet klaar voor was. Indien blijkt dat de schuldenaar er binnen een aantal jaren wel klaar voor is vind ik het redelijk dat de betreffende schuldenaar alsnog een kans wordt geboden de wsnp wel met een schone lei af te sluiten. De schuldenaar moet dan in die jaren zelf laten zien en aantonen dat hij wel klaar is voor de wsnp.

9. Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d naar bijvoorbeeld 7 jaar? En wat vindt u van een oplopende flexibele termijn?

Met een oplopende flexibele termijn bedoel ik dat een persoon een tweede toelatingsverzoek na bijvoorbeeld 5 jaar mag doen (i.p.v. 10 jaar) en na deze tweede kans wordt de wachttermijn verhoogd naar bijvoorbeeld 15 jaar.

Een verkorting van de 10-jaarstermijn vind ik niet nodig. Voor de maatschappij moet het duidelijk zijn dat je niet makkelijk opnieuw weer in een wsnp terecht kan komen.

10. Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?

Extra: Wat lijkt u beter? Een hardheidsclausule of een specifieke uitzonderingsgrond (tenzij-clausule) in art. 288 lid 2 sub d Fw?

Ik vind het wel van belang dat de 10-jaars termijn van toepassing blijft maar dat daarnaast ruimte is voor maatwerk.

Bijlage 32

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: L. Janssen, bewindvoerderskantoor Venlo.

1. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?

M.i. in principe prima voor de standaard gevallen. Tijdens een huisbezoek worden "mijn" saniet er duidelijk op gewezen dat de WSNP een éénmalig traject is en dat er na beëindiging 10 jaar geen gebruik van kan worden gemaakt.

Met het oog op belangen van de schuldeisers én het feit dat het de bedoeling is dat sanieten iets leren van de WSNP is deze afwijzingsgrond m.i. derhalve alleszins redelijk

2. Wat kunt u zeggen over de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden, die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen ter vermindering van de werklast van de rechterlijke macht, tegenover het originele doel van de WSNP dat ziet op het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen?

Doet het ene doel afbreuk aan het andere doel?

Ik wist niet dat deze in het leven zijn geroepen om de werklast te verminderen. Als dat zo is dan zou dat idd afbreuk kunnen doen op het doel mbt het terugdringen van faillissementen. De WSNP is echter weer de “stok achter de deur” voor het minnelijk traject. Ex sanieten die niet in aanmerking komen voor nogmaals een WSNP traject kunnen altijd proberen om met schuldeisers een regeling te treffen.

3. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264

Ik ben geen voorstander van het doorbreken van de termijn. “schrijnende” gevallen zouden een uitzondering kunnen zijn. M.i. dan alleen wanneer er eerder een schone lei is verleend en saniet zich derhalve heeft gehouden aan regels en verplichtingen. Een beëindiging wegens het niet nakomen daarvan zou m.i. niet “beloond” moeten worden met nogmaals toepassing van de WSNP.

4. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldsanering in de voorgaande 10 jaar tussentijds is beëindigd op grond van art. 350 lid 3 Fw. De 10-jaars termijn kan doorbroken worden indien er beëindigd is o.g.v. art. 350 lid 3 sub a, b en d. Zou de 10-jaars termijn ook doorbroken moeten kunnen worden in schrijnende gevallen o.g.v. één van de overige beëindigingsgronden van art. 350 lid 3?

Ga bij deze vraag tenslotte in op de situatie waarin een schuldenaar met een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van zijn ziekte/stoornis (art. 350 lid 3 sub c) en daarom graag opnieuw binnen 10 jaar in de schuldsanering wil? (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na een eerdere tussentijdse beëindiging: LJN BR0321 & LJN BG6109)

M.i. kan de 10 jaarstermijn niet worden doorbroken als er sprake was van een tussentijdse beëindiging zonder verlening van de schone lei.

Psychische problemen doen daar m.i. niets aan af aangezien er voor (de eerdere) toelating tot de WSNP sprake zou moeten zijn van stabiliteit. Begeleiding van (sterker nog: onder controle hebben van) psychische problemen is daarvoor een vereiste.

5. Wat vindt u van een verbreding van het materiële toepassingsgebied van de tenzij-gronden van art. 288 lid 2 sub d opdat deze uitzonderingen ook toegepast kunnen worden na een reguliere beëindiging van de schuldsanering met schone lei?

De tenzij-gronden (uitzonderingsgronden) van art. 288 lid 2 sub d kunnen nou alleen van toepassing worden verklaard na een tussentijdse beëindiging.

Verbreding zou m.i. enkel bij beëindiging mét verlening van de schone lei van toepassing worden verklaard. Zie ook 3

- 6. Noem één situatie van een schuldenaar die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).**

Schrijnend zou m.i. kunnen zijn als een saniet in de problemen is gekomen door bijvoorbeeld falen van een beschermingsbewindvoerder

- 7. Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?**

Graag minimaal 1 criterium bedenken dat u terug zou willen zien in een fictieve uitzonderingsgrond/hardheidsclausule/wettelijke bepaling.

Bovengenoemde in elk geval.

Verder ben ik van mening dat als er sprake was van een omstandigheid zoals bijvoorbeeld psychische klachten of verslaving dat moet worden aangetoond (onderbouwd) dat deze onder controle zijn.

- 8. Wat vindt u van een nieuwe mogelijkheid voor rechters om ex-tunc te beoordelen of de toelating door de rechtbank te prematuur was? Vervolgens zou een gerechtshof een schuldenaar opnieuw binnen 10 jaar toe kunnen laten als aangetoond wordt dat de schuldenaar er nu wel klaar voor is.**

Het gerechtshof 's-Hertogenbosch ziet regelmatig dat de toelating van een schuldenaar tot de schuldsanering door een rechtbank te prematuur was (de schuldenaar was duidelijk nog niet klaar voor de WSNP en had niet door de rechtbank toegelaten mogen worden). Daarom wordt de schuldsanering tussentijds beëindigd en kan de schuldenaar de komende 10 jaar niet in de schuldsanering, behoudens enkele uitzonderingen.

Ik zou dat een goede uitzondering vinden. Er moet dan m.i. inmiddels wel voldoende duidelijk zijn dat saniet inmiddels voldoende "saneringsrijp" is en dat de omstandigheden die eerder bestonden onder controle zijn, de beëindiging op basis van het gegeven dat de toelating te prematuur was zou m.i. dan ook expliciet in het eindvonnis moeten worden gemeld.

9. Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d naar bijvoorbeeld 7 jaar? En wat vindt u van een oplopende flexibele termijn?

Met een oplopende flexibele termijn bedoel ik dat een persoon een tweede toelatingsverzoek na bijvoorbeeld 5 jaar mag doen (i.p.v. 10 jaar) en na deze tweede kans wordt de wachttermijn verhoogd naar bijvoorbeeld 15 jaar.

Ik ben geen voorstander van verkorting van de 10-jaarstermijn aangezien de WSNP m.i. überhaupt een eenmalig traject zou moeten zijn.

Mocht er al verkorting komen dan zou m.i. aansluiting gezocht moeten worden bij de 5 jaarstermijn die ook gehanteerd wordt m.b.t. de "niet te goeder trouw".

10. Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?

Extra: Wat lijkt u beter? Een hardheidsclausule of een specifieke uitzonderingsgrond (tenzij-clausule) in art. 288 lid 2 sub d Fw?

Met meer ruimte voor maatwerk loert m.i. het risico van Rechtsongelijkheid. Ik ben zelf daarom meer voorstander van een algemene hardheidsclausule.

Bijlage 33

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: M. Nieuwenburg, CAV bewind.

40. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?

A t/m C: geen problemen mee.

D: Te rigide. Of de rechter moet zelf kunnen beslissen (dus wel streng toetsen of iemand binnen 10 jaar weer de Wsnp in mag, maar daar kan aansluiting worden gezocht bij de 'goede trouw' toets en de vraag of iemand de 'saneringsgeschikt' is) óf de termijn terugbrengen naar bijvoorbeeld 5 jaar.

41. Wat kunt u zeggen over de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden, die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen ter vermindering van de werklast van de rechterlijke macht, tegenover het originele doel van de WSNP dat ziet op het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen?

Doet het ene doel afbreuk aan het andere doel?

Ik weet niet of hier cijfers over zijn. Maar het lijkt me niet onlogisch dat mensen geen alternatief meer zien uit wanhoop voor een faillissement kiezen.

42. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264)

Er mag flexibeler mee worden omgegaan. In de samenleving zijn er nu te veel mensen waar geen oplossing voor is. Bij ernstige fraude en tekortkomingen is dit begrijpelijk, doch er wordt m.i. weinig misbruik gemaakt van de Wsnp als instrument om van je schulden af te komen. De frauderende mensen verdwijnen, regelen e.e.a. via BV's etc. Een Wsnp is daar veel te bewerkelijk en langdurig voor. Ook is er een erg groot risico dat het wordt ontdekt.

43. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

Waarom alleen doorbreken 10-jaars termijn in het geval van niet toerekenbare nieuwe schulden en niet bij het niet toerekenbaar niet nakomen van een andere verplichting voortvloeiend uit de schuldsanering?

Ga bij deze vraag tenslotte in op de situatie waarin een schuldenaar met een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van zijn ziekte/stoornis (art. 350 lid 3 sub c) en daarom graag opnieuw binnen 10 jaar in de schuldsanering wil (premature toelating)? (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na een eerdere tussentijdse beëindiging: LJN BR0321 & LJN BG6109)

Zie vraag 1.

44. Wat vindt u van een verbreding van het materiële toepassingsgebied van de tenzij-gronden van art. 288 lid 2 sub d opdat deze uitzonderingen ook toegepast kunnen worden na een reguliere beëindiging van de schuldsanering met schone lei?

De tenzij-gronden (uitzonderingsgronden) van art. 288 lid 2 sub d kunnen nou alleen toegepast worden na een tussentijdse beëindiging.

45. Noem één situatie van een schuldenaar die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).

46. Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?

Graag minimaal 1 criterium bedenken dat u terug zou willen zien in een fictieve uitzonderingsgrond/hardheidsclausule/wettelijke bepaling. (Voorbeelden: het moet een schrijnende situatie betreffen, niet nagekomen verplichtingen door schuldenaar zijn niet toerekenbaar en de eerste toelating door de rechtbank was prematuur)

- Vraag is niet te beantwoorden m.i. Er is m.i. nl. niet (minimaal) één omstandigheid/criterium die altijd aanwezig moet zijn om termijn te kunnen doorbreken..

47. Wat vindt u van een nieuwe mogelijkheid voor rechters om ex-tunc te beoordelen of de toelating door de rechtbank te prematuur was? Vervolgens zou een gerechtshof een schuldenaar opnieuw binnen 10 jaar toe kunnen laten als aangetoond wordt dat de schuldenaar er nu wel klaar voor is.

Het gerechtshof 's-Hertogenbosch ziet regelmatig dat de toelating van een schuldenaar tot de schuldsanering door een rechtbank te prematuur was (de schuldenaar was duidelijk nog niet klaar voor de WSNP en had niet door de rechtbank toegelaten mogen worden). Daarom wordt de schuldsanering tussentijds beëindigd en kan de schuldenaar de komende 10 jaar niet in de schuldsanering, behoudens enkele uitzonderingen.

48. Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d naar bijvoorbeeld 7 jaar? En wat vindt u van een oplopende flexibele termijn?

Met een oplopende flexibele termijn bedoel ik dat een persoon een tweede toelatingsverzoek na bijvoorbeeld 5 jaar mag doen (i.p.v. 10 jaar) en na deze tweede kans wordt de wachttermijn verhoogd naar bijvoorbeeld 15 jaar.

Zie antwoord vraag 1.

49. Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?

Extra: Wat lijkt u beter? Een hardheidsclausule of een specifieke uitzonderingsgrond (tenzij-clausule) in art. 288 lid 2 sub d Fw?

Zie antwoord vraag 1.

Ter afsluiting: Deze vragen zijn beter geschikt voor (schuld)hulpverleners. Wsnp-bewindvoerders zien mensen pas als ze zijn toegelaten. Derhalve zijn de meesten hier ook niet echt mee bezig. Dit geldt te meer nu de vragen zeer specifiek zijn en elkaar deels overlappen.

Bijlage 34

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: M. van der Meij, 3M advocaten.

50. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?

- a. Spreekt voor zich/niets op aan te merken**
- b. Mee eens nu de kring indieners is uitgebreid ingevolge**
[ECLI:NL:PHR:2010:BN8056 Parket bij de Hoge Raad, 05-11-2010, 09/03912](#)
- c. Mee eens echter zou m.i. ook moeten gelden voor in kracht van gewijsde gegane veroordeling tot betaling van schadevergoeding die is vastgesteld door de burgerlijke rechter (en derhalve niet alleen nadat de strafrechter daarover eerst heeft geoordeeld) – vlg. 358 lid 4c en d.**
- d. Uitsluitingsgronden dienen m.i. te worden uitgebreid**

51. Wat kunt u zeggen over de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden, die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen ter vermindering van de werklast van de rechterlijke macht, tegenover het originele doel van de WSNP dat ziet op het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen?

Is het zo dat het ene doel (vermindering van de werklast) afbreuk kan doen aan het andere doel (terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen/de WSNP als laatste redmiddel voor de schuldenaar te goeder trouw die getracht heeft een minnelijke regeling te treffen)?

Met de imperatieve afwijzingsgronden die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen werd beoogd om de toegang tot de poort van de wsnp te beperken. De rechtbank werd destijds overspoeld met wsnp-zaken. De bedoeling was om het minnelijke traject te versterken met invoering van de imperatieve afwijzingsgronden. Dus nee, vermindering van de werklast van de rechtbanken leidt niet per definitie tot afbreuk aan het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen. Het was meer bedoeld als omleiding naar de minnelijke regeling.

Al met al is leek het er destijds wel op dat deze doelstelling werd gehaald, echter, er bleek sprake te zijn van een bottleneck bij de minnelijke regeling, waardoor na een langere periode er weer een toename van wsnp zaken was.

52. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264

Ik ben het er zonder meer mee eens dat de 10-jaars termijn van 288 lid 2 sub d Fw ook dient te worden doorbroken voor schrijnende (en niet verwijtbare) gevallen als in de aangehaalde jurisprudentie vermeld.

53. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

Waarom alleen doorbreken 10-jaars termijn in het geval van niet toerekenbare nieuwe schulden en niet bij het niet toerekenbaar niet nakomen van een andere verplichting voortvloeiend uit de schuldsanering?

Ga bij deze vraag tenslotte in op de situatie waarin een schuldenaar met een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van zijn ziekte/stoornis (art. 350 lid 3 sub c) en daarom graag opnieuw binnen 10 jaar in de schuldsanering wil (premature toelating)? (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na een eerdere tussentijdse beëindiging: LJN BR0321 & LJN BG6109)

Ook hier ben ik het er mee eens dat dit (niet nakoming verplichtingen ingevolge b.v. een psychische stoornis c.q. ziekte) een grond kan vormen om de 10 jaars termijn te doorbreken. Al geldt wel dat feitelijk op grond daarvan al niet tot tussentijdse beëindiging zou moeten zijn besloten. In sommige gevallen is dat verschoonbaar.

54. Wat vindt u van een verbreding van het materiële toepassingsgebied van de tenzij-gronden van art. 288 lid 2 sub d opdat deze uitzonderingen ook toegepast kunnen worden na een reguliere beëindiging van de schuldsanering met schone lei?

De tenzij-gronden (uitzonderingsgronden) van art. 288 lid 2 sub d kunnen nou alleen toegepast worden na een tussentijdse beëindiging.

Ik begrijp niet goed wat u bedoelt.

55. Noem één situatie van een schuldenaar die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).

Schrijnend geval:

Tussentijdse beëindiging wegens summiere terugval wegens verslaving (tijdelijk niet hebben kunnen voldoen aan inspanningsverplichting).

Niet schrijnend:

Niet hebben voldaan aan inspanningsverplichting ingevolge de sollicitatieplicht.

56. Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?

Graag minimaal 1 criterium bedenken dat u terug zou willen zien in een fictieve uitzonderingsgrond/hardheidsclausule/wettelijke bepaling.

De verwijtbaarheid moet een flinke rol spelen. Zie b.v. onder 6. Het eerste geval is enigszins verschoonbaar, het tweede geval m.i. niet.

57. Wat vindt u van een nieuwe mogelijkheid voor rechters om ex-tunc te beoordelen of de toelating door de rechtbank te prematuur was? Vervolgens zou een gerechtshof een schuldenaar opnieuw binnen 10 jaar toe kunnen laten als aangetoond wordt dat de schuldenaar er nu wel klaar voor is.

Het gerechtshof 's-Hertogenbosch ziet regelmatig dat de toelating van een schuldenaar tot de schuldsanering door een rechtbank te prematuur was (de schuldenaar was duidelijk nog niet klaar voor de WSNP en had niet door de rechtbank toegelaten mogen worden). Daarom wordt de schuldsanering tussentijds beëindigd en kan de schuldenaar de komende 10 jaar niet in de schuldsanering, behoudens enkele uitzonderingen.

Als de eerdere toelating te prematuur was en de rechter dat ex tunc vast kan stellen, dan zou dat reden moeten zijn om de 10 jaars termijn te doorbreken.

58. Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d naar bijvoorbeeld 7 jaar? En wat vindt u van een oplopende flexibele termijn?

Met een oplopende flexibele termijn bedoel ik dat een persoon een tweede toelatingsverzoek na bijvoorbeeld 5 jaar mag doen (i.p.v. 10 jaar) en na deze tweede kans wordt de wachttermijn verhoogd naar bijvoorbeeld 15 jaar.

Prima idee.

59. Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?

Extra: Wat lijkt u beter? Een hardheidsclausule of een specifieke uitzonderingsgrond (tenzij-clausule) in art. 288 lid 2 sub d Fw?

Een algemene hardheidsclausule lijkt mij een beter idee, omdat dat per geval beter is toe te passen. Met een specifieke uitzonderingsgrond zullen niet alle gevallen kunnen worden beoordeeld.

Bijlage 35

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: N. van den Berg, bewindvoerderskantoor van den Berg.

1. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?

Het is goed dat er duidelijke en eenduidige afwijzingsgronden zijn, Voor 1 januari 2008 werd e.e.a. heel verschillend beoordeeld en was een hernieuwde toelating meer het resultaat van de willekeur van de handelende rechter dan van eenduidig beleid.

2. Wat kunt u zeggen over de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden, die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen ter vermindering van de werklast van de rechterlijke macht, tegenover het originele doel van de WSNP dat ziet op het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen?

Doet het ene doel afbreuk aan het andere doel?

Wanneer een afwijzing op een imperatieve afwijzingsgrond zou resulteren in het aanvragen van een faillissement op eigen aanvraag zou dit de werklast niet verminderen.

Nu er echter al een aantal uitspraken zijn dat een faillissement op eigen aanvraag niet gehonoreerd wordt omdat op voorhand al duidelijk is dat er geen actief voor de schuldeisers te genereren is, zie ik deze aanvragen sterk teruglopen. Schuldenaren blijven dan veelal met een loonbeslag zitten tot de 10 jaar voorbij zijn.

Schuldeisers zullen, gelet op de forse kosten, ook niet snel overgaan tot het aanvragen van een faillissement wanneer uit het voorgaande minnelijke traject al bekend is dat er weinig tot geen draagkracht is en er wellicht ook preferente schuldeisers zijn die voorgaan bij de uitdeling. Kortom, ik verwacht niet dat het aantal faillissementen fors toeneemt door de 10-jaarstermijn.

3. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264

In beide gevallen vind ik de toelating niet terecht. Dit werkt rechtsongelijkheid in de hand. Vanuit de praktijk weet ik dat er meer schrijnende gevallen zijn. Wanneer de schulden ontstaan zijn doordat een beschermingsbewindvoerder zijn werk niet goed gedaan heeft, kan men die aansprakelijk stellen. Er zijn al meerdere uitspraken dat de beschermingsbewindvoerder de schade moet vergoeden.

Vaak wordt door schuldhelpverlening vooraf al aangegeven dat een verzoek binnen 10 jaar geen zin heeft en laten schuldenaren het daar dan bij. Degene die zich er niet bij neer legt en toch doorzet wordt vervolgens 'beloond'. Dit kan niet de bedoeling geweest zijn het instellen van de 10-jaarstermijn, dan had vooraf aangegeven moeten worden dat uitzonderingen mogelijk zijn, zodat iedereen de mogelijkheid heeft om daar een beroep op te doen. Nu die mogelijkheid (nog) niet in de wet is opgenomen zal de rechtbank zich in het kader van de rechtsgelijkheid ook aan de termijn dienen te houden.

4. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldsanering in de voorgaande 10 jaar tussentijds is beëindigd op grond van art. 350 lid 3 Fw. De 10-jaars termijn kan doorbroken worden indien er beëindigd is o.g.v. art. 350 lid 3 sub a, b en d. Zou de 10-jaars termijn ook doorbroken moeten kunnen worden in schrijnende gevallen o.g.v. één van de overige beëindigingsgronden van art. 350 lid 3?

Ga bij deze vraag tenslotte in op de situatie waarin een schuldenaar met een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van zijn ziekte/stoornis (art. 350 lid 3 sub c) en daarom graag opnieuw binnen 10 jaar in de schuldsanering wil? (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na een eerdere tussentijdse beëindiging: LJN BR0321 & LJN BG6109)

In de eerste zaak is m.i. terecht de 10 jaarstermijn doorbroken. Seksueel misbruik door een bewindvoerder die daar ook strafrechtelijk voor veroordeeld is, is iets wat zo extreem is en

wat buiten de macht van de schuldenaar ligt dat ik hier gevoelsmatig geen moeite mee heb. Dit is echter op persoonlijke titel, wettelijk gezien zou dit ook niet mogelijk moeten zijn. De tweede zaak is ook weer een situatie die weliswaar schrijnend is maar zeker niet uniek en m.i. een onterechte schending van op de 10-jaarstermijn.

5. Wat vindt u van een verbreding van het materiële toepassingsgebied van de tenzij-gronden van art. 288 lid 2 sub d opdat deze uitzonderingen ook toegepast kunnen worden na een reguliere beëindiging van de schuldsanering met schone lei?

De tenzij-gronden (uitzonderingsgronden) van art. 288 lid 2 sub d kunnen nou alleen van toepassing worden verklaard na een tussentijdse beëindiging.

Lijkt me een vreemde vraag. Er komt immers geen schone lei bij een reguliere beëindiging wanneer er bovenmatige schulden zijn. Vaak wordt dan de regeling verlengd om gedurende de verlenging de schulden te voldoen. In ieder geval lijkt mij een verbreding in deze situatie niet aan de orde is.

6. Noem één situatie van een schuldenaar die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).

de vraag is natuurlijk wat een echt schrijnende geval is. Er is in ons land voldoende hulpverlening, bijzondere bijstand en fondsen om schrijnende gevallen te ondersteunen. Bovendien is er altijd nog het recht op de beslagvrije voet zodat, eventueel met hulp van een beschermingsbewindvoerder, de financiële situatie in evenwicht gehouden kan worden tot de 10-jaarstermijn voorbij is. Een nieuwe schuldensituatie en de daarmee gepaard gaande armoede, ook al duurt die nog een paar jaar, is in mijn ogen niet schrijnend.

Echt schrijnend is het naar mijn idee enkel wanneer een schuldenaar dermate ziek is dat hij niet lang meer te leven heeft en de wens heeft om zijn nabestaanden niet met zijn schulden op te zadelen.

Alle overige situaties vind ik niet echt schrijnend.

7. Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?

Graag minimaal 1 criterium bedenken dat u terug zou willen zien in een fictieve uitzonderingsgrond/hardheidsclausule/wettelijke bepaling.

Wat mij betreft zou een schrijnende situatie zijn wanneer een schuldenaar door een ernstige ziekte en diensgevolge daling van het inkomen in de problemen is gekomen en zijn ziekte zodanig levensbedreigend is dat de levensverwachting op grond van een medische verklaring korter dan vier jaar is.

8.

Wat vindt u van een nieuwe mogelijkheid voor rechters om ex-tunc te beoordelen of de toelating door de rechtbank te prematuur was? Vervolgens zou een gerechtshof een schuldenaar opnieuw binnen 10 jaar toe kunnen laten als aangetoond wordt dat de schuldenaar er nu wel klaar voor is.

Het gerechtshof 's-Hertogenbosch ziet regelmatig dat de toelating van een schuldenaar tot de schuldsanering door een rechtbank te prematuur was (de schuldenaar was duidelijk nog niet klaar voor de WSNP en had niet door de rechtbank toegelaten mogen worden). Daarom wordt de schuldsanering tussentijds beëindigd en kan de schuldenaar de komende 10 jaar niet in de schuldsanering, behoudens enkele uitzonderingen.

Die gevallen zijn mij ook bekend. Toch vind ik dit geen uitzonderingsgrond. Per 1 januari 2008 zijn de toelatingsgronden aangescherpt juist om dit soort tussentijdse beëindigingen terug te dringen. Zo zou bij een verslaving een bewijs van een hulpverlenende instantie moeten worden overgelegd dat aanvrager al geruime tijd clean is. Toch wordt dit niet strikt toegepast. Het kan niet zo zijn dat de rechtbank de toelatingseisen niet zo nauw neemt en dit tot gevolg heeft dat er later uitzonderingen gemaakt moeten worden op de 10-jaarstermijn. Dan kun je net zo goed geen regels meer opstellen.

9. Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d naar bijvoorbeeld 7 jaar? En wat vindt u van een oplopende flexibele termijn?

Met een oplopende flexibele termijn bedoel ik dat een persoon een tweede toelatingsverzoek na bijvoorbeeld 5 jaar mag doen (i.p.v. 10 jaar) en na deze tweede kans wordt de wachttermijn verhoogd naar bijvoorbeeld 15 jaar.

Ik zou zeker de termijn niet korter dan zeven jaar willen stellen. De kans dat er na een paar jaar weer nieuwe schulden ontstaan en de schuldenaar niet direct adequate hulpverlening zoekt omdat hij weet toch op korte termijn weer in de Wsnp te kunnen, wordt hiermee m.i. groter. Een verkorting zou een draaideureffect in de hand kunnen werken.

10. Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?

Extra: Wat lijkt u beter? Een hardheidsclausule of een specifieke uitzonderingsgrond (tenzij-clausule) in art. 288 lid 2 sub d Fw?

Een specifieke uitzonderingsgrond in art. 288, lid 2, sub d Fw zou m.i. niet overbodig zijn en wellicht beter werken dan een algemene hardheidsclausule waarbij toch meer kans is op willekeur van een rechter. De ene rechter is immers strenger in de leer dan de andere rechter. Bovendien zal maatwerk ook de werkdruk voor de rechters meer verhogen.

Bijlage 36

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: T. van Geenhuizen, Groenewegen advocaten en notarissen.

1. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?

Ik vind het belangrijk dat er duidelijkheid bestaat over de situaties waarin het geen zin heeft om een verzoek tot toepassing van de schuldsaneringsregeling in te dienen.

De 10-jaars-beperking draagt bij aan het succes van lopende regelingen.

De beperking heeft een negatief effect op de bereidheid van crediteuren om in te stemmen met een buitengerechtelijke regeling.

2. Wat kunt u zeggen over de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden, die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen ter vermindering van de werklast van de rechterlijke macht, tegenover het originele doel van de WSNP dat ziet op het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen?

Doet het ene doel afbreuk aan het andere doel?

De werklust van de rechtbank zou geen argument moeten zijn voor aanpassing van wetgeving.

3. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264

Het begrip schrijnend is nauwelijks objectiveerbaar en zet de deur open om van lid 2 sub d Fw een facultatieve afwijzingsgrond te maken.

4. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

Waarom alleen doorbreken 10-jaars termijn in het geval van niet toerekenbare nieuwe schulden en niet bij het niet toerekenbaar niet nakomen van een andere verplichting voortvloeiend uit de schuldsanering?

Ga bij deze vraag tenslotte in op de situatie waarin een schuldenaar met een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van zijn ziekte/stoornis (art. 350 lid 3 sub c) en daarom graag opnieuw binnen 10 jaar in de schuldsanering wil (premature toelating)? (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na een eerdere tussentijdse beëindiging: LJN BR0321 & LJN BG6109)

Voor die situatie zouden de tenzij-gronden kunnen worden uitgebreid met een beëindiging ex art. 350 lid 3 sub g Fw.

5. Wat vindt u van een verbreding van het materiële toepassingsgebied van de tenzij-gronden van art. 288 lid 2 sub d opdat deze uitzonderingen ook toegepast kunnen worden na een reguliere beëindiging van de schuldsanering met schone lei?

De tenzij-gronden (uitzonderingsgronden) van art. 288 lid 2 sub d kunnen nou alleen toegepast worden na een tussentijdse beëindiging.

Ik begrijp deze vraag althans de voorgesteld oplossing niet.

6. **Noem één situatie van een schuldenaar die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).**

Schrijnend: nieuwe schulden door geforceerde verkoop woning (bijvoorbeeld ivm werkloosheid of echtscheiding) met restschuld.

Schrijnend: door disfunctionerende beschermingsbewindvoerder ontstane nieuwe toeslag- of belastingschulden

Niet schrijnend: nieuwe schulden door overbesteding

7. **Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?**

Graag minimaal 1 criterium bedenken dat u terug zou willen zien in een fictieve uitzonderingsgrond/hardheidsclausule/wettelijke bepaling.

Daling van inkomen, doch uitsluitend ten opzichte van het inkomen tijdens de toepassing van de schuldsaneringsregeling

8. **Wat vindt u van een nieuwe mogelijkheid voor rechters om ex-tunc te beoordelen of de toelating door de rechtbank te prematuur was? Vervolgens zou een gerechtshof een schuldenaar opnieuw binnen 10 jaar toe kunnen laten als aangetoond wordt dat de schuldenaar er nu wel klaar voor is.**

Het gerechtshof 's-Hertogenbosch ziet regelmatig dat de toelating van een schuldenaar tot de schuldsanering door een rechtbank te prematuur was (de schuldenaar was duidelijk nog niet klaar voor de WSNP en had niet door de rechtbank toegelaten mogen worden). Daarom wordt de schuldsanering tussentijds beëindigd en kan de schuldenaar de komende 10 jaar niet in de schuldsanering, behoudens enkele uitzonderingen.

Met overname van de onder vraag 4 gegeven suggestie kan hetzelfde effect worden bereikt.

9. Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d naar bijvoorbeeld 7 jaar? En wat vindt u van een oplopende flexibele termijn?

Met een oplopende flexibele termijn bedoel ik dat een persoon een tweede toelatingsverzoek na bijvoorbeeld 5 jaar mag doen (i.p.v. 10 jaar) en na deze tweede kans wordt de wachttermijn verhoogd naar bijvoorbeeld 15 jaar.

Ik heb geen mening ten aanzien van de duur van de termijn. Met de flexibele termijn (bijvoorbeeld 15 jaar) gaat u voorbij aan het feit dat zich ook na de tweede wsnp schrijvende situaties kunnen voordoen.

10. Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?

Extra: Wat lijkt u beter? Een hardheidsclausule of een specifieke uitzonderingsgrond (tenzij-clausule) in art. 288 lid 2 sub d Fw?

Wat mij betreft een hardheidsclausule voor situaties waarin betrokkene door niet beïnvloedbare factoren opnieuw in problemen is geraakt.

Bijlage 37

Geïnterviewd in persoon: Mevrouw M. van der Plas, Turnaround advocaten.

Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2?

Als je regeling is beëindigd met een schone lei loop je daar tegenaan als je opnieuw schulden maakt door middel van de afwijzingsgrond in sub d Ik zie weleens in vonnissen dat een regeling tussentijds wordt beëindigd alleen op de grond van het doen of laten ontstaan van nieuwe schulden, terwijl er op aan meerdere verplichtingen niet werd voldaan door schuldenaar. Op deze manier kan een schuldenaar weer binnen 10 jaar terug in de WSNP. Dit vind ik niet kloppen. Een schuldenaar voldoet bijvoorbeeld niet aan zijn informatieplicht, waardoor het VTLB (Vrij te laten bedrag) bijgesteld had moeten worden en dit leidt uiteindelijk tot een nieuwe schuld aan de boedel. Vervolgens heb ik recent in meerdere vonnissen meegemaakt dat de regeling enkel wordt beëindigd op grond van het laten ontstaan van nieuwe schulden. Misschien gebeurt dit wel omdat rechters meer beslissingsvrijheid willen op dit gebied, maar ik ben van mening dat je dan via een omweg op de stoel van de wetgever gaat zitten.

De laatste uitzonderingsgrond van art. 288 lid 2 sub d Fw vind ik heel erg raar. Nieuwe schulden laten ontstaan staat zo haaks op de grondslag van de schuldsanering. Ook al staat er bij niet-toerekenbaar Hoe kan iets niet toe te rekenen zijn vraag ik mij altijd af.

Wat kunt u zeggen over de verhouding tussen het originele doel van de WSNP, te weten het helpen van mensen in een uitzichtloze financiële situatie tegenover het doel van de wetswijziging van 2008 te weten de toestroom WSNP beperken en werklust rechter en bewindvoerder verminderen?

Het ene doel doet afbreuk aan het andere doel. Ik vind dit ridicuul en dit draagt kant nog wal.

Je moet het minnelijk traject doen en dan pas schuldsanering. Het minnelijk traject was om de functie van stok achter deur van de schuldsanering te versterken. Het logisch dat schuldeisers geen vertrouwen hebben in het minnelijk traject. De mensen die het doen hebben de kennis soms niet, het wordt niet goed uitgevoerd. Wie controleert deze mensen en houdt toezicht? De crediteuren willen liever zo snel mogelijk 'het laatste redmiddel' wat de schuldsanering zou moeten zijn, ook al weten de schuldeisers dat ze (in veel gevallen) maar een klein deel van hun vordering terug gaan krijgen. Zij hebben meer vertrouwen in de wettelijke schuldsanering omdat het minnelijke traject goed werk/wordt uitgevoerd. Dit vertrouwen komt doordat het toezicht en wettelijke kaders bij de rechtbank ligt. Vaak wordt er doorgeslagen. De werklust moet beter verdeeld worden. Ik begrijp niet waarom er zoveel op het toezicht in de WSNP wordt gehangen. Dit kan toch ook alleen aan het einde van de regeling getoetst worden. De schuldeiser wordt gepamperd in de WSNP in vergelijking met schuldeisers in een faillissement. Als je minder toezicht houdt en dit naar 1 moment verschuift verminderd dit de werklust. Ook moet je strenger omgaan met bewindvoerders en deze mensen sneller ontslaan, want nou hoeft er er niks voor te kunnen. Je doet de studie zonder toelatingsvereisten en kan zo bewindvoerder worden.

Heeft u vaak een zaak waar de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw een rol speelt?

Nee. Een enkele keer gehad. Ik heb pas zaak gehad waarin een schuldenaar opnieuw werd toegelaten op grond van de laatste uitzonderingsgrond in art. 288 lid 2 sub d Fw. De nieuwe schuld werd niet toerekenbaar geacht, maar ik vond dat de schuldenaar gewoonweg niet veel geleerd had en met een beetje pech toch weer een fout had gemaakt. Ik heb weleens andere situaties gehad waar ik liever een tweede toelating had gezien. Ondernemers zijn belangrijk voor de maatschappij. Ik zou eerder daarvoor een uitzondering maken dan zielige gevallen die gewoonweg de fout in gaan.

Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn in schrijnende gevallen?

Ik vind dit heel gevaarlijk. Wanneer ben je een schrijnend geval?

Ik zou zeggen versoepel de toelating in de eerste graads. Maar aan recidivegevallen mag je zwaarder aan tillen. Waarom moet het allemaal een financieel risico zijn voor de crediteuren zijn. In de situatie die speelde in het arrest van het hof Den Bosch vraag ik mij af of de schuldenaar wel helemaal te goeder trouw is c.q. niks valt toe te rekenen.

Mensen moeten leren van drie jaar schuldsanering. Stop niet met werken in zware tijden als je voor een familielid moet zorgen als je weleens in de schuldsanering hebt gezeten, neem geen risico's. Als mensen binnen 10-jaar worden toegelaten 'straf' ze door regeling die langer duurt, bijvoorbeeld standaard 5 jaar. Leer ze ook verplicht met geld omgaan.

Als je het breed bekijkt snap ik de WSNP wel. Je kunt niet rijk arm en verder niks ertussen hebben. Anders gaan mensen hekken om hun bezittingen bouwen en krijg je criminaliteit, onrust etc. Ik vind wel dat het uitgangspunt moet zijn om mensen te helpen. Dat is ook voor de rijke goed, voor een ieder.

Is een begrip als schrijnend geval te definiëren?

Nee, dit is zeer moeilijk. Misschien zou je van het strafrecht kunnen leren. Je hebt verschillende gradaties schuld en schulduitsluitingsgrond. Daar kan aansluiting bij gezocht worden. Ook toerekenen en verwijtbaarheid komt uit het strafrecht.

Wat vindt u van een verbreding van het materiële toepassingsgebied van de uitzonderingsgronden van art. 288 lid 2 sub d opdat deze uitzonderingen ook toegepast kunnen worden na een beëindiging van de schone lei? (het gaat hier natuurlijk om de laatste uitzonderingsgrond)

Geen goed idee. Dan kun je beter iedereen een onbeperkte toegang geven voor heel het leven.

Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn?

Geen goede zaak.

Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?

Ook geen goed idee. De een gaat hier heel anders mee om als de ander. Er moet meer gefocust worden op het scholen van de basis zodat zij schuldenaren hun gedrag verbeteren.

Onder welke omstandigheden acht u een doorbreking van de 10-jaars termijn gerechtvaardigd?

Dan denk ik toch echt alleen aan zo een bewindvoerder die de schuldenaar seksueel heeft misbruikt. Bijvoorbeeld als iets helemaal onmacht is bij de schuldenaar en de dader is strafrechtelijk veroordeeld vind ik een doorbreking in de 10-jaars termijn misschien gerechtvaardigd.

Ik herinner me ook een zaak die tot een schuldsanering is gekomen van een tweetal eigenaren van een jumbo. Geld werd afgeroomd onder dwang van criminele organisatie, hierdoor konden de eigenaren onder andere leveranciers niet betalen, maar moesten ze de onderneming door laten draaien. Dit is ook bewezen in een strafzaak. Als het nou bleek blijkt dat ze de afgelopen tien jaar al een keer in de schuldsanering hadden gezeten vind ik een doorbreking gerechtvaardigd. In dit geval heb je sterk bewijs en zijn de niet verwijtbare omstandigheden ook getoetst en bewezen door een rechter, dus zijn het daadwerkelijk verwijtbare omstandigheden. In andere gevallen waar mensen met een verhaal over het ontbreken van zogenaamde verwijtbaarheid komen, is de toetsing van de omstandigheden niet streng genoeg om de termijn te doorbreken.

Dus als de onmacht volgt uit een handeling van een ander waarvoor deze strafrechtelijk veroordeeld kan ik me iets voorstellen bij een doorbreking van de 10-jaars termijn.

Bijlage 38

Geïnterviewd in persoon: mevrouw R. Caron – Moerenhout, VDT advocaten.

Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2?

Mensen met schulden melden zich bij de gemeente. Schuldhelpverlening heeft een grote discretionaire bevoegdheid waarmee zij maatwerk leveren. Schuldhelpverlening heeft weinig budget. Wat je nu ziet gebeuren is dat mensen met schuldproblemen niet worden geholpen omdat zij worden uitgesloten van schuldhelp onder die discretionaire bevoegdheid van de gemeente. Omdat zij geen schuldhelp krijgen, krijgen zij ook geen art. 284-verklaring. Dit betekent dat zij tevens uitgesloten van de WSNP. Dit is een groot probleem. Mensen in een uitzichtloze financiële situatie hebben recht op hulp. Schuldenbewind (beschermingsbewind) is booming business. Daar gaat een deel van deze mensen dus heen. Maar dit is geen definitieve oplossing, het is eindeloos.

Wat betreft die 10-jaars termijn ben ik wel een voorstander van meer maatwerk.

Wat kunt u zeggen over de verhouding tussen het originele doel van de WSNP, te weten het helpen van mensen in een uitzichtloze financiële situatie tegenover het doel van de wetswijziging van 2008 te weten de toestroom WSNP beperken en werklust rechter en bewindvoerder verminderen?

Toestroom beperken niet verkeerd. Maar omdat minnelijk traject niet werkt is er een grote groep mensen die niet of nauwelijks met hun schulden geholpen (kunnen) worden. Het doel van het helpen van mensen in een uitzichtloze situatie ligt aan wie het doet. Indien het minnelijk traject goed zou werken is het niet verkeerd om de toestroom tot de WSNP te willen beperken als dit nodig is. Wanneer de schuldhelpverlening niet goed werkt, dient de WSNP niet als 'de stok achter de deur' die het zou moeten zijn.

Heeft u vaak een zaak waar de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw een rol speelt?

Nee.

Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn in schrijnende gevallen?

Maatwerk staat bovenaan. Maar wat zijn schrijnende gevallen? Dit kun je moeilijk noemen. Des te belangrijker is maatwerk, want de basis is dat mensen geholpen kunnen worden. Het is belangrijk dat uitzonderlijke situaties geholpen worden indien dit nodig is. In eerste instantie moet je er alles aan doen om niet binnen 10 jaar te recidiveren. Verval je binnen 10 jaar terug in schuldenproblematiek moet je terughoudend omgaan met het toelaten van deze mensen. Maar het is ook wel de tijd dat iedereen dit kan overkomen. Contracten zijn niet vast, niemand heeft meer (financiële) zekerheid.

Bij feiten en omstandigheden die bij een eindzitting al bekend waren, maar niet genoemd zijn dankzij een gegronde reden zoals een schuldenaar die seksueel misbruikt is, is doorbreking van de 10-jaars termijn in ieder geval gerechtvaardigd.

Is een begrip als schrijnend geval te definiëren?

Nee dat is het niet. Overigens is het gros van de zaken die ik voor mijn ogen heb gehad in mijn ogen consumptieve overbesteding.

Kun je sommige mensen verwijten dat ze niet slim zijn en daarom de fout in gaan. Bijvoorbeeld in een zaak was een mevrouw uit Indonesië. Zij heeft een Nederlandse man aan de haak geslagen. Zij verwacht natuurlijk van haar lang zal ze leven niet dat deze man uit ('het rijke') Nederland schulden heeft en beland daarom uiteindelijk in de WSNP. Overigens zijn heel veel gevallen in de schuldsanering niet te goeder trouw als je hier kritisch naar kijkt. Heel veel mensen laten hun onderneming simpelweg te lang doordraaien waardoor de schulden hoger zijn als wanneer ze eerder zouden stoppen. In principe zijn deze mensen ook niet te goeder trouw. Maar ik vind het niet fout dat soepel wordt omgegaan met de goeder trouw. Want er is een stijgende schuldenproblematiek in Nederland. Sparen heeft geen zin, je kan geen hypotheek meer afsluiten. Heel de bankwereld is ingestort.

Wat vindt u van een verbreding van het materiële toepassingsgebied van de uitzonderingsgronden van art. 288 lid 2 sub d opdat deze uitzonderingen ook toegepast kunnen worden na een beëindiging van de schone lei? (het gaat hier natuurlijk om de laatste uitzonderingsgrond)

Dit is volgens mij wat een paar rechters al hebben gedaan in een of meerdere van de jurisprudentie waarin de 10-jaars termijn doorbroken is.

Er dient zeker rekening gehouden te worden met recidive. Maar als je vandaag schuld hebt van 5000 is die over 10 jaar een ton. Ik vraag mij af wat het belang is om die mensen niet te helpen. Als je zulke mensen binnen 10 jaar helpt zijn de maatschappelijke kosten veel lager als dat je deze mensen over 10 jaar helpt. Mensen die vroeg binnen de 10-jaars termijn weer schulden hebben zien door de bomen het bos niet meer. Ze melden ziek, hebben zorg nodig, kunnen niet meer werken, leven van een uitkering en maatschappelijk werk nodig etc. Dit kan allemaal gereduceerd worden als mensen wel binnen de 10 jaar toegelaten worden. Meer maatwerk is dus nodig.

Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn?

Ik zou eerder een voorstander zijn van een hardheidsclausule én een verhoging van de termijn naar 20 jaar, dan een verkorting. Het afschrikkingseffect mag niet teniet worden gedaan.

Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?

Ja goed idee. Het is aan de rechter om te toetsen of iemand toegelaten kan worden, maar nu kan dit niet. Met een hardheidsclausule kan de rechter wel zelf toetsen en ook alle omstandigheden van het geval. Er dient wel terughoudend mee om te worden gegaan, omdat mensen niet mogen denken dat ze er ineens makkelijk inkomen. De 10-jaars termijn is namelijk belangrijk als afschrikkingseffect zodat mensen hun uiterste best doen om niet opnieuw schulden te laten ontstaan. De saniet moet in het gareel gehouden worden. Doorbreken van de 10-jaars termijn moet kunnen, maar wel als hoge uitzondering. Nu heb je al rechtsongelijkheid. De ene rechtbank is veel strenger dan de andere rechtbank. Dit heb je altijd. De ene rechter is strenger dan de andere rechter ook bij het toepassen van een hardheidsclausule. Dit is altijd het geval. Iedere rechter mag zijn eigen oordeel hebben. Ik kijk altijd eerst wie de rechter is waar mijn zaak voorkomt, daar pas ik mijn voorbereiding op aan. .

Onder welke omstandigheden acht u een doorbreking van de 10-jaars termijn gerechtvaardigd?

Bij feiten en omstandigheden die bij een eindzitting al bekend waren, maar niet genoemd zijn dankzij een gegronde reden zoals een schuldenaar die seksueel misbruikt is, is doorbreking van de 10-jaars termijn in ieder geval gerechtvaardigd.

En als jij je vertrouwen neerlegt bij een beroepsprofessional zoals een beschermingsbewindvoerder. Deze mensen krijgen niet voor niks beschermingsbewind, hier zit zelfs een toets aan de rechter vooraf. Als dit soort mensen het verprutsen voor een schuldenaar zijn de schulden niet toerekenbaar c.q. verwijtbaar aan deze schuldenaar en acht ik het doorbreken van de 10-jaars termijn gerechtvaardigd.

Als een ex-saniet wordt gedwongen tot bijvoorbeeld fraude door een baas en daardoor als natuurlijk persoon schulden laat ontstaan, is een doorbreking mijns inziens gerechtvaardigd als de omstandigheden van het geval hiertoe nopen. Als de (ex)-saniet, de medewerker die gedwongen wordt tot fraude dus voor de duidelijkheid, bijvoorbeeld alleenstaand is en kinderen heeft en het lastig heeft haar hoofd boven water te houden waardoor haar baan zodanig belangrijk voor haar was dat ze niet tegen haar baas durfde in te gaan, dan kan ik me voorstellen dat de 10-jaars termijn doorbroken wordt.

Politiek

Bijlage 39

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: H. Boerwinkel, SP.

Note voorafgaand:

Ik heb in de beperkte tijd die ik hiervoor heb zo goed mogelijk aangegeven hoe onze kijk is op de geschetste problematiek. Er mogen echter geen politieke consequenties verbonden worden aan de antwoorden die ik op de vragen gegeven heb.

1. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?

We zijn van mening dat er omstandigheden kunnen zijn waardoor mensen eerder weer in aanmerking moeten komen voor een WSNP traject. De afwijzingsgronden zijn dan ook te dwingend.

Voor Kamervragen die we naar aanleiding van deze problematiek gesteld hebben kun je kijken op:

<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2013Z04035&did=2013D08475>

<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2013D17554>

2. Wat kunt u zeggen over de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden, die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen ter vermindering van de werklast van de rechterlijke macht, tegenover het originele doel van de WSNP dat ziet op het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen?

Doet het ene doel afbreuk aan het andere doel?

De vermindering van de werklast van de rechterlijke macht mag wat ons betreft geen rol spelen in de afweging om iemand al dan niet toe te laten tot de WSNP.

De bezuinigingen die doorgevoerd zijn bij de rechterlijke macht hebben er juist toe geleid dat schuldsanering en bewindvoering steeds verder onder druk komen te staan. De gevolgen van dat beleid zijn steeds beter zichtbaar. In algemene zin zou het beleid wat ons betreft dus bijgesteld moeten worden zodat de toegang tot de WSNP eenvoudiger wordt, ook binnen de 10-jaars termijn.

3. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264)

Naar ons idee zou de 10-jaars termijn eerder los gelaten moeten worden. Mensen zitten niet voor hun lol in de WSNP. Als het door omstandigheden nodig is om binnen 10 jaar weer een dergelijk traject te doorlopen, dan is dat vaak beter dan mensen aan hun lot overlaten met als gevolg een verergerde situatie.

4. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldsanering in de voorgaande 10 jaar tussentijds is beëindigd op grond van art. 350 lid 3 Fw. De 10-jaars termijn kan doorbroken worden indien er beëindigd is o.g.v. art. 350 lid 3 sub a, b en d. Zou de 10-jaars termijn ook doorbroken moeten kunnen worden in schrijnende gevallen o.g.v. één van de overige beëindigingsgronden van art. 350 lid 3? Ga bij deze vraag tenslotte in op de situatie waarin een schuldenaar met een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van zijn ziekte/stoornis (art. 350 lid 3 sub c) en daarom graag opnieuw binnen 10 jaar in de schuldsanering wil? (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na een eerdere tussentijdse beëindiging: LJN BR0321 & LJN BG6109)

Of er sprake is van schone lei of van tussentijdse beëindiging maakt voor ons weinig verschil. Er moet per geval worden bekeken wat de oorzaak van het nieuwe verzoek tot toelating en daarbij ook de vorige toelating bekeken worden. Maatwerk in schrijnende gevallen dus. Het

maakt dan niet uit of er sprake is van iemand met een psychische stoornis (wat al snel een schrijnend geval is) of dat er een andere oorzaak aan ten grondslag ligt.

5. Noem één situatie die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).

Schrijnend: partner overleden en werk kwijt geraakt door ontslag als gevolg van crisis.

Niet schrijnend: Alleenstaand, ontslag door diefstal op het werk en onvoldoende inkomen.

6. Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?

Graag minimaal 1 criterium bedenken dat u terug zou willen zien in een fictieve uitzonderingsgrond/hardheidsclausule/wettelijke bepaling. (Voorbeelden: het moet een schrijnende situatie betreffen, niet nagekomen verplichtingen door schuldenaar zijn niet toerekenbaar en de eerste toelating door de rechtbank was prematuur)

Indien er sprake is van factoren waar schuldenaar geen invloed op heeft gehad en die geleid hebben tot een ernstige achteruitgang van inkomen zonder daarbij de kans te hebben de kosten te verlagen, bijvoorbeeld langdurige werkloosheid, langdurige ziekte etc...

7. Wat vindt u van een nieuwe mogelijkheid voor rechters om ex-tunc te beoordelen of de toelating door de rechtbank te prematuur was? Vervolgens zou een gerechtshof een schuldenaar opnieuw binnen 10 jaar toe kunnen laten als aangetoond wordt dat de schuldenaar er nu wel klaar voor is.

Het gerechtshof 's-Hertogenbosch ziet regelmatig dat de toelating van een schuldenaar tot de schuldsanering door een rechtbank te prematuur was (de schuldenaar was duidelijk nog niet klaar voor de WSNP en had niet door de rechtbank toegelaten mogen worden). Daarom wordt de schuldsanering tussentijds beëindigd en kan de schuldenaar de komende 10 jaar niet in de schuldsanering, behoudens enkele uitzonderingen.

Het lijkt me goed dat er een mogelijkheid komt dat een rechter later de eerdere situatie opnieuw toetst met als doel om een toelating tot de WSNP als de schuldenaar er klaar voor is.

8. Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d naar bijvoorbeeld 7 jaar? En wat vindt u van een oplopende flexibele termijn?

Met een oplopende flexibele termijn bedoel ik dat een persoon een tweede toelatingsverzoek na bijvoorbeeld 5 jaar mag doen (i.p.v. 10 jaar) en na deze tweede kans wordt de wachttermijn verhoogd naar bijvoorbeeld 15 jaar.

9. Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?

Antwoord op 8 en 9:

De gehanteerde termijnen zijn van ondergeschikt belang. Maatwerk zou het uitgangspunt moeten zijn. Als er dan toch termijnen gehanteerd worden, dan zo kort mogelijk.

Bijlage 40

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door: C. van Beek, SGP.

1. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?

Om te voorkomen dat een natuurlijk persoon failliet wordt verklaard, kan hij een schuldsaneringsregeling aanvragen. Lid 1 van het genoemde artikel noemt een aantal voorwaarden waaraan voldaan moet zijn om een dergelijk verzoek toe te wijzen. Het tweede lid geeft een aantal redenen waarom een verzoek tot schuldsaneringsregeling niet mag worden toegewezen. Sub a) bepaald dat in het geval er al een schuldsaneringsregeling van toepassing is, een nieuw verzoek moet worden afgewezen. Deze bepaling is begrijpelijk. Twee of meer regelingen tegelijkertijd zouden leiden tot verwarring, bovendien is er het risico dat meerdere regelingen tegelijkertijd de draagkracht van de schuldenaar te boven zouden gaan. Sub b) bepaald dat in het geval een schuldsaneringsregeling wordt aangevraagd door een persoon die daartoe niet wettelijk is aangewezen, ook niet wordt toegewezen. Ook deze

bepaling is begrijpelijk. Voorkomen moet worden dat schuldenaren aankloppen bij dure bureaus om 'hulp' te vragen, maar wat tot gevolg heeft dat schuldenaren daarmee nieuwe schulden opbouwen. Sub c) bepaald dat een onherroepelijke uitspraak niet kan worden aangetast door een schuldsaneringsregeling. De gronden A t/m C zijn allen begrijpelijk en ons inziens terecht. Sub d) gaat over de bewuste tienjaarstermijn. Wanneer er korter dan tien jaar geleden al een schuldsaneringsregeling is geweest, mag deze niet opnieuw worden toegekend. Ook dit is begrijpelijk: men wil de toestroom tot de schuldsanering beperkt houden. Iemand is niet in staat gebleken na de eerdere schuldsaneringsregeling te voorkomen dat hij/zij opnieuw in de schulden raakt. Als iemand niet succesvol een schuldsaneringstraject heeft afgerond, dan is het niet gewenst om hem daar in korte tijd opnieuw een mogelijkheid voor te geven. Bovendien laat het na een goed afgerond traject de mogelijkheid wél open.

2. Wat kunt u zeggen over de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden, die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen ter vermindering van de werklast van de rechterlijke macht, tegenover het originele doel van de WSNP dat ziet op het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen?

Doet het ene doel afbreuk aan het andere doel?

Het is zeer begrijpelijk dat deze afwijzingsgronden in het leven zijn geroepen. Het is ter voorkoming van misbruik en overmatig gebruik van de regeling. Om doorschieten te voorkomen moet het gebruik aan banden gelegd worden. De afwijzingsgronden zorgen er voor dat de schuldsaneringsregeling overzichtelijke en toepasbaar blijft. Kortom: de huidige regeling voorziet nog steeds in het terugdringen van faillissement van natuurlijke personen. De afwijzingsgronden vormen inderdaad een beperking, maar die beperking is nodig en in de meeste gevallen terecht. Bovendien zijn er nog mogelijkheden in de vorm van een minnelijk traject.

3. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264

Zoals bij de eerste vraag al is genoemd, zal de rechter een onderscheid moeten maken tussen de 'schuldige schuldenaar' en de 'onschuldige schuldenaar'. Het is dan aan de schuldenaar om aan te tonen dat hij buiten zijn schuld in de schulden zit. Wanneer de rechter meegaat in het betoog van de schuldenaar, en deze schuldenaar aantoont dat hem niet verweten kan worden dat hij opnieuw in de schulden is geraakt, is er zeker wat voor te zeggen dat de rechter een schuldsaneringsregeling zal

toewijzen. Ook in het geval dat een eerdere schuldsaneringsregeling, korter dan 10 jaar geleden van toepassing was.

4. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Tussentijdse beëindiging)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldsanering in de voorgaande 10 jaar tussentijds is beëindigd op grond van art. 350 lid 3 Fw. De 10-jaars termijn kan doorbroken worden indien er beëindigd is o.g.v. art. 350 lid 3 sub a, b en d. Zou de 10-jaars termijn ook doorbroken moeten kunnen worden in schrijnende gevallen o.g.v. één van de overige beëindigingsgronden van art. 350 lid 3? Ga bij deze vraag tenslotte in op de situatie waarin een schuldenaar met een psychische stoornis zijn verplichtingen niet is nagekomen als gevolg van zijn ziekte/stoornis (art. 350 lid 3 sub c) en daarom graag opnieuw binnen 10 jaar in de schuldsanering wil? (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na een eerdere tussentijdse beëindiging: LJN BR0321 & LJN BG6109)

Alleen voor de rechterlijke macht.

5. Noem één situatie die u zeker als schrijnend zou beoordelen en noem één situatie die u niet als schrijnend zou beoordelen (maar die niet te standaard is).

Schrijnende situatie: een jong gezin heeft een hypotheek voor een hoekwoning. Als gevolg van brand, raken zij hun huis kwijt. Zij zijn niet tegen brand verzekerd. Zo snel mogelijk proberen zij onderdak te vinden in een goedkope huurwoning. Daardoor komen zij met dubbele lasten te zitten: de aflossing van de hypotheek en de maandelijkse huur. Na verloop van tijd raakt het gezin in de schulden. Ook al zouden zij bijvoorbeeld 5 jaar geleden al een schuldsaneringsregeling hebben afgerond, voor hen is de situatie zo schrijnend en buiten hun schuld tot stand gekomen, dat een tweede regeling mogelijk moet zijn.

Niet schrijnende situatie: een persoon heeft al in de schuldsanering gezeten, wegens gokverslaving raakte hij in de schulden. Via de schuldsaneringsregeling en andere hulp is zijn leven weer op het rechte spoor. De persoon raakt een paar jaar later toch opnieuw aan het gokken. Daardoor komt hij opnieuw in de schulden.

6. Van welke omstandigheden/criteria moet er volgens u in ieder geval sprake zijn om een doorbreking van de 10-jaars termijn te kunnen rechtvaardigen?

Graag minimaal 1 criterium bedenken dat u terug zou willen zien in een fictieve uitzonderingsgrond/hardheidsclausule/wettelijke bepaling.

Criteria voor het doorbreken van de 10-jaars termijn:

1) de schuldenaar heeft redelijkerwijs niet kunnen voorkomen dat hij in de schulden is geraakt.

- 2) de schuldenaar kan aannemelijk maken (door het presenteren van een plan) dat hij (met hulp) alles doet en zal doen wat in zijn vermogen ligt om weer uit de schulden te komen.
- 3) de eerdere schuldsaneringsregeling (die binnen de 10-jaars termijn valt) is zonder noemenswaardige problemen en volgens afspraak verlopen.

7. Wat vindt u van een nieuwe mogelijkheid voor rechters om ex-tunc te beoordelen of de toelating door de rechtbank te prematuur was? Vervolgens zou een gerechtshof een schuldenaar opnieuw binnen 10 jaar toe kunnen laten als aangetoond wordt dat de schuldenaar er nu wel klaar voor is.

Het gerechtshof 's-Hertogenbosch ziet regelmatig dat de toelating van een schuldenaar tot de schuldsanering door een rechtbank te prematuur was (de schuldenaar was duidelijk nog niet klaar voor de WSNP en had niet door de rechtbank toegelaten mogen worden). Daarom wordt de schuldsanering tussentijds beëindigd en kan de schuldenaar de komende 10 jaar niet in de schuldsanering, behoudens enkele uitzonderingen.

Dit voorstel zou niet logisch zijn. Het is aan de rechtbank om te beslissen of iemand al dan niet in aanmerking komt voor een schuldsanering. Een van de criteria voor de rechter om de schuldsanering te verlenen is: “dat de schuldenaar niet zal kunnen voortgaan met het betalen van zijn schulden;” wanneer de rechter dit criterium toepast, zou onnodige schuldsanering voorkomen moeten worden. De rechtbank wordt deskundig geacht om hierover te oordelen. Wanneer de rechter in de praktijk te vaak de verkeerde afweging blijkt te maken, moet de wetgeving dusdanig worden aangepast dat het wettelijk kader duidelijk is. Het is niet wenselijk dat dit wordt gecorrigeerd door andere rechters die ex-tunc een uitspraak van de rechtbank bijstellen.

8. Wat vindt u van een verkorting van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d naar bijvoorbeeld 7 jaar? En wat vindt u van een oplopende flexibele termijn?

Met een oplopende flexibele termijn bedoel ik dat een persoon een tweede toelatingsverzoek na bijvoorbeeld 5 jaar mag doen (i.p.v. 10 jaar) en na deze tweede kans wordt de wachttermijn verhoogd naar bijvoorbeeld 15 jaar.

Verkorting van de 10-jaars termijn zou niet de voorkeur moeten hebben. Deze afwijzingsgrond is in het leven geroepen om misbruik van de regeling door ‘stelselmatige schuldenaars’ te voorkomen. Schuldsanering (inclusief het na afloop beginnen met een schone lei) is een ingrijpende maatregel voor personen die financieel in de problemen zijn. Zij krijgen de kans om opnieuw te beginnen. Als aan het einde van de Wsnp nog schulden overblijven, kunnen schuldeisers deze niet meer verhalen op de schuldenaar. Wanneer iemand niet van een zodanig ingrijpende maatregel, die een goede nieuwe kans biedt, heeft geleerd, is het terecht dat deze maatregel niet ‘zomaar’ opnieuw kan worden toegepast. Een termijn van 10 jaar is daarbij dus terecht.

9. Wat vindt u van een algemene hardheidsclausule om de knellende werking van de 10-jaars termijn te verminderen zodat rechters meer maatwerk kunnen leveren?

Wanneer deze algemene hardheidsclausule voldoende rekening zou houden met de genoemde criteria bij vraag zes, zou dit een optie zijn. Bij de verlening van de schuldsanering moet over het algemeen echter niet al te toeschietelijk worden omgesprongen. In schrijnende gevallen waarbij de schuldenaar redelijkerwijs niet heeft kunnen voorkomen dat de schulden zijn ontstaan, moet de 10-jaars termijn echter doorbroken kunnen worden. Een strikt geformuleerde hardheidsclausule zou daarbij uitkomst kunnen bieden.

Bijlage 41

Afwijken van de 10-jaars termijn van art. 288 lid 2 sub d Fw

Ik ben Mark Brouwers en studeer HBO-Rechten aan de juridische hogeschool Avans-Fontys. Ik doe een onderzoek naar de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub d Fw (10-jaars termijn) voor het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Het probleem is volgens mijn opdrachtgever dat de mogelijkheden om de 10-jaars termijn te doorbreken zeer beperkt zijn. Dit terwijl er wel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn waarin het Hof 's-Hertogenbosch de 10-jaars termijn zou willen doorbreken (schrijnende gevallen). Daarnaast is het zo dat in een viertal situaties de 10-jaars termijn al daadwerkelijk doorbroken is. In twee situaties ging het om een schuldenaar die een schone lei had verkregen en opnieuw binnen 10 jaar een verzoek tot toepassing van de schuldsanering deed. In de andere twee situaties ging het om een herhaalde aanvraag binnen 10 jaar na een tussentijdse beëindiging (op grond van artikel 350 lid 3 sub c). Deze vragenlijst heeft als doel om de visie van beroepsprofessionals inzake de doorbreking van de 10-jaars termijn in kaart te brengen. Het toevoegen van nuttige informatie waar niet specifiek om wordt gevraagd is ook zeer welkom. Bij voorbaat dank voor het invullen van deze vragenlijst. *(het gaat hier om uw visie en niet om wat de HR al heeft bepaald omtrent dit onderwerp)

Ingevuld door:

1. Wat is uw mening over de imperatieve afwijzingsgronden van artikel 288 lid 2 Fw?

In Nederland geven wij mensen vele mogelijkheden om met een schone lei te beginnen, zo ook via de WSNP en dat is een goede zaak. Voor 1 januari 2008 was er sprake van een facultatieve afwijzingsgrond, waardoor de rechter per afzonderlijk geval kon beoordelen of men opnieuw toegang kreeg tot de schuldsaneringsprocedure. Met inwerkingtreding van de wetswijziging van 1 januari 2008, is dit een imperatieve weigeringsgrond geworden, om zo meer rechtsgelijkheid te creëren en de rechter minder onnodig te belasten.

2. Wat kunt u zeggen over de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden, die op 1 januari 2008 in het leven zijn geroepen ter vermindering van de werklast van de rechterlijke macht, tegenover het originele doel van de WSNP dat ziet op het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen?

Wanneer de werklast te hoog is en er taken vereenvoudigd kunnen worden zonder afbreuk te doen aan de kwaliteit ervan en zonder personen er tekort mee te doen, is hier niets op tegen en lijkt dit ons evenredig. Dit geldt ook voor de verhouding van de imperatieve afwijzingsgronden. Het lijkt ons niet zo dat in dit geval het ene doel, zoals het verminderen van de werklast, afbreuk doet aan het andere doel, het terugdringen van faillissementen van natuurlijke personen. Wij hebben hier daarnaast ook geen signalen over ontvangen die het tegendeel bewijzen.

3. Wat is uw visie omtrent het doorbreken van de 10-jaars termijn van artikel 288 lid 2 sub d Fw in schrijnende gevallen? (Schone lei)

Gelieve ingaan op de situatie waarin de schuldenaar binnen 10 jaar na het verkrijgen van de schone lei opnieuw een verzoek tot toelating tot de schuldsanering doet. (Voorbeelden doorbreking 10-jaars termijn na eerdere verlening schone lei: LJN BU8831 & LJN BV2264

Het was voorafgaand aan de wetswijziging van 1 januari 2008 van belang dat bij wet werd geregeld herhaaldelijk beroep op de schuldsaneringsregeling terug te dringen. Daarnaast heeft de Hoge Raad in zijn arrest van 1 februari 2013 (LJN: BY0964) de wettelijke bepaling van artikel 288 lid 2 onderdeel d Fw toegepast zoals de wetgever dat heeft gewenst bij de wetswijziging van 1 januari 2008. Uiteraard blijft er hulp voor personen die opnieuw een beroep doen op schuldsanering. Deze hulp wordt nu meer geboden via andere wegen zoals een beschermingsbewind of een schuldhulptraject. Belangrijk is dat hiermee de kans aanzienlijk kleiner wordt dat de betreffende personen opnieuw een beroep hoeven te doen op de schuldsaneringsregeling. Dit is beter voor alle partijen, de persoon in kwestie wordt duurzaam geholpen en de rechter wordt niet onnodig belast.

Wij gaan niet in op de door u beschreven individuele en specifieke casussen, dit laten wij over aan de rechterlijke macht. Dit geldt ook voor de vragen 5 t/m 9.